

KOMORNÍ LISTY

časopis soudních exekutorů

III/2022
14. ročník

ROZHOVOR

ČLÁNKY

JUDIKATURA

ZPRÁVY
Z KOMORY

RECENZE

vydává Exekutorská komora
České republiky

DRAŽTE NA Portaldrazeb.cz!

1) NA MÍRU EXEKUTORŮM

Portál dražeb je vytvořený přímo na míru soudním exekutorům. Systém je neustále inovován na základě uživatelských podnětů.

2) CENA A SERVIS

Bezkonkurenční cena.
Žádné skryté poplatky a vícenáklady.

3) FLEXIBILITA A PŘIPRAVENOST

Vývoj systému sleduje aktuální legislativní i technologické novinky. V procesu je zapojení do celoevropské sítě dražebních portálů.

4) VŠECHNY DRAŽBY NA JEDNOM MÍSTĚ

Web je přehledný pro dražebníky i dražitele.
Jediný portál obsahující všechny exekuční dražby = masivní návštěvnost.

5) GARANCE KVALITY

Oficiální dražební portál s dynamickým rozvojem počtu dražebníků i dražitelů.
Exekutorská komora ČR jako garant kvality pro exekutory i dražitele.

3 měsíce ZDARMA + 10 inzerátů na Sreality ZDARMA pro nové dražebníky

CENÍK

Cena inzerce na Sreality = 10 Kč

Cena inzerce na Reality.iDNES = 3 Kč

Platba pouze za vydraženou dražbu s nejnižším podáním:

do 150 tisíc = 150 Kč

do 1 milionu = 800 Kč

nad 1 milion = 1200 Kč

* Technická podpora, helpdesk a právní podpora v ceně.

KONTAKTUJTE NÁS:

email: helpdesk@portaldrazeb.cz

tel.: 211 155 321

www.portaldrazeb.cz

EDITORIAL

Mgr. Blanka Březinová

soudní exekutorka
Exekutorský úřad Bruntál
členka vzdělávací komise

Vážení čtenáři Komorních listů, milé kolegyně a kolegové,

v současné době celá společnost prochází těžkými zkouškami, ať už se jedná o ruskou agresi na Ukrajině, inflaci, ceny energií a s tím související zdražování. Soudní exekutoři a jejich zaměstnanci jsou lidé jako všichni ostatní a na každého z nás, naše kolegy a blízké tato situace více či méně dopadá. K tomu se čím dál zřetelněji přidává zhoršující se ekonomická situace v naší profesi, kde navzdory rekordní inflaci není vůle ke změně exekučního tarifu. Odměňování soudních exekutorů se od roku 2001 několikrát změnilo, ale i přes rostoucí náklady se odměna paradoxně snižovala. Exekutoři čelí čím dál větší zátěži v podobě narůstajícího množství vykonávané agendy a ceny vstupů stále závratně rostou. Připomeňme v této souvislosti, že průměrná mzda se od roku 2001 téměř ztrojnásobila.

Poslední novela exekučního řádu nám opět pouze přidala práci a dále navýšila náklady. Nicméně soudní exekutor musí respektovat zákon. A tak nám nezbyvá, než trpělivě pokračovat v práci a vynakládat další výdaje. Od 1. července máme povinnost nahrávat telefonní hovory (pokud si tento způsob komunikace ještě můžeme dovolit), zdarma zasílat exekuční spisy na CD poštou a tak dále. Oproti veškerým ujištěním o jedinečnosti akce se zákonodárce také rozhodl, že zopakuje „neopakovatelné“ milostivé léto, kde soudní exekutoři dostanou zapláceno jen zlomek nákladů, které na vedení exekuce vynaložili. Ještě než stihl zaschnout inkoust na všech novinových článcích, které upozorňovaly na „kvalitu“ právní úpravy milostivého léta a poslední novely exekučního řádu jako takové, někteří iniciátoři změn zjistili, že přechodná ustanovení novely jsou napsaná jinak, než zamýšleli. A proto přišla vskutku neotřelá myšlenka novelizace přechodných ustanovení. Absurdita, nad kterou se většina právníků spíš pousmála (protože novela přechodných ustanovení přece není možná), se ale stala skutečností. A tak tu máme další milostivé léto a další přechodná ustanovení. Jakým způsobem budeme některé novinky aplikovat? Netušíme. Ví, to někdo jiný? Zatím ne. Exekuční řád začíná připomínat leporelo, které někdo narychlo a velmi špatně slepil.

Je jistě namístě se začít ptát, kam až je možné zajít. Pomyslné kyvadlo se značně vychyluje z rovnováhy. Nabízí se otázka, zda nehazardujeme s morálkou poctivých dlužníků, kteří se ke svým závazkům staví čelem... Nestačí jen počkat na další milostivé léto? Nestačí jen počkat, až se budou zastavovat další druhy exekucí? Není lepší to prostě nechat tak a „ono se to vyřeší samo“, bez mého přičinění? I přes opakované novelizace insolvenčního zákona a obavy, zda soudní systém zvládne obrovský nápor zájemců o oddlužení, který se očekával, počet dlužníků vstupujících do insolvenčního řízení ve skutečnosti klesá. A to se navíc mluví o tom, že je nutné zavést oddlužení bez

podmínky splacení jakékoliv minimální částky, umožnit ho ve velmi krátké době a navíc snížit výši splátek v oddlužení. O první vlnu milostivého léta sice nebyl ze strany dlužníků příliš velký zájem, nicméně to nebrání v jeho zcela nelogickém opakování. Bagatelní exekuce zastavíme. Zdá se, že exekuční řízení je salámovou metodou čím dál více oklešťováno a komplikováno. Profese soudních exekutorů je neprávem snižována a ostrakizována.

Stojí tedy ještě vůbec společnost o existenci soudních exekutorů, o vymáhání práv věřitelů? Jsem přesvědčena, že ano. Výkon práva je totiž v každé společnosti nesmírně důležitý. Stejně jako jeho nalézání – bez nuceného výkonu práva stát přichází o své základní atributy. Toho si je bezpochyby a naštěstí vědoma většina společnosti. A nám, soudním exekutorům, proto nezbývá nic jiného než trpělivě vysvětlovat mýty okolo exekucí a apelovat na odpovědné osoby, aby byly novelizace exekučního práva úsporné, systematické a kvalitní. Aby se zákonodárci zamysleli nad systémovým řešením exekučního práva, které by bylo moderní, spravedlivé a vyvážené. Jediný prostor nám k tomu poskytuje například tento odborný časopis. Přeji vám příjemné a jistě přínosné čtení a klidné prožití posledních letních dnů.

|

OBSAH

EDITORIAL	3	Mgr. Blanka Březinová
ROZHOVOR	7	Rozhovor s JUDr. MgA. Michalem Šalomounem, Ph.D., ministrem pro legislativu a předsedou Legislativní rady vlády Legislativní rada vlády je hlídací pes
ČLÁNKY	12	Milostivé léto II – komentář k vybraným částem normy JUDr. Ing. Martin Štika
ROZHOVOR	22	Proč dražíme na Portálu dražeb? Vyšší úroveň služeb a ušetřený čas Mgr. Olga Černá
ČLÁNKY	24	Exekuce příkázáním pohledávky z účtu manžela povinného JUDr. Mgr. Otakar Koutenský
	33	Poznámky k zastavování exekucí pro bagatelní pohledávky Mgr. Michael Glogr
JUDIKATURA	38	Z judikatury Ústavního soudu rubriku připravila JUDr. Lenka Pekařová
	41	Judikatura v exekučních věcech rubriku připravil Mgr. David Hozman
ZPRÁVY Z KOMORY	49	Z jednání prezidia EK ČR Mgr. Petr Prokop Ustohal
	51	Zprávy z Komory Eva Rajlichová
RECENZE	52	Martin Hapla, Tomáš Friedel a kol. Profesní etika právníků JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.

ABSTRAKTY

JUDr. Ing. Martin Štika

Milostivé léto II – komentář k vybraným
částem normy

S platností od 22. července 2022 se rozšiřuje právní materie exekučního práva o zákon č. 214/2022 Sb., o zvláštních důvodech pro zastavení exekuce a o změně souvisejících zákonů. Z hlediska své obsahové struktury obsahuje zejména úpravu tzv. Milostivého léta II. Dále pak mění některá ustanovení exekučního řádu. Prostřednictvím přechodných ustanovení rozšiřuje účinnost vybraných institutů exekučního práva upravených zákonem č. 286/2021 Sb. Základní obsahovou náplní odborného příspěvku je právní komentář k vybraným částem zákona, které se týkají Milostivého léta II. Výčtem se jedná především o vymezení zákonných předpokladů, žádost o sdělení výše částky nebo o sdělení splnění a náklady exekuce. Primární snahou autora příspěvku je předložení právní analýzy a nastínění aplikace normy v praxi.

JUDr. Mgr. Otakar Koutenský

Exekuce příkázáním pohledávky z účtu
manžela povinného

Článek se zaměřuje na problematiku postihování majetku spadajícího do společného jmění manželů a výlučného majetku manžela povinného při provádění exekuce příkázáním pohledávky z účtu manžela povinného. Na začátku je nastíněna obecná úprava manželského majetkového práva dle občanského zákoníku. Poté se autor zabývá již konkrétně postihováním majetku spadajícího do společného jmění manželů a výlučného majetku manžela povinného při provádění exekuce příkázáním pohledávky z účtu manžela povinného, přičemž je rovněž vysvětleno postavení manžela povinného v exekučním řízení.

Mgr. Michael Glogr

Poznámky k zastavování exekucí
pro bagatelní pohledávky

Předmětem pojednání autora jsou poznámky k zastavování soudních exekucí vedených pro vymožení tzv. bagatelních pohledávek.

Skutkovou podstatou, jíž se autor zabývá, je zastavení bagatelní exekuce z důvodu její marnosti a toho, že předmětem exekuce je bagatelní pohledávka oprávněného.

Tak jako většina novelizovaných ustanovení exekučního řádu poslední novelou je i tento důvod zastavení exekuce spjat s mnohými výkladovými problémy, které autor v tomto článku přibližuje. Patří mezi ně určení druhu lhůt pro výzvu oprávněnému a jeho povinnosti zálohu na vedení exekuce uhradit, i překážky postupu řízení a mnoho dalších.

LEGISLATIVNÍ RADA VLÁDY JE HLÍDACÍ PES

Rozhovor
s JUDr. MgA. Michalem
Šalomounem, Ph.D.,
ministrem pro legislativu
a předsedou Legislativní rady vlády

JUDr. MgA. Michal Šalomoun, Ph.D.

Foto: Petr Vrabec

Michal Šalomoun pochází z Třebíče. Vystudoval Právnickou fakultu Masarykovy univerzity v Brně a Janáčkovu akademii múzických umění. Věnoval se advokacii, zejména v oblasti práva duševního vlastnictví. K tomu mu vyšlo několik monografií, je také spoluautorem rozsáhlého komentáře k autorskému zákonu. Od prosince 2021 je ministrem pro legislativu.

Jste předsedou Legislativní rady vlády – co to obnáší a jakou možnost ovlivnit tvorbu zákonů reálně máte? V současné době se vedou debaty o tom, zda je proces přípravy vládní legislativy kvalitní. Například se vede dílčí diskuse o obsazování a odměňování členů LRV či jejich pracovních komisí. Funguje současný model, anebo byste byl pro nějakou širší reformu?

Vládní legislativní proces má několik procedur na to, aby legislativa byla kvalitní. Je to připomínkové řízení, které trvá k zákonům čtyři týdny, a dále je to okruh připomínkových míst, který je poměrně široký. V mojí pravomoci je, když je potřeba, například z důvodu uprchlické krize, která přináší tlak na zrychlení legislativního procesu (viz různé předpisy typu Lex Ukrajina), jednak zkrátit délku připomínkového řízení, nebo omezit i rozsah, tedy počet připomínkových míst. To se někdy děje, takže se návrh právní úpravy posílá k připomínkám hlavně silovým resortům, jako ministerstvu práce a sociálních věcí, ministerstvům financí či vnitra ad. Dalším způsobem zkvalitňování legislativy je využití Legislativní rady vlády, což je jakýsi hlídací pes čistoty legislativy. Ta se skládá asi z 30 právních odborníků, většinou z akademické sféry nebo advokacie. Tato rada má osm pracovních komisí. Zhruba polovina jich je napojena na správní právo, protože drtivá většina vládní legislativy je primárně správněprávní a spíše směřuje dovnitř státní správy. V mé kompetenci je rozhodnout se, jestli k návrhu vládního zákona nebo nařízení vlády bude zpracováno pouze mé stanovisko jako předsedy LRV, nebo jestli se k němu předtím ještě vyjádří některá z komisí LRV, anebo ona velká LRV, o které jsem mluvil. Já se snažím, aby se u důležité legislativy k návrhům vyjadřovaly komise LRV i velká LRV. Tenhle model se snažím dodržovat, ale někdy to bohužel nejde z objektivních důvodů, jako je například zmíněná uprchlická nebo energetická krize, kdy je třeba postupovat zrychleně.

To, o čem se diskutuje, je hodnocení dopadů regulace, které je dnes realizováno relativně formálně a většinou vzniká až po paragrafovém znění zákona. Stává se tak, že je na jeho přípravě odvedena spousta práce, o kterou se nechce přijít. Pokud by pak hodnocení dopadů regulace nedopadlo dobře, tak je zde velký tlak toto hodnocení přehlížet a neházet připravenou legislativu do koše. Mým záměrem je toto změnit a hodnocení dopadů regulace udělat současně s vypracováváním vlastního textu návrhu zákona nebo ještě před tím. Aby legislativci a věcně příslušní odborníci z ministerstva měli kvalitní analytické podklady pro to se rozhodnout, jakým směrem se při tvorbě zákona vydat. Takto by se hodnocení dopadů regulace mělo dělat. Na podporu těchto záměrů vzniklo na Úřadu vlády i Oddělení legislativních analýz, které se do těchto projektů pustilo. Prvním takovým projektem je hodnocení dopadů regulace na regulaci služeb krátkodobého ubytování Airbnb.

Foto: Úřad vlády ČR

Jak zasahuje do legislativního procesu konflikt na Ukrajině?

Zasahuje velmi. Všechny zmíněné nástroje, které vláda ke zkvalitnění legislativy má, je nucena výrazně zkracovat či omezovat. Mým cílem ale je co nejvíce zachovávat standardní legislativní proces, i když to bylo v poslední době velmi obtížné. Změny zákonů vyvolané válečným konfliktem na Ukrajině (tzv. Lex Ukrajina) nebo další změny zákonů spojené s ulehčením dopadů současné inflační situace je třeba přijímat velmi rychle. To si uvědomuji, ale snažím se přesto zachovat standardní legislativní proces, byť se zkráceným připomínkovým řízením. A v praxi se nám ukázalo, že je to dobrá cesta. Někdy je třeba na řádné posouzení návrhu zákona více času. Například jeden týden navíc může pomoci odstranit rozpory, které předtím bránily vládě pustit ten daný zákon do Poslanecké sněmovny.

Jaká je vaše pozice ve vztahu k jednotlivým legislativním odborům na ministerstvech? Vysíláte tam své odborníky? Zaštiťujete nějak metodicky či v rámci vzdělávání činnost jednotlivých ministerských legislativců?

Já se s legislativci z jednotlivých resortů setkávám při konzultacích nad právními úpravami, které vede náměstek pro legislativní sekci Jan Kněžínek. Pokud dojde na zrychlené projednávání návrhů zákonů, je třeba tyto konzultace

vést dopředu, což děláme. Pokud dojde na klasické projednávání návrhů zákonů, tak se s legislativci samozřejmě potkávám v Legislativní radě vlády. Obecně platí, že čím déle legislativci působí ve státních službách, tím je jejich práce z mého pohledu kvalitnější. Někdy mě ale dokážou překvapit i něčím, s čím se pak trochu trápíme. Například když se do textu právní úpravy dostane čtyři až pět záporů v jednom souvětí. To je problém, protože my chceme, aby zákony byly jasné a srozumitelné. Experti na Legislativní radě vlády pak správně navrhl, že taková formulace se musí přepsat. Přínos renomovaných odborníků, kteří v LRV působí, vidím také v tom, že mají za sebou velkou zkušenost v oblasti práva a jeho užití v praxi.

Díky odborné diskusi na Legislativní radě vlády se často podaří vyřešit formulační i jiné nejasnosti, případně to, s čím které konkrétní ustanovení koliduje. Takto se třeba podařilo analyticky vyjasnit jeden paragraf ve stavebním zákoně, kde během nouzového stavu může hejtman nařídít vybudovat nějaké stavby. Je ale otázka, zda v nouzovém stavu mohou hejtmani nařídít vystavení například ubytoven. Když jsme to na LRV probírali, tak jsme zjistili, že toto ustanovení je použitelné spíše na případy, když se provalí hráz rybníka a je třeba vybudovat strouhu na odvod vody. Provádění kamenných staveb podle tohoto paragrafu ale realizovat nejde.

Spolupracujete nějak s právníckými fakultami?

S právníckými fakultami spolupracujeme, protože řada členů Legislativní rady vlády působí částečně i jako přednášející na těchto fakultách. Zejména ti, kteří mají vazbu na brněnská práva, tak mě velice rádi vidí a zvou mě na setkání a debaty pořádané Masarykovou univerzitou v Brně.

Jste obecně spokojen s kvalitou připravovaných zákonů – ať už vládních či poslaneckých?

Jsem spokojen s tím, když se nám podaří dodržet proceduru, kterou příprava vládní legislativy obnáší. Také jsem spokojen v případech, kdy je legislativní procedura výrazně zkrácená a na začátku to vypadá hrůzostrašně, když se nám během několika dní podaří udělat rozumný a kvalitní zákon. Vidím velký problém v tom, že nás současná mezinárodní situace a její dopady nutí dělat urychlená rozhodnutí a že podklady k nim nejsou často založené na faktech, ale spíše na dojmech nebo představách. Situace je ale taková a my se s tím musíme vypořádat. Budu spokojen, až bude fungovat podle mého záměru a představ Oddělení legislativních analýz, které v současnosti na Úřadu vlády pode mnou vzniká. Chci, aby zákony vznikaly na základě dat a aby legislativci s těmito daty mohli pracovat. To jim následně usnadní i prosazování této legislativy v Parlamentu, protože bude opřena o vědecké poznání a nemusí to být jen politika.

Máte nějaký příklad návrhu právní úpravy, s nímž jste spokojen právě díky tomu, že se u ní podařilo prodloužit lhůtu pro projednání?

Mně se třeba podařilo pozdržet tzv. Milostivé léto II o jeden týden a na kvalitě tohoto návrhu to bylo výrazně vidět, hlavně po té procedurální stránce. Milostivé léto I, a teď nehodnotím věcnou podstatu toho návrhu, bylo legislativně-technicky připraveno jako novela exekučního řádu. V přechodných ustanoveních se zrealizovala celá agenda Milostivého léta I odpuštěním částečného příslušenství dluhu. Milostivé léto II vyšlo z tohoto změnového zákona, v němž se upravila přechodná ustanovení. Takže šlo o úpravu přechodných ustanovení zákona, který už byl obsoletní, tedy svoji funkci již splnil. Legislativně-technicky se mi toto řešení ale nelíbilo. Trval jsem proto na tom, že pokud je politická vůle něco někomu odpustit, ať se to udělá samostatným zákonem, který se pak použije jako lex specialis vůči exekučnímu řádu. A ať se udělá samostatná právní úprava v podstatě s totožným obsahem. A díky tomu, že jsem vládu přesvědčil pro týdenní odklad, tak jsme přinutili Ministerstvo spravedlnosti, aby návrh přepracovalo. Z mého pohledu je samostatný zákon daleko lepší řešení a vidím to jako úspěch.

Co člověk musí umět a znát, aby mohl být dobrým legislativcem?

Myslím, že by měl být jednak dobrý právník a pak by měl rozumět fungování státní správy. Důležité jsou také životní zkušenosti a zejména velká praxe. K tomu, aby se člověk stal dobrým v určitých oborech, se pracuje víceméně časem. Je to jako roubování stromů. Na tom vlastně nic není, stačí jenom přesně seříznout dvě větvičky a spojit je k sobě. Když to budete dělat poprvé, tak se s tím budete trápit a asi vám to nevyjde. Když to ale uděláte stokrát, požadovaný výsledek se pravděpodobně dostaví, a ještě to může mít jistou eleganci.

Mezi takové činnosti patří i legislativa a advokacie. K nějakému mistrovství se nepropracujete tak, že vystudujete nějaký obor, ale musíte v něm 10–15 let pracovat, také musíte mít institucionální paměť, co se kdy a jak dělalo. Potom vás to může inspirovat k navrhování konkrétních právních úprav. Je to přesně vidět například na členech LRV, kteří se věnují legislativě už dlouho. Díky tomu jsou při projednávání nějakého návrhu zákona schopni říct, že je to věc, na kterou by se dala použít ta či ona regulace, kterou již využili v jiném případě.

Jak se podle vás pozná, že je člověk dobrý právník?

Musíte mít kritické myšlení, znát tu oblast dobře věcně a dodržovat právní zásady a ty pak pohotově uplatňovat. Určitý talent asi mít musíte, ale podstatné jsou zkušenosti. Je velký rozdíl, zda máte pouze vystudovaná práva,

nebo máte vystudovaná práva, a ještě jste navíc absolvovali 1000 jednání u všech možných soudů.

Co je podle vás největším problémem současné tvorby zákonů v Česku? Dbá se dostatečně na odbornost, nebo převažuje politika?

Tady se budu znovu opakovat. Problém je tlak na výkon a na to, aby zákony vznikaly velmi rychle. A také tlak na to, aby legislativa vznikala, i když nejsou k dispozici relevantní analytická data. Aby se toto nedělo, je potřeba mít analytický tým, o kterém jsem se zmínil. Ten na začátku zpracuje vhodné podklady, se kterými si legislativci už poradí a nasměrují je na správnou cestu. V rámci úvodní analýzy je důležité namodelovat variantní řešení a pak přijmout to nejvhodnější. Vždy hledáte ve složité životní realitě řešení, které bude na ni nejlépe sedět. Pokud má být přístup k přípravě legislativy založený na faktech, jak to já chci dělat, tak je sběr relevantních dat klíčový.

Konzultujete přímo s premiérem Fialou, jak se vám s ním spolupracuje?

Premiér má nabitý program podobně jako řada ministrů, které nyní velmi zaměstnává předsednictví České

Foto: Petr Vrabec

republiky v Radě EU. Jeho časové možnosti jsou velmi omezené. Do jisté míry i ustupuje tlak na překotné přijímání právních předpisů, takže se legislativní proces pomalu vrací do režimu, který je pro tvorbu zákonů potřeba. Doufejme, že to tak vydrží.

Vláda v květnu projednávala opakování takzvaného Milostivého léta. Když se návrh předkládal poprvé, měl jste k tomu řadu připomínek, o týden později už ale ML prošlo – to znamená, že se povedlo vše vyřešit?

Na to už jsem odpovídal, problémy byly legislativně-technické, do věcného řešení nikdo nezasahoval.

Za 20 let prošel exekuční řád více než padesáti novelizacemi – může takový zákon být ještě funkční? A nepotřebovali bychom v ČR nový?

Skutečnost, že exekuční řád a související právní předpisy prošly v posledních letech mnoha novelizacemi, souvisí především s tím, že se vyvíjejí společenské podmínky v oblasti výkonu rozhodnutí, že právní úprava reagovala na řadu podnětů z praxe a snaží se stále hledat vyvážené řešení mezi nároky oprávněných a právy povinných. Pokud jde o záměr vytvořit nový exekuční řád, v souvislosti se zamýšlenou rekodifikací civilního procesu by bylo zcela jistě vhodné vytvořit i novou právní úpravu výkonu rozhodnutí.

Nemáte pocit, že se věnuje málo pozornosti vyhodnocování skutečných dopadů nové právní úpravy? Dělá se sice RIA, nicméně tzv. ex post RIA není věnována dostatečná pozornost? Plánujete v této oblasti něco změnit? Obstála by podle vás v tomto hodnocení poslední novela exekučního řádu?

Co se týče ex post RIA, ta nikdy koncepčně udělána nebyla. Snažím se změnit legislativní pravidla vlády tak, aby u určitých vybraných právních předpisů ex post RIA udělána byla. To pomůže i při ex ante RIA navrhované nové právní úpravy. Vnímám to tedy podobně a snažím se do toho procesu koncepčně zasahovat.

Z oblasti resortu spravedlnosti vzejde v tomto roce asi velká novela insolvenčního zákona. Jste z pozice úřadu vlády nějak zapojen do přípravy této novely?

Jsem zapojen tím, že jsem jedním z připomínkových míst. Zajímá mě to jako advokáta i osobně. Ale dodržuji všechny parametry, jak má vládní legislativa fungovat. Je vhodné, aby předseda LRV zároveň nebyl předkladatelem toho zákona, aby takříkajíc sám sobě nemohl udělovat žádné výjimky, aby pohled LRV, eventuálně jejího předsedy, byl oponentní. Z tohoto důvodu se do toho nijak jinak aktivně nezapojuji.

Vy jste nejprve vystudoval umělecký obor, konkrétně dramaturgii a scenáristiku. Proč jste se rozhodl pro práva?

Musel bych jít na vojnu, tak jsem si řekl, že si radši rozšířím vzdělání a vystuduji další obor. Práva mi tehdy připadala vhodná, že by mi to rozšířilo možnosti, jak se později živit.

Podařilo se vám z vašeho studia na JAMU něco využít do vaší praxe advokáta, případně současné funkce ministra?

Jsem odborníkem na autorské právo a díky tomu, že jsem absolvoval uměleckou školu, tak si velmi dobře dokážu představit v umělecké praxi, zejména té divadelní,

všechny aspekty, které dopadají na autorský zákon. Například, co je možné považovat za autorské dílo a co ne. Jak vypadají tvůrčí aspekty uměleckého vyjádření. Takže třeba velmi dobře vnímám to, zda tvůrčí činnost režiséra a výsledky této tvorby, jako je divadelní inscenace, může, či nemůže být uměleckým dílem chráněným jako autorské dílo. S čímž má, jak jsem se přesvědčil, spousta soudců v ČR problém.

Navíc mi nedělá problém napsat nějaký text, asi jsem schopen napsat něco, co má hlavu a patu.

Ptali se:

Mgr. Ing. Antonín Toman, Mgr. Eva Rajlichová

Foto: Petr Vrabec

MILOSTIVÉ LÉTO II – KOMENTÁŘ K VYBRANÝM ČÁSTEM NORMY

JUDr. Ing. Martin Štika

soudní exekutor
Exekutorský úřad Hradec Králové
Katedra občanského práva
Fakulta právnická ZČU

S účinností od 1. září 2022 se rozšiřuje právní materie exekučního práva o zákon č. 214/2022 Sb., o zvláštních důvodech pro zastavení exekuce a o změně souvisejících zákonů. Stává se tak dalším z jeho zákonných pramenů. Z hlediska své obsahové struktury obsahuje zejména úpravu tzv. Milostivého léta II. Dále pak mění některá ustanovení exekučního řádu.¹ Prostřednictvím přechodných ustanovení rozšiřuje účinnost vybraných institutů exekučního práva upravených zákonem č. 286/2021 Sb.²

Ustanovení § 1 až 7 zákona o zvláštních důvodech pro zastavení exekuce a o změně souvisejících zákonů jsou obecně označována jako **Milostivé léto II**. Jeho původní legislativní předlohou je Milostivé léto I, které upravilo bod 25 přechodných ustanovení zákona č. 286/2021 Sb., účinné v období od 28. října 2021 do 28. ledna 2022.

Právní úprava Milostivého léta II byla přijímána podle § 90 odst. 2 zák. č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny. Do určité míry odstraňuje vybrané nejasnosti, které přinesla dosavadní praxe předchozí úpravy. Zároveň obsahuje i některé nové principy. Obecně ale mají změny parametrickou povahu. Předně je obsahem samostatného zákona, nikoliv pouze přechodným ustanovením. **Došlo k mírné úpravě podmínek úhrady jistiny a navýšení nákladů exekuce.** Norma výslovně upravuje proces písemného sdělení žádosti povinného o zahájení postupu podle právní úpravy Milostivého léta II (§ 1 odst. 3). Dále pak žádost o sdělení výše částky nebo žádost o sdělení splnění podmínky podle § 1 odst. 3 písm. b) [§ 2].

¹ § 55 odst. 7 a 11, dále pak § 94 odst. 6.

² Nelze než vyslovit souhlas s dříve publikovaným názorem, že „novelizace již účinných přechodných ustanovení je nepřípustná nejen proto, že se to nedělá, ale proto, že to často vede k protiústavním následkům pro adresáty normy. Ústavní soud ve své judikatuře opakovaně a trvale připomíná spjatost principu předvídatelnosti důsledků právního předpisu s principy právního státu (například Pl. ÚS 1/14 ze dne 31. 3. 2015)“ [Jícha, 2022].

Lze přijmout definici, že obdobně jako u Milostivého léta I je podstatou Milostivého léta II **osvobození fyzických osob od placení veškerých dalších pohledávek přesahujících zaplacenou jistinu v exekučním řízení a dalších nákladů exekuce za předpokladu, že povinný splní některou z alternativních podmínek úhrady jistiny a nákladů exekuce ve výši 1 500 Kč** (zvýšenou o DPH). Zákonodárce v důvodové zprávě konstatuje, že „cílem je umožnit v co nejkratší době povinným učinit kroky k zastavení exekucí vedených ve prospěch veřejnoprávních oprávněných a přispět tak ke snížení počtu exekucí“.

Podstatnou změnou oproti Milostivému létu I je **okamžik, od kterého musí exekutor zahájit postup** podle tohoto zákona. Tím okamžikem je až doručení sdělení žádosti povinného o zahájení postupu podle tohoto zákona (§ 1 odst. 3) nebo doručení některé z možných žádostí povinného podle § 2. Do té doby na exekuční řízení úprava Milostivého léta II nedopadá. Naopak ustanovení týkající se zastavení exekuce bylo v zásadě převzato z předchozí úpravy Milostivého léta I.

Základní obsahovou náplní tohoto odborného příspěvku je právní komentář zejména k těm částem normy Milostivého léta II, které lze oproti předchozímu Milostivému létu I považovat za nové (odlišné). Výčtem se jedná především o vymezení zákonných předpokladů (§ 1), žádost o sdělení výše částky nebo o sdělení splnění (§ 2) a náklady exekuce (§ 3). Primární snahou autora příspěvku je předložit právní analýzu a nastínit aplikaci normy v praxi. Z hlediska disciplíny interpretace právních předpisů využívám nejenom všechny základní, ale i zvláštní metody výkladu. Důvodem je, že zákon v některých částech, i přes zjevnou snahu o zvýšenou popisnost, nedopadáná na všechny relevantní procesní situace (zejména § 3). Za nešťastné řešení lze považovat speciální úpravu při doručování (§ 2), která odňala exekutorovi možnost ověřit autentičnost podání.

Z hlediska využívaných zdrojů musím konstatovat, že se potýkám s jeho nedostatkem. Důvodem je především skutečnost, že příspěvek reaguje na novou právní úpravu. O to intenzivněji jsem projednávanou problematiku konzultoval s odborníky z řad soudních exekutorů.³ Okrajovým způsobem jsem využíval mé odborné články týkající se úpravy Milostivého léta I.

³ Mgr. Stanislav Molák, soudní exekutor Exekutorského úřadu v Havlíčkově Brodě, místopředseda Právní a legislativní komise EKČR. Mgr. Vojtěch Jaroš, soudní exekutor Exekutorského úřadu ve Znojmě, předseda Právní a legislativní komise EKČR.

1. Zákonné předpoklady

Právní úprava Milostivého léta II je vystavěna na několika základních předpokladech. Časově vymezený okruh řízení, výslovně určená množina oprávněných, sdělení povinného podle § 1 odst. 3 komentované normy a dvě alternativní podmínky úhrady jistiny a nákladů exekuce. **Exekutor by měl zkoumat dílčí splnění podmínek od okamžiku doručení sdělení povinného podle § 1 odst. 3, nebo při doručení některé z možných žádostí povinného podle § 2.**

1.1 Temporální určení exekučního řízení

Okruh exekučních řízení je zákonem vymezený na temporálním základě. Podle § 1 odst. 2 se norma aplikuje z hlediska temporálního určení na ta **exekuční řízení, která byla zahájena přede dnem 28. října 2021**. Lze tak konstatovat, že z hlediska časového vymezení se jedná o stejná řízení, na která dopadalo Milostivé léto I.

1.2. Subjekty

Zákon výslovně vymezuje subjekty řízení v § 2 odst. 1. V exekučním řízení musí být povinným fyzická osoba. Naopak oprávněným musí být vždy některý z veřejnoprávních oprávněných uvedených v taxativním výčtu odstavce 2 písm. a) až n) komentované normy. Nemá-li úprava Milostivého léta II dopadat na právnické osoby, lze zřejmě vyloučit, že by výhody beneficia měla právnická osoba užívat v situaci procesního společenství s fyzickou osobou. Splní-li v procesním společenství (složeném z fyzické a právnické osoby) fyzická osoba některou ze dvou alternativních podmínek uhrazení jistiny a na nákladech 1 500 Kč zvýšených o DPH, mělo by exekuční řízení být ve vztahu k této fyzické osobě částečně zastaveno. Další nároky by měly být vymáhány již pouze vůči právnické osobě.

1.3 Sdělení žádosti o zahájení postupu exekutorovi

Vedle temporálního určení exekučního řízení a vymezení subjektů je dalším zákonným předpokladem sdělení žádosti povinného exekutorovi o zahájení postupu podle tohoto zákona. **Exekutorovi musí být sdělena žádost povinným písemně nejpozději do dne 30. listopadu 2022.**

1.3.1 Formální náležitosti

Je velmi pravděpodobné, že sdělení žádosti o zahájení postupu bude v praxi exekutorovi doručeno společně s některou ze žádostí podle § 2 [žádost o sdělení výše částky nebo žádost o sdělení splnění podmínky podle § 1 odst. 3 písm. b)].

Na sdělení povinného se nahlíží jako na jakékoliv jiné podání účastníka exekučního řízení. Formální a obsahové náležitosti se posuzují podle § 42 a násl. o. s. ř.⁴ Úprava

⁴ Nepoužije se § 42 odst. 2 o. s. ř.

explicitně stanoví, že sdělení musí být učiněno písemně a doručeno exekutorovi nejpozději do dne 30. listopadu 2022. **Nestačí tak, sdělí-li povinný žádost o zahájení postupu exekutorovi například telefonickým nebo jiným způsobem.**

Nebude-li sdělení obsahovat všechny výše uvedené náležitosti, postupuje exekutor přiměřeně podle § 43 o. s. ř. (odstraňování vad podání). Postup exekutora však musí korespondovat s výrazně upravenými pravidly pro doručování písemností. Proto namísto formálního postupu podle § 43 o. s. ř. tak v některých případech postačí pouze neformální odpověď (například odpověď na e-mail od třetí osoby), že podání nespĺňuje požadované náležitosti.

Sdělení za povinného nemůže učinit třetí osoba, ledaže se bude jednat o právního zástupce, opatrovníka nebo zákonného zástupce. V takovém případě nelze než doporučit, aby společně se sdělením byla doložena plná moc nebo rozsudek o opatrovnictví. I neziskové organizace by měly doložit plnou moc, na které budou podpisy úředně ověřeny.

Ke sdělení třetí osoby, která řádným způsobem nedoloží zastoupení, nemusí exekutor přihlížet. Zjištění exekutora, že za povinného činí podání jiná osoba, lze dovodit například z formulace („Můj syn dluží...“). Jedná se však o jednu z nejvíce problematických částí zákona, protože povinný, který se jmenuje Jan Novák, může používat e-mail zuzana.novak@gmail.com.

1.3.2 Postup exekutora po doručení sdělení

Lze přijmout tvrzení, že do okamžiku sdělení žádosti povinného o zahájení postupu nebo doručení některé ze žádostí podle § 2 komentovaného zákona exekutor v exekučním řízení podle normy Milostivého léta II nepostupuje, ani k ní nemusí přihlížet nebo ji ve svém postupu jakkoliv zohledňovat (volba způsobů provedení exekuce, vydávání exekučních příkazů, rozdělení výtěžku dosaženého exekucí, vydávání příkazu k úhradě nákladů exekuce atd.), ledaže bude v exekučním řízení postupovat podle § 7 (Přechodné ustanovení).

Je současně nutné zdůraznit, že sdělení žádosti o zahájení postupu exekutorovi nezakládá ve vztahu k dalšímu postupu exekutora ohledně provádění exekuce žádné omezující účinky, ledaže by exekutor musel postupovat podle § 7 komentovaného zákona. Do doby, než povinný fakticky splní podmínky podle § 3, respektive § 4, postupuje exekutor ohledně provedení exekuce i určování nákladů exekuce podle exekučního řádu, občanského soudního řádu a exekučního tarifu.

Na sdělení žádosti o zahájení postupu podle komentovaného zákona musí být toliko nahlíženo jako na výslovně projevenou vůli povinného splnit podmínky tohoto zákona. Aby však exekutor postupoval podle dispozice

normy, tzn. exekuci zastavil a povinného osvobodil od placení, musí ještě povinný podmínky podle § 3 fakticky splnit v zákonném období, ledaže exekutor v exekučním řízení postupuje podle § 7.

1.4 Podmínky úhrady vymáhané jistiny a nákladů exekuce

Posledním zákonným předpokladem je splnění jedné ze dvou alternativních podmínek. Jejich společným znakem je uhrazení nezaplacené nebo jinak nezaniklé jistiny a na nákladech exekuce částky 1 500 Kč zvýšené o DPH (je-li exekutor plátcem DPH). Každá z nich je vymezena na odlišném temporálním základě. Splněním alespoň jedné z nich exekutor i bez souhlasu oprávněného a bez návrhu exekuci zastaví.

1.4.1 Podmínka první

Podle první alternativy má povinný možnost ode dne 1. září 2022 do dne 30. listopadu 2022 uhradit nezaplacenou nebo jinak nezaniklou jistinu vymáhanou v exekučním řízení, popřípadě nezaplacenou nebo jinak nezaniklou část jistiny, je-li exekuce vedena jen pro část jistiny (dále jen „vymáhaná jistina“) a paušální náhradu nákladů exekuce podle § 3 komentovaného zákona (1 500 Kč a DPH, je-li exekutor nebo správce závodu jejím plátcem).

Aplikace první podmínky je případná v exekučních řízeních, ve kterých k účinnosti komentované normy⁵ nebyla zcela uhrazená vymáhaná jistina. V rozporu s podmínkou nebude, pokud povinný úhradu neprovede jednorázově, ale rozloží ji do celého časového období⁶.

Užitou terminologii „povinný uhradí“ nelze vykládat než tak, že povinný provede úhradu mimo rámec vymoženého plnění získaného prováděním exekuce způsoby podle § 59 odst. 1 ex. řádu (exekuce srážkami ze mzdy a jiných příjmů, exekuce příkázáním pohledávky, exekuce správou nemovité věci, exekuce prodejem movitých a nemovitých věcí). Lze tak přijmout závěr, že bude-li zapravena jistina toliko některým ze způsobů provedení exekuce (tj. vymožena v užším smyslu), aniž by povinný nad rámec vymoženého provedl úhradu alespoň části jistiny a vždy nejméně částku 1 500 Kč a DPH na náklady exekuce, nelze zřejmě úspěšně namítat nesprávnost postupu exekutora, pokud exekuci nezastaví.

1.4.1.1 Žádost o sdělení výše částky do 15. listopadu 2022
Časové vymezení možnosti úhrady ode dne 1. září 2022 do dne 30. listopadu 2022 je prolomeno za předpokladu, že povinný požádá o sdělení výše částky podle § 2 komentovaného zákona do 15. listopadu 2022. V takovém případě se lhůta k úhradě prodlužuje o počet dnů, o které exekutor překročil lhůtu na odpověď povinnému podle

⁵ Ke dni 1. září 2022.

⁶ Tzn. do období ode dne 1. září 2022 do dne 30. listopadu 2022.

§ 2. Lhůta však neskončí dříve než pět dnů ode dne, kdy byla povinnému doručena odpověď exekutora.

Určení lhůty v délce pěti dnů je v podmínkách exekučního práva a v zásadě i celého občanského práva procesního velmi specifické. Za standardní lhůty se obecně považují tři dny, osm dnů, 10 dnů, 15 dnů nebo 30 dnů. V každém případě na lhůtu pěti dnů je nutné aplikovat všechna pravidla počítání procesních lhůt. Z obecného předpisu se tak užije zejména § 57 o. s. ř.

Prolongace lhůty o více než pět dnů se odvíjí od eventuálního překročení lhůty exekutorem (povinnému odpoví do 15 dnů od doručení žádosti). Důsledkem překročení lhůty exekutorem o více než pět dnů dochází k prodloužení lhůty o počet dnů, o které exekutor překročil. V opačném případě (tzn. exekutor překročil lhůtu o méně než pět dnů) se lhůta prodlužuje o pět dnů.

Pokud však povinný požádá o postup podle Milostivého léta II dne 15. listopadu a exekutor odpoví do 15 dnů (tedy nejpozději 30. listopadu), zbývá povinnému ke splnění podmínky první pouze zbývající část dne 30. listopadu. Zákonodárce chtěl patrně normovat jiný postup, totiž vždy alespoň pětidenní lhůtu ke splnění podmínky, jako mnohokrát dříve se mu to ovšem nepovedlo. Na tuto situaci lze zajisté nahlížet i jinak – povinní by měli být motivováni žádat o postup podle Milostivého léta II co nejdříve. Opozdilci mezi nimi budou mít jen v důsledku svého pozdního postupu kratší čas pro splnění podmínky, leda by i vyčíslovací exekutor byl v prodlení.

Překročí-li exekutor lhůtu na odpověď povinnému, nelze v praxi vyloučit vznik výkladově sporných situací. Předně je nutné uvést, že zákonodárce zřejmě nechtěl prolongovat lhůtu ke splnění obecně, ale toliko jako důsledek zpožděné odpovědi exekutora. Z obsahu normy je však prolongace tzv. vedlejším účinkem. Ze zákona plyne, že pokud povinný požádá 14. listopadu 2022, tak exekutor může ve lhůtě povinnému odpověď až 29. listopadu 2022. Takto odeslanou odpověď však povinný obdrží zřejmě až v prosinci 2022 (pokud nevyužije například osobního převzetí v sídle úřadu apod.). Platí však, že povinný musí podmínky splnit do 30. listopadu 2022. Pokud se povinný dotáže později, bude muset vyvinout více úsilí, například přijít nahlédnout do spisu, nebo jinak zjistit výši dluhu.

Čistě z hlediska fungování lhůt lze za kuriózní považovat situaci, kdy povinný požádá exekutora o sdělení výše částky 14. listopadu 2022 a exekutor poruší povinnost odpovědět včas a odpoví třeba až 2. prosince. Takovou odpověď povinný obdrží třeba až 12. prosince. Vznikne tak situace, kdy dne 30. listopadu 2022 uplynulo období Milostivého léta II (dle zákonné terminologie uplyne lhůta k úhradě), které se díky třídennímu prodlení exekutora povinnému prodloužilo až do 3. prosince 2022.

Splní-li v tomto případě povinný podmínky Milostivého léta II až 7. prosince, může to navozovat dojem, že povinný včas podmínky nesplnil a exekutor naloží s částkou jako s běžným vymoženým plněním. Důležitým aspektem však je, že „lhůta k úhradě“ zároveň povinnému neskončí dříve než pět dnů po doručení odpovědi. Proto se mu lhůta k úhradě od 13. prosince 2022 do 18. prosince dodatečně prodlouží. V takovém případě by exekutor zřejmě měl akceptovat, že povinný podmínky Milostivého léta II splnil, i když úhradu provedl 7. prosince 2022. Argumentem pro uvedený závěr je abstrahování od toho, co v podmínkách této úpravy znamená slovo „doručena“. **Pokud se nepodaří odpovědět na e-mail, tak je doručení neúčinné a musí nastoupit standardní procesní doručování, které se klidně může překloupit až do následujícího roku.** To znamená, že Milostivé léto II může v extrémním případě povinný účinně splnit i třeba až v lednu 2023.

1.4.2 Podmínka druhá

Druhá podmínka se časově vztahuje ke dni 31. srpna 2022. Exekutor i bez souhlasu veřejnoprávního oprávněného a bez návrhu exekuci zastaví za předpokladu sdělení povinného⁷ o žádosti postupu podle komentovaného zákona, pokud byla do dne 31. srpna 2022 v exekučním řízení vymožena nejméně celá vymáhaná jistina a paušální náhrada nákladů exekuce podle § 3 (1 500 Kč a DPH, je-li exekutor nebo správce závodu jejím plátcem). Takto vymožené plnění nesmí být dotčeno právem třetích osob. Odlišností od první alternativní podmínky je, že exekutor pro účely splnění alternativní podmínky druhé zohledňuje veškeré získané vymožené plnění všemi způsoby provádění exekuce podle § 59 odst. 1 ex. řádu.

1.5. Úhrada od třetí osoby

Pokud za povinného uhradí se souhlasem povinného třetí osoba, lze z platné úpravy (§ 1936 odst. 1 obč. zák.) i judikatury Nejvyššího soudu (31 Cdo 1714/2013) dovodit, že i takové plnění lze považovat za splnění některé z podmínek. Tím však není dotčeno právo exekutora vyžadovat prokázání souhlasu dlužníka s takovou úhradou od třetí osoby.

Platba třetí osoby ve vztahu ke splnění podmínek Milostivého léta II však bude neúčinná za předpokladu, že exekuční řízení bude podle § 46 odst. 7 ex. řádu přerušeno, protože nelze exekuci provést z důvodu probíhajícího insolvenčního řízení (více komentář k § 1 odst. 2). Takové plnění od třetí osoby, pokud se nebude jednat o spoludlužníka, vydá exekutor do majetkové podstaty.

1.6. Společná řízení

K tomu, aby bylo exekutorem i bez souhlasu oprávněného a bez návrhu zastaveno tzv. společné řízení (§ 37 odst. 5 a 6

⁷ Do dne 30. listopadu 2022.

ex. řádu), musí být splněny podmínky ve vztahu ke všem řízením spojeným ke společnému řízení, která splňují podmínku zahájení přede dnem 28. října 2021.⁸

V opačném případě exekutor společné exekuční řízení zastaví pouze částečně o ta spojená řízení, v nichž byly podmínky Milostivého léta II naplněny. Na spojená řízení, ve kterých k naplnění podmínek nedojde (úhrada jistiny a nákladů exekuce ve výši 1 500 Kč a DPH; řízení nebylo zahájeno přede dnem 28. října 2021), účinky Milostivého léta II dopadat nebudou. Uvedená teze je podpořena úpravou § 4 odst. 2 komentovaného zákona, podle které je vyloučeno zastavení exekuce za předpokladu, že jsou do exekuce přihlášeny další pohledávky, které aplikací komentované normy nezanikly. Dále pak podle § 4 odst. 3, pokud je v jednom exekučním řízení vymáháno více jistin, zanikají pouze pohledávky, které jsou příslušenstvím zaplacené vymáhané jistiny. Proto při naplnění podmínek je nutné na každou jednotlivou jistinu veřejnoprávního oprávněného nahlížet zvlášť (zaniká pouze to příslušenství, které je příslušenstvím zaplacené jistiny).

Aplikace normy stran výše nákladů, které náležejí exekutorovi za společná řízení nebo řízení, ve kterém je vymáháno více jistin podle jednotlivých exekučních titulů, zakládá možnost dvojího výkladu. Podle analogického výkladu s právní úpravou Milostivého léta I by exekutorovi náležela **paušální náhrada nákladů za splnění každé jednotlivé jistiny**, *nota bene* za předpokladu, pokud by docházelo k postupnému splňování podmínek u každé jistiny zvlášť. Souhrn takto určených nákladů exekuce by však neměl nikdy přesáhnout nárok exekutora na úplatu stanovenou podle exekučního tarifu.

Zjevně excesivním však nebude postup exekutora, pokud bude posuzovat výši jistiny prostým součtem z jednotlivých exekučních titulů v rámci exekučního řízení.

Protože nelze vyloučit ani jednu z variant (povinný uhradí všechny vymáhané jistiny, povinný uhradí pouze jednu z několika vymáhaných jistin), mají obě varianty svůj racionální základ. Ať už bude mít exekutor k uvedené problematice jakýkoliv právní názor, nelze než apelovat na konzistentní postup.

Můžeme poznamenat, že stejným výkladovým problémem trpěla i úprava Milostivého léta I. Nová úprava v tomto směru nepřinesla žádné vyjasnění.

1.7. Spory o splnění podmínek

S účinností Milostivého léta II nelze vyloučit spory o splnění podmínek. Dojde-li ke sporné situaci, měl by exekutor

povinného poučit o možnosti využití tradičních prostředků procesní ochrany povinného (zejména návrh na zastavení exekuce, eventuálně společně s návrhem na odklad exekuce). Důvodem zastavení exekuce bude tvrzení povinného, že splnil všechny podmínky, které mu ukládá norma Milostivého léta II, a přesto nedošlo k zastavení exekuce podle § 2 a osvobození od placení veškerých dalších vymáhaných pohledávek přesahujících vymáhanou jistinu v rozsahu, v němž dosud nebyly uspokojeny. Pohled některých praktikujících soudců je ovšem i takový, že exekutor by měl o návrhu povinného na osvobození od placení meritorně rozhodnout s možností odvolání účastníků řízení (Kasíková, 2021).

1.7.1 Vymožení exekuce před splněním podmínek povinným

V praxi mohou nezdědka nastat situace, kdy dojde k vymožení exekuce některým ze způsobů provedení exekuce (například srážkami ze mzdy povinného) dříve, než povinný po sdělení žádosti podle § 1 odst. 3 splní podmínky komentovaného zákona. Uvedené se vztahuje zejména ke splnění podmínky podle § 1 odst. 3 písm. a). Bude-li exekuce prokazatelně vymožena dříve, než povinný splní podmínky podle tohoto zákona, není exekutor vázán postupem podle Milostivého léta II, ale ukončí exekuci podle příslušných ustanovení exekučního řádu. Stejným způsobem také určí náklady exekuce podle vyhlášky č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, správce obchodního závodu, správce nemovité věci a plátce mzdy nebo jiného příjmu a o podmínkách pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou soudním exekutorem (exekutorský tarif). Důvodem je skutečnost, že doručení žádosti podle § 1 odst. 3 komentovaného zákona nepřiznává zákon žádné účinky, které jsou typické pro odložení exekuce podle § 54 ex. řádu⁹ nebo pro přerušování exekuce podle § 46 odst. 7. Po doručení žádosti podle § 1 odst. 3 komentovaného zákona exekutor nemá povinnost, ba dokonce nesmí ustát v exekučních úkonech až do dne 30. listopadu 2022 s tím, že vyčká doby, než povinný (zdali vůbec) splní podmínky stanovené tímto zákonem. Platí tak, že po doručení žádosti podle § 1 odst. 3 může být exekuce provedena až do okamžiku, než povinný splní podmínky podle § 3.

1.8 Fikce uhrazené jistiny, příslušenství a zastavení nenařízené exekuce

1.8.1 Fikce uhrazené jistiny

Je-li exekuce vedena jen pro vymožení příslušenství, považuje se pro účely tohoto zákona celá vymáhaná jistina za uhrazenou ode dne 1. září 2022 a exekutor postupuje

⁸ Na spojené řízení zahájené po dni 28. října 2021 se norma nevztahuje.

⁹ Nelze však vyloučit procesní situaci, kdy povinný společně se žádostí podle § 1 odst. 3 současně podá návrh na odklad podle § 54 odst. 1 ex. řádu.

přiměřeně podle komentovaného zákona [§ 1 odst. 3 písm. a)]. Ustanovení tak má charakter právní fikce.¹⁰

Díky založení **právní fikce stran uhrazení celé vymáhané jistiny** nemusí exekutor zjišťovat, zda k uhrazení skutečně došlo. Zjistí-li exekutor po doručení sdělení podle § 1 odst. 3 komentovaného zákona nebo po doručení některé ze žádostí povinného podle § 2, že exekuce je vedena toliko pro vymožení příslušenství, uvede v odpovědi povinnému, že k zastavení exekuce podle komentované normy musí povinný uhradit náklady exekuce podle § 3 (1 500 Kč a DPH). Exekutor tak postupuje přiměřeně podle § 1 odst. 3 písm. a).

Je namístě uvést, že založená fikce uhrazení jistiny je v přímém rozporu s hlavním principem normy, kterým je uhrazení jistiny společně s určenými náklady exekuce a následným osvobozením fyzické osoby od placení veškerých dalších vymáhaných pohledávek přesahujících jistinu. Důsledkem fikce je skutečnost, že do veřejných rozpočtů nepochybně nebudou těmito řízeními vymoženy žádné prostředky. Naopak dojde toliko k odpuštění části nezaplaceného příslušenství bez toho, aby byla uhrazena jistina vymáhaná v jiném exekučním řízení. Lze tak uzavřít, že fikce uhrazení jistiny zakládá nerovné postavení mezi fyzickými osobami, v jejichž neprospěch jsou jistina a příslušenství vymáhány v jednom řízení a naopak. Také významně znevýhodňuje oprávněné, kteří jistinu a příslušenství nevymáhají v jednom řízení nebo u jednoho exekutora, kde došlo ke spojení řízení postupem podle § 37 odst. 5 a 6 ex. řádu.

Nelze však odhlédnout od procesní situace, kdy exekutor z úřední činnosti (například obsahu jím vedené další exekuce) nebo ze sdělení oprávněného bude mít najisto postaveno, že v neprospěch povinného je vedena jiná exekuce na jistinu, k níž se vztahuje samostatně vymáhané příslušenství, a která nebyla do dne 1. září 2022 uhrazena. Za této situace je krajně sporné, zda je naplněna hypotéza k nastoupení fikce „uhrazení jistiny“, respektive mám za to, že splněna není. Byla-li by v takovém případě exekuce zastavena, může se oprávněný bránit odvoláním. Za nesprávný by neměl být považován postup, pokud by exekutor sdělil povinnému, že podmínky Milostivého léta II podle tohoto zákona nesplňuje. Vhodným by však bylo poučení povinného o možnosti podání návrhu na zastavení exekuce.

1.8.2 Příslušenství

Příslušenstvím, na které dopadá komentovaná část normy, je nejenom to, které vzniklo podle hmotného práva, ale také příslušenství vzniklé podle práva procesního (zejména § 151 odst. 1 o. s. ř.), které je vymáháno

v exekuci. Nutno však poznamenat, že konstantní judikatura nepovažuje za příslušenství náhradu nákladů řízení přiznanou ubránivšímu se žalovanému ve sporu.

Úprava dále explicitně stanovuje, že penále a smluvní pokuta se pro účely tohoto zákona považují za příslušenství. V důvodové zprávě zákonodárce uvádí jako doprovodnou judikaturu zejména Pl. ÚS 33/2000. Byť není přírůžka k jízděmu podle občanského zákoníku příslušenství¹¹, ale podle závěrů Ústavního soudu je smluvní pokutou, dopadá na něj norma Milostivého léta II. Ustanovení však musí být vykládáno restriktivně toliko za účelem aplikace podle komentovaného zákona.

1.8.3 Zastavení nenařízené exekuce

Ustanovení o povinnosti exekutora zastavit exekuční řízení, nebyla-li exekuce ještě nařízena, lze do jisté míry považovat za obsoletní. Jsou-li okruhem exekučních řízení, na která dopadá tento zákon, ta, která byla zahájena přede dnem 28. října 2021, je velmi nepravděpodobné, že by k okamžiku účinnosti komentovaného zákona nebyla ještě nařízena. Výjimku mohou představovat pouze ta exekuční řízení, ve kterých k dnešnímu dni probíhá řízení¹² po udělení pokynu soudu exekutorovi podle § 43a odst. 6 ex. řádu.

2. Žádost o sdělení výše částky nebo o sdělení splnění

Komentované ustanovení upravuje **procesní postup při podání žádosti povinným a navazující povinnosti exekutora** včetně stanovení lhůt. Úprava rozlišuje dva typy žádosti. Jsou jimi **žádost o sdělení výše částky, která má být uhrazena ke splnění podmínky** podle § 1 odst. 3 písm. a) komentovaného zákona. Druhou je **žádost o sdělení, že byla splněna podmínka** podle § 1 odst. 3 písm. b). Je velmi pravděpodobné, že uvedené žádosti budou v praxi zasílány společně se sdělením povinného podle § 1 odst. 3 (více komentář k § 1 odst. 3). Zakládá se rovněž speciální úprava pro doručování.

2.1 Formální náležitosti žádosti

Na žádost povinného se nahlíží jako na jakékoliv jiné podání účastníka exekučního řízení (více komentář k § 1 odst. 3 komentovaného zákona). **Žádost musí být učiněna písemně.** Z hlediska znění zákona je nedostačující, pokud povinný požádá exekutora například telefonickým nebo jiným než písemným způsobem. Nebude-li žádost učiněna písemně (v listinné nebo elektronické podobě prostřednictvím veřejné datové sítě nebo telefaxem), nemá exekutor povinnost postupovat podle komentovaného ustanovení.

¹⁰ Zatímco u Milostivého léta I byla u obdobného ustanovení založena vyvratitelná domněnka.

¹¹ § 513 obč. zák.

¹² Odvolací řízení proti usnesení exekutora.

Stejně jako sdělení podle § 1 odst. 3 komentovaného zákona nemůže žádost za povinného učinit třetí osoba, ledaže se bude jednat o právního zástupce, opatrovníka nebo zákonného zástupce. V takovém případě nelze než doporučit doložit s žádostí nebo sdělením plnou moc nebo rozsudek o opatrovnictví. K žádosti nebo sdělení třetí osoby, která řádným způsobem nedoloží zastoupení, nemusí exekutor přihlížet.

2.2 Doručování elektronické žádosti exekutorovi

Zákon výslovně uvádí, že na žádost povinného podle věty první komentovaného ustanovení, na žádost povinného podle § 46 odst. 2 o. s. ř. (e-mail adresáta) a na sdělení povinného podle § 1 odst. 3 komentovaného zákona se § 42 odst. 2 o. s. ř. nepoužije (předložení originálu v písemné podobě). Uvedená speciální úprava odnímá exekutorovi možnost ověřit autentičnost podání. Exekutor tak nemůže ani postavit najisto, že podání učinil povinný, a nikoliv třetí osoba.

Smyslem § 42 odst. 2 o. s. ř. je předložení originálu či písemného podání shodného s tím, které účastník učinil v elektronické podobě s absencí uznávaného elektronického podpisu (§ 6 zák. č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce). Obecná úprava občanského soudního řádu ukládá, že k takovým podáním, která nebyla ve stanovené třídenní lhůtě doplněna, exekutor nepřihlíží.

Normou založená speciální pravidla pro doručování nelze než v rámci všech justičních řízení na území ČR považovat za naprosto ojedinělá. Přestože zákonodárce v důvodové zprávě uvádí, že jejich sledovaným záměrem je zjednodušení doručování odpovědi na žádost povinného prostřednictvím veřejné datové sítě na elektronickou adresu, lze je hodnotit jako velmi nešťastná hned z několika důvodů. Pro dnešní dobu jsou typické jednoduché možnosti automatizace generování pochybných e-mailů, které zneužívají citlivé údaje a data osob. Vlivem současné geopolitické situace se zvyšují hrozby kybernetických útoků. Proto jsou informační systémy exekutorů chráněny mimo jiné také před e-maily, které neobsahují uznávaný elektronický podpis podle § 6 odst. 1 zák. č. 297/2016 Sb., o službách vytvářejících důvěru pro elektronické transakce. Není totiž vyloučeno, že v e-mailu může být nežádoucí a škodlivý obsah. Navíc ani z názvu e-mailové adresy nelze postavit najisto, že odesílatelem e-mailu byl povinný (například maverick@seznam.cz, mr.stikamaaaan8@centrum.cz atd., některé mailové adresy nezřídka mívají i sexuální podtext). Významnou je také otázka, do jaké míry si zákonodárce uvědomuje striktní povinnost mlčenlivosti exekutora podle § 31 ex. řádu a další povinnosti, které pro něho vyplývají z GDPR.¹⁵

V této souvislosti nelze za nesprávný považovat postup exekutora podle § 43 o. s. ř. (například výzva exekutora k doplnění podání o plnou moc, rozsudek o opatrovnictví nebo o předložení originálu, případně o předložení písemného podání shodného znění), bude-li mít důvodnou pochybnost, že podání v této formě neučinil povinný.

Nelze než uzavřít, že komentovaná speciální úprava je velmi problematická. V praxi nelze vyloučit, že některá podání účastníků tímto způsobem mohou být díky softwarové ochraně informačního systému exekutora označena bez dalšího jako spam s funkcí automatického odstranění. Proto se doporučuje, aby podání v elektronické podobě, bez uznávaného elektronického podpisu, byla doplněna předložením jeho originálu přiměřeně podle § 42 odst. 2 o. s. ř., nebo jinak verifikována.

Závěrem lze shrnout, že je-li připuštěna takto neformální „pseudononymní“ komunikace obyčejným mailem, pak důkazní břemeno ohledně doručení žádosti a okamžiku, kdy k tomu došlo, zůstává na žadateli (srov. NS 23 Cdo 3214/2017, 23 Cdo 3214/2017, 10 Ads 90/2019). Nebude-li mít žadatel zpětné potvrzení exekutora o obdržení žádosti, pak může být v důkazní nouzi. Skutečnost, že server odesílatele odeslal mail a server příjemce jej přijal, nemusí být dostatečnou, neb jak shora uvedeno, taková zpráva se z důvodů bezpečnostních nastavení nemusí zobrazit v mailové schránce exekutora.

2.3 Odpověď exekutora

Exekutor má podle zákona povinnost odpovědět povinnému ve lhůtě do 15 dnů od doručení žádosti. Z hlediska obsahových náležitostí musí v odpovědi být obligatorně uveden den, v němž mu byla žádost doručena a den, v němž odeslal odpověď. Uvedený zákonný požadavek je zákonodárcem odůvodňován tím, že povinný díky těmto údajům může zjistit, o kolik se lhůta k úhradě eventuálně prodlužuje.

Z hlediska posuzování žádosti, ale i sdělení podle § 1 odst. 3 komentovaného zákona, postupuje exekutor vždy podle § 41 odst. 2 o. s. ř. Je tak nerozhodné, jestli povinný v žádosti odkáže na § 1 odst. 3 písm. a) nebo § 1 odst. 3 písm. b) komentovaného zákona. Navazující odpověď exekutora musí vždy korespondovat s aktuálním stavem exekučního řízení (tzn. vyčíslení vymáhané jistiny nebo jejího zbytku a nákladů exekuce; vyčíslení nákladů exekuce; postup exekutora podle § 1 odst. 4 nebo podle § 7 atd.).

2.4 Zmeškání lhůty

Požádal-li povinný o sdělení výše částky do 15. listopadu a nestihl-li exekutor odpovědět povinnému ve lhůtě 15 dnů

¹⁵ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním

osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů).

od doručení žádosti, prodlužuje se povinnému lhůta k úhradě o počet dnů, o které exekutor překročil lhůtu na odpověď povinnému. Takto prodloužená lhůta neskončí dříve než pět dnů ode dne, kdy byla povinnému doručena odpověď exekutora.¹⁴

2.5 Doručování odpovědi povinnému

Protože zákon ve vztahu k doručování odpovědi prostřednictvím doručujícího orgánu výslovně nezakládá, že se musí jednat o doručení do vlastních rukou adresáta, postačí doručení podle § 50 o. s. ř. Obecně totiž platí zásada, že tímto „méně přísným“ způsobem lze doručovat všechny písemnosti s výjimkou těch, které je třeba doručovat podle zákona povinně do vlastních rukou. Nelze ani vyloučit doručení tzv. krátkou cestou, například v sídle exekutorského úřadu.

2.5.1 Elektronická odpověď

Zákon klade speciální úpravu v případě doručování elektronické odpovědi exekutorem povinnému. Explicitně je stanoveno, že při doručování odpovědi na žádost prostřednictvím veřejné datové sítě na elektronickou adresu se § 47 odst. 2 a 3 o. s. ř. (potvrzení přijetí písemnosti adresátem) a § 56a (doručování na ohlašovnu) a § 56b (doručování ve zvláštních případech) exekučního řádu nepoužijí a odpověď se považuje za doručenu dnem jejího odeslání; doručení prostřednictvím veřejné datové sítě na elektronickou adresu je neúčinné, jestliže se písemnost zasláná na elektronickou adresu vrátila soudnímu exekutorovi jako nedoručitelná.

Při doručení odpovědi nemá exekutor povinnost podle § 47 odst. 2 a 3 o. s. ř. vyzývat povinného, aby doručení potvrdil exekutorovi do tří dnů od odeslání písemnosti datovou zprávou jím podepsanou. Doručení bude účinné i v případě, že povinný do tří dnů od odeslání písemnosti nepotvrdil exekutorovi její přijetí datovou zprávou. Doručení však bude neúčinné tehdy, jestliže se písemnost zasláná na elektronickou adresu vrátila exekutorovi jako nedoručitelná. Dále je zřejmé, že na doručování odpovědi exekutorem povinnému nedopadá úprava doručování na centrální úřední desku.

Exekutor však neodpovídá za nesprávně uvedenou elektronickou adresu povinného v žádosti povinného podle § 46 odst. 2 o. s. ř. a v žádosti povinného podle § 2 komentovaného zákona.

2.5.1.1 Doručení jiným způsobem

Bude-li doručení neúčinné, má exekutor povinnost doručit písemnost jiným způsobem (zpravidla doručujícím orgánem v listinné podobě na doručovací adresu). Neúčinnost doručení by měl exekutor do obsahu exekučního spisu zaevidovat. Jednou z možností může být založení

automatické odpovědi o nedoručitelnosti do obsahu spisu jako záznamu podle § 17 kancelářského řádu, stavovského předpisu Exekutorské komory ČR. I při doručení jiným způsobem však exekutor nemůže užít § 56a (doručování na ohlašovnu) a § 56b (doručování ve zvláštních případech) exekučního řádu.

3. Paušální náhrada nákladů exekuce a náklady oprávněného

Před samotným komentářem k problematice nákladů exekuce je nutné opětovně připomenout okamžik, od kterého exekutor musí v exekučním řízení začít aplikací komentovaného zákona. Je jím až okamžik doručení některé ze žádostí podle § 2 nebo v případě, že exekutor postupuje podle § 7. Samotné doručení sdělení podle § 1 odst. 3 bez současného doručení některé ze žádostí nemá na navazující postup exekutora v řízení v podstatě žádné omezení. Exekutor pouze může důvodně očekávat, že povinný zřejmě splní podmínky tohoto zákona. Nelze však vyloučit i opačnou situaci (více komentář k § 1 odst. 3). Proto by za nadbytečný mohl být považován postup exekutora, který by ve všech řízeních, která vyhovují všem zákonným znakům Milostivého léta II (více komentář k § 1 odst. 2), aplikoval dílčím způsobem stran nákladů § 3. Tzn. pokud by v období ode dne 1. září 2022 do dne 30. listopadu 2022 vymohl náklady exekuce ohledně nichž nebyl přede dnem 1. září 2022 vydán příkaz k úhradě nákladů exekuce nebo jiné rozhodnutí, vyčkal by s dalším procesním postupem až podle toho, zda povinný splní podmínky Milostivého léta II nebo nikoliv. Takové omezení ovšem norma Milostivého léta II neobsahuje.

3.1 Výše paušální úhrady nákladů exekuce

Komentovaná úprava explicitně zakládá **paušální náhradu nákladů exekuce** podle § 87 odst. 1 ex. řádu ve výši 1 500 Kč. Je-li exekutor plátcem DPH, zvyšuje se paušální náhrada nákladů exekuce o příslušnou daň z přidané hodnoty. Zákon dále upravuje postup ohledně nákladů exekuce, které byly vymoženy přede dnem 1. září 2022.

3.2 Exekuce zastavená podle § 1 odst. 3 písm. a)

V exekuci zastavené podle § 1 odst. 3 písm. a) komentovaného zákona náleží paušální náhrada nákladů ve výši 1 500 Kč, je-li exekutor nebo správce závodu plátcem DPH, zvyšuje se náhrada nákladů o DPH. Z nákladů exekuce, které vymohl exekutor přede dnem 1. září 2022, mu náleží pouze ty, o nichž bylo před uvedeným datem rozhodnuto příkazem k úhradě nákladů exekuce nebo jiným rozhodnutím (zejména usnesení o rozvrhu).

3.2.1 Náklady vymožené po dni 1. září 2022, o nichž nebylo rozhodnuto

Kazuistická úprava § 3 komentovaného zákona ovšem zcela opomíjí upravení procesního postupu, kdy mohou

¹⁴ K tomu více v pododdíle 1.4.1.1.

být náklady exekuce vymoženy až po dni 1. září 2022 do dne splnění podmínek podle tohoto zákona povinným (například zákonné srážky ze mzdy povinného za měsíc srpen a září 2022 a splnění podmínek až například dne 14. listopadu 2022). Ve vztahu k výkladu § 1 odst. 3 platí, že do doby okamžiku splnění podmínek exekutor není nijak omezen v provádění exekuce ani v dalším postupu podle exekučního řádu. Předně tak musí provést zápočet výtěžku podle § 265a o. s. ř. Nelze tak vyloučit, že do doby splnění podmínek povinným bude exekuce vymožena některým jiným způsobem provedení exekuce.¹⁵ Exekutor má dále povinnost výplaty plnění oprávněnému podle § 46 odst. 4 ex. řádu. V této části navíc ani nelze jakkoliv popřít nebo upozadit § 3 ex. řádu, podle kterého exekutor vykonává exekuční a další činnost za úplatu.

Pokud by byl aplikován restriktivní gramatický výklad, tak by ohledně legitimně vymožených nákladů exekuce v období ode dne 1. září 2022 do dne 30. listopadu 2022, o nichž exekutor nerozhodl příkazem k úhradě nákladů exekuce přede dnem 1. září 2022, nemohl exekutor procesně rozhodnout. V této souvislosti by ani nemohl provést jejich zúčtování ve svůj prospěch.

Z výše uvedeného plyne, že gramatický výklad je v přímém rozporu hned s několika ustanoveními exekučního práva (zápočet výtěžku podle § 265a o. s. ř., výplaty plnění oprávněnému podle § 46 odst. 4 ex. řádu, výkon činnosti za úplatu podle § 3). Současně si jen stěží lze představit úmysl zákonodárce na pozadí gramatického výkladu, kdy exekutor ode dne 1. září 2022 do dne 30. listopadu 2022 nebude vykonávat exekuční a další činnost za úplatu. *Nota bene*, když si je nepochybně vědom současné energetické krize a zvyšující se inflace, na které mimo jiné odkazuje v důvodové zprávě, úmyslně znemožnil exekutorovi průběžný ekonomický příjem v období ode dne 1. září 2022 do dne 30. listopadu 2022. Lze tak připustit, že gramatický výklad je aplikovatelný toliko v jednoduchých případech (například v exekučním řízení není dosud žádné vymožené plnění, nebo nejsou prováděny pravidelné srážky ze mzdy povinného). Ve všech dalších případech¹⁶ dochází k výraznému rozporu s dalšími ustanoveními exekučního práva. Proto je v této části jeho aplikace velmi problematická. Navíc představuje nežádoucí míru právní nejistoty ohledně nákladů exekuce a značnou ekonomickou nejistotu exekutora.

K tomu, aby byla zachována všechna platná ustanovení exekučního práva a smysl Milostivého léta II, se jako nejvhodnější jeví užít teleologický výklad. Exekutorovi náleží

i náklady exekuce vymožené v období ode dne 1. září 2022 do dne 30. listopadu 2022, o nichž byl vydán příkaz k úhradě nákladů exekuce do dne splnění podmínek podle tohoto zákona.

Lze si tak představit následující postup ohledně nákladů exekuce, které byly vymoženy po dni 1. září 2022 do okamžiku splnění podmínek podle tohoto zákona.

3.2.2 Náklady vymožené po dni 1. září 2022, o nichž bylo rozhodnuto

Podstatně jednodušší je situace u nákladů exekuce, které byly sice vymožené po dni 1. září 2022, avšak bylo o nich již rozhodnuto přede dnem 1. září 2022. Vydal-li exekutor přede dnem 1. září 2022 příkaz k úhradě nákladů exekuce i na budoucí předpokládané náklady, může i v období ode dne 1. září 2022 do dne 30. listopadu 2022 ve svůj prospěch zúčtovávat průběžně vymožené náklady exekuce až do okamžiku, kdy povinný splní podmínky komentovaného zákona.

3.3 Exekuce zastavená podle § 1 odst. 3 písm. b)

V exekuci zastavené podle § 1 odst. 3 písm. b) komentovaného zákona exekutorovi náleží vedle částky 1 500 Kč (je-li exekutor nebo správce závodu plátcem DPH, zvyšuje se náhrada nákladů o DPH) dále náklady exekuce, ohledně nichž byl přede dnem 1. září 2022 vydán příkaz k úhradě nákladů exekuce (nebo jiné rozhodnutí) a které byly přede dnem 1. září 2022 vymoženy ve výši, která přesahuje paušální náhradu 1 500 Kč. Další náklady exekuce již pak v exekuci zastavené podle § 1 odst. 3 písm. b) exekutorovi nenáleží.

Okamžik, kdy exekutor započne postupovat podle komentované části normy, je doručení sdělení povinného exekutorovi podle § 3 odst. 1, pokud byla do dne 31. srpna 2022 v exekučním řízení vymožena nejméně celá vymáhaná jistina a paušální náhrada nákladů exekuce.

3.3.1 Náklady vymožené přede dnem 1. září 2022, o nichž bylo rozhodnuto

Méně srozumitelné znění normy lze vyložit následujícím způsobem. Má se za to, že z nákladů vymožených přede dnem 1. září 2022 připadá částka 1 500 Kč na úhradu paušální náhrady nákladů exekuce podle § 3 věty první komentovaného zákona (kterou však právní úprava před účinností tohoto zákona neupravuje). Zbýlá část nákladů exekuce vymožených přede dnem 1. září 2022 přesahující paušální náhradu nákladů podle § 3 náleží exekutorovi. Další náklady exekuce exekutorovi nenáleží.

Pokud však stran nákladů exekuce byla přede dnem 1. září 2022 na náklady exekuce vymožena nižší částka než 1 500 Kč, postupuje exekutor podle § 3 odst. 1 písm. a) komentovaného zákona (podmínka první). Aby povinný splnil podmínky Milostivého léta II, bude muset uhradit paušální náhradu nákladů ve výši 1 500 Kč.

¹⁵ K tomu více v oddíle 1.7.1.

¹⁶ Například jsou prováděny srážky; peněžní ústav provede odepsání vymáhané pohledávky a jejího příslušenství z účtu povinného nebo jeho manžela; povinný splní podmínky až v nejzazším termínu, přestože sdělení podle § 1 odst. 3 komentovaného zákona učiní na začátku zákonného období.

3.3.2 Náklady vymožené do doby splnění podmínky

K nákladům vymoženým do doby splnění podmínky povinným (ať už o nich bylo nebo nebylo exekutorem rozhodnuto přede dnem 1. září 2022), lze odkázat na komentář k nákladům exekuce zastavené podle § 1 odst. 3 písm. a).

3.4 Exekuce zastavená podle § 1 odst. 4

V případě zastavení exekuce podle § 1 odst. 4 lze plně odkázat na komentář k nákladům exekuce zastavené podle § 1 odst. 3 písm. a).

3.4.1 Náklady oprávněného

Komentovaná norma upravuje, jaké náklady náležejí v exekuci zastavené podle tohoto zákona veřejnoprávnímu oprávněnému. Jedná se toliko o ty náklady oprávněného, ohledně nichž byl přede dnem 1. září 2022 vydán příkaz k úhradě nákladů exekuce nebo jiné rozhodnutí. Současně platí, že musely být přede dnem 1. září 2022 vymoženy. Další náklady oprávněného veřejnoprávnímu oprávněnému nenáležejí. Výkladem § 265a o. s. ř. se dosažený výtěžek na náklady oprávněného od 1. ledna 2022 započte až jako poslední. K tomu, aby k započtení došlo, muselo by se jednat o výtěžek do 31. prosince 2021.

3.5 Spory o náklady exekuce

Bude-li mít povinný pochybnosti o nákladech exekuce, může využít institutu **námitek proti příkazu k úhradě nákladů exekuce** podle § 88 ex. řádu. Současně může využít práva odvolání proti rozhodnutí podle § 4 komentovaného zákona.

4. Přejídné ustanovení

Zjistí-li exekutor, že v exekučním řízení zahájeném přede dnem 28. října 2021 byly splněny podmínky Milostivého léta I a povinný dosud nebyl podle části druhé článku IV bodu 25 odst. 3 zákona č. 286/2021 Sb. osvobozen od placení a nedošlo k (částečnému) zastavení exekuce, postupuje exekutor podle části druhé článku IV bod 25.¹⁷

¹⁷ Výše paušálních nákladů exekuce je 750 Kč a rozhoduje se v režimu Milostivého léta I.

5. Závěr

Závěrem nemohu než poukázat na skutečnost, že intenzita novelizací odvětví exekučního práva za poslední dobu dvou let již výrazně přesahuje žádoucí úroveň.¹⁸ Oblast exekučního práva se bohužel i díky tomuto zákonu stává ještě více nepřehlednou. Odborná právnická obec se v ní velmi obtížně orientuje, natožpak účastníci samotného řízení. Zákonu bohužel moc nesvědčí ani samotná skutečnost, že jeho návrh byl připravován v úzké spolupráci zejména s organizací Člověk v tísni (viz Steznáznam z druhého dne 26. schůze Senátu České republiky k Tisku č. 255).

Nelze ani tvrdit, že zákonodárce obsahem předložené normy dostatečným způsobem zareagoval na kritiku odborné obce k úpravě Milostivého léta I (horší jazyková úroveň, nesrozumitelnost některých částí normy, která v konečném důsledku založila možnost aplikace různých výkladových pravidel atd.). Proto i jako v případě Milostivého léta I lze očekávat faktickou aplikaci různých výkladových pravidel. Zejména v oblasti prolongace lhůty (§ 1 odst. 3) a dále také paušální náhrady nákladů exekuce (§ 3).

Současně tvrdím, že určení nákladů exekuce Milostivého léta I a II není opodstatněnou a proporční rozumnou úpravou. Zátěž exekutorských úřadů spojená s administrací Milostivého léta přenáší na exekutory nepřiměřené finanční zásahy, *nota bene*, když je exekutorovi odpírán legitimní nárok na náklady podle exekučního tarifu. Z uvedených důvodů doufám, že se touto problematikou bude zabývat v budoucnu také Ústavní soud.¹⁹

¹⁸ Zejména omezení podle Lex COVID justice I, II a III, chráněný účet, Milostivé léto I, zastavování tzv. marných bagatelních exekucí, rozsáhlá novela exekučního práva zákonem č. 286/2021 Sb. včetně nutných investic do povinnosti záznamu všech tzv. služebních hovorů exekutora a jeho zaměstnanců.

¹⁹ Tak jako v případě problematiky, kdy peněžní ústav nemá právo na úplatu za zřízení a vedení chráněného účtu.

PROČ DRAŽÍME NA PORTÁLU DRAŽEB? VYŠŠÍ ÚROVEŇ SLUŽEB A UŠETŘENÝ ČAS

Přinášíme vám dvojrozhovor soudních exekutorů Mgr. Jakuba Effenbergera a Mgr. Jana Valenty. Zajímala nás jejich zkušenost z dražení na Portálu dražeb (PD). Nechte se inspirovat a využijte jejich poznatků přímo z praxe.

Text: Mgr. Olga Černá

projektová manažerka EK ČR

Mgr. Jakub Effenberger,
Exekutorský úřad Kolín

*Na Portaldrazeb.cz je od května 2021.
Draží průměrně 5 dražeb měsíčně.*

Mgr. Jan Valenta,
Exekutorský úřad Olomouc

*Na Portaldrazeb.cz je od prosince 2020.
Draží průměrně 8 dražeb měsíčně.*

Jaké byly vaše důvody začít používat Portál dražeb?

Nebyl jsem spokojený s fungováním dražebního portálu, se kterým jsme původně spolupracovali, a to zejména se způsobem autorizace dražitelů a administrací dražeb. Hledal jsem nový portál, který bude uživatelsky jednodušší a ušetří nám práci, což PD splňuje.

Mělo pro vás při přechodu na PD vliv i to, že je provozován Komorou, tedy že je vše nastaveno přímo dohledovým orgánem?

Ano, toto vnímám jako velkou výhodu, neboť jsme před změnou dražebního portálu nemuseli dělat právní analýzu jeho fungování a nemusíme kontrolovat, že jsou v dražebním portálu reflektovány legislativní změny.

Co od dražebního portálu obecně očekáváte?

Primárně komplexní služby, které mimo jiné zahrnují sledování legislativních změn a judikatury a tomu odpovídající technické úpravy, což PD splňuje. Pevné nastavení některých procesů pro nás nepředstavuje žádný problém. Za více než rok používání PD jsme téměř všechny vyladili k naší spokojenosti.

Jaké byly vaše důvody začít používat Portál dražeb?

Zejména mě oslovila skutečnost, že se jedná o dražební portál vytvořený pro potřeby soudních exekutorů. Vnímám ho jako domovský produkt, díky kterému za poskytnuté služby není třeba platit externímu dodavateli. To ve mně vzbudilo přesvědčení, že nový systém bude odpovídat specifickým parametrům dražeb konaných soudními exekutory a tvůrce systému bude ochotný naslouchat případným podnětům k optimalizaci. Z hlediska nastavení jeho uživatelského prostředí nemám prakticky připomínky. To platí i pro jeho fungování, včetně rychlé odezvy pracovníků podpory.

Jsem si však vědom, že „kvalita“ dražebního portálu z pohledu jeho výsledků je dána také velikostí portfolia jeho uživatelů na obou stranách, tj. dražebníků a autorizovaných dražitelů. Zde vnímám prostor pro zlepšení a mám zato, že míč je v tomto ohledu právě na straně nových dražebníků. Pokud začnou využívat Portál dražeb, přinesou tím zvětšení portfolia oprávněných dražitelů, kteří jsou pro výsledek dražeb zcela zásadní. Dovolím si proto apelovat na kolegy exekutory, aby bez obav začali Portál dražeb využívat a pomohli rozšířit okruh potenciálních dražitelů, a tím i kvalitu dražební soutěže v jednotlivých dražbách.

Jak vám vyhovuje cenová politika a nabídka inzerce?

Pro mě je nastavena velice dobře. PD je levnější než dražební portál, který jsme využívali původně, a služby jsou na vyšší úrovni. Inzerce využíváme, včetně počáteční inzerce zdarma, a domnívám se, že značně zvyšuje zájem dražitelů.

Měl jste nějaký praktický podnět, jak portál vylepšit?

Dával jsem podnět, aby byla zpracována funkce, která umožní hromadně vracet dražitelům dražební jistoty prostřednictvím ABO souborů. Mám informaci, že tato funkce by nám měla být v nejbližší době zpřístupněna. Vnímám zde však jeden zásadní problém, a to že funkce bude využitelná pouze u dražitelů, kteří mají ve svém uživatelském účtu vyplněno číslo účtu pro vrácení dražební jistoty. Z tohoto důvodu jsem dával podnět, aby povinnou náležitostí při registraci dražitele bylo vyplnění čísla účtu. Tato úprava však dosud nebyla odsouhlasena. Velice nám ale pomáhá, že PD za nás vytváří karty dražeb a zároveň nám vytváří inzerce, což šetří mnoho času.

Mělo pro vás při přechodu na PD vliv i to, že je provozován Komorou, tedy že je vše nastaveno přímo dohledovým orgánem?

Jistotu probíhající kontroly souladu dražebního prostředí s platnou legislativou musí dle mého názoru ocenit každý soudní exekutor, a to zvláště v dnešní legislativně turbulentní době. Nastavení systému, který vyloučí nebo minimalizuje možnost lidské chyby a udrží tak nastavení dražby v souladu se zákonem považuji za přínosné, a to bez ohledu na to, zda zadání parametrů dražby provádí exekutorský úřad nebo pracovník portálu.

Co od dražebního portálu obecně očekáváte?

Portál dražeb v zásadě naplňuje má očekávání, když jde o bezproblémově fungující službu, jejíž obsluha je intuitivní, s dostupnou uživatelskou podporou. Sledování vývoje judikatury a právního rámce považuji za příjemnou nadstavbu. Přechod proběhl bez komplikací. Jeho používání je pouze otázkou osahání si nového, nicméně přívětivého prostředí.

Jak vám vyhovuje cenová politika a nabídka inzerce?

Nastavení ceny služeb je přijatelné a vzhledem k mně známým nabídkám jiných dražebních portálů zcela konkurenceschopné. Jak z pohledu soudního exekutora, který nese náklady neúspěšné dražby z vlastních prostředků, tak z pohledu účastníků exekučního řízení (zejm. povinného), popř. soudu, který může přezkoumávat účelnost vynaložených hotových výdajů. Poněkud nepříjemná je nepředvídatelnost nákladů za inzerce, která je proměnlivá, což komplikuje vyčíslení vymáhané pohledávky před ukončením inzerce.

Měl jste nějaký praktický podnět, jak portál vylepšit?

Můj úřad byl jeden z prvních, který začal Portál dražeb využívat. Na počátku spolupráce jsme několik podnětů vznesli, byla to však spíše kosmetická vylepšení.

PORTÁL DRAŽEB

email: helpdesk@portaldrazeb.cz

tel.: 211 155 321

www.portaldrazeb.cz

EXEKUCE PŘIKÁZÁNÍM POHLEDÁVKY Z ÚČTU MANŽELA POVINNÉHO

JUDr. Mgr. Otakar Koutenský

exekutorský kandidát

Exekutorský úřad Plzeň-město
soudního exekutora JUDr. Jitky Wolfové

Katedra občanského práva
Fakulta právnická ZČU

Manželské majetkové právo obecně

Manželské majetkové právo je upraveno v ustanoveních § 708–753 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „obč. zák.“), kdy ustanovení § 708 obč. zák. explicitně stanovuje, že to, co manželům náleží, má majetkovou hodnotu a není vyloučeno z právních poměrů, je součástí společného jmění manželů.

Ustanovení § 709 obč. zák. pak blíže upravuje, že součástí společného jmění manželů je to, čeho nabyl jeden z manželů nebo čeho nabyli oba manželé společně za trvání manželství, s výjimkou toho, co slouží osobní potřebě jednoho z manželů; co nabyl jen jeden z manželů darem, děděním nebo odkazem, ledaže dárce při darování nebo zůstavitel v pořízení pro případ smrti projevil jiný úmysl; co nabyl jeden z manželů jako náhradu nemajetkové újmy na svých přirozených právech; co nabyl jeden z manželů právním jednáním vztahujícím se k jeho výlučnému vlastnictví; a co nabyl jeden z manželů náhradou za poškození, zničení nebo ztrátu svého výhradního majetku; dále součást společného jmění manželů tvoří zisk z toho, co náleží výhradně jednomu z manželů; podíl manžela v obchodní společnosti nebo družstvu, stal-li se manžel v době trvání manželství společníkem obchodní společnosti nebo členem družstva, pokud tento manžel nenabyl podíl způsobem zakládajícím jeho výlučné vlastnictví.

Ustanovení § 710 obč. zák. stanovuje, že společné jmění manželů tvoří dluhy převzaté za trvání manželství, s výjimkou dluhů týkajících se majetku, který náleží výhradně jednomu z manželů, a to v rozsahu, který přesahuje zisk z tohoto majetku; nebo je převzal jen jeden z manželů bez souhlasu druhého, aniž se přitom jednalo o obstarání každodenních nebo běžných potřeb rodiny.

Rovněž se může stát, že existují dluhy, jež vznikly před uzavřením manželství, a to oběma manželům nebo pou-

ze jednomu z nich; tyto dluhy se automaticky nestávají součástí společného jmění manželů.¹

Pokud není společné jmění manželů modifikováno, řídí se správou v zákonném režimu, kdy manželé součástí společného jmění užívají, berou z nich plody a užítky, udržují je, nakládají s nimi, hospodaří s nimi a spravují je oba manželé nebo jeden z nich podle dohody (§ 713 odst. 1 obč. zák.). Povinnosti a práva spojená se společným jměním manželů, jakož i následky právních jednání týkajících se společného jmění manželů zavazují oba manžele společně a nerozdílně. Pokud by jeden z manželů jednal bez souhlasu druhého manžela za situace, kdy je takový souhlas nezbytný, je toto jednání stíháno relativní neplatností a druhý z manželů se této neplatnosti může dovolat.

Jednou z dvou možných modifikací společného jmění manželů je pak smluvený režim, který v sobě zahrnuje tři formy – režim oddělených jmění, režim vyhrazující vznik společného jmění manželů ke dni zániku manželství a režim rozšíření nebo zúžení rozsahu společného jmění manželů v zákonném režimu (§ 717 odst. 1 obč. zák.). Tyto režimy musí být upraveny smluvně. Pro účely exekučního řízení je pak velice důležité ustanovení § 721 obč. zák., podle kterého se smlouva o manželském majetkovém režimu zapíše do veřejného seznamu, je-li to v ní ujednáno; jinak na žádost obou manželů. Do seznamu se zapíše vše, co mění zákonný majetkový režim manželů. Důležitost tohoto ustanovení bude vysvětlena níže.

Druhou možnou modifikací společného jmění manželů je režim založený rozhodnutím soudu, kdy, je-li pro to závažný důvod, soud na návrh manžela společné jmění manželů zruší nebo zúží jeho stávající rozsah (§ 724 odst. 1 obč. zák.). Použití této modifikace bych spatřoval přínosné za situace, kdy jeden z manželů nakládá s majetkem náležícím do společného jmění manželů soustavně proti vůli z druhého manželů. Ustanovení § 726 obč. zák. pak upravuje možnost obnovení zrušeného společného jmění manželů za situace, kdy odpadnou důvody pro původní zrušení společného jmění manželů. Další situací, kterou je možné subsumovat pod důvody pro uplatnění režimu založeného rozhodnutím soudu je skutečnost, že manželův věřitel požaduje zajištění své pohledávky v rozsahu přesahujícím hodnotu toho, co náleží výhradně tomuto manželů; že manžela lze považovat za marnotratného, jakož i to, že manžel soustavně nebo opakovaně podstupuje nepřiměřená rizika. Jako závažný důvod může být shledáno také to, že manžel začal podnikat nebo že se stal neomezeně ručícím společníkem právnické osoby (§ 724 odst. 2 obč. zák.).

Pokud je společné jmění manželů zrušeno či zanikne, je nutné jej vypořádat. Při vypořádání společného jmění manželů se postupuje podle ustanovení § 736–742 obč. zák. Možností pro vypořádání společného jmění manželů je několik – likvidace dosud společných povinností a jejich vypořádání, (písemná) dohoda o vypořádání, rozhodnutí soudu na návrh a zákonná domněnka vypořádání společného jmění manželů, která činí tři roky od zúžení, zrušení nebo zániku společného jmění manželů, pokud nebylo vypořádáno jedním z výše uvedených způsobů. Za takové situace platí, že hmotné věci movité jsou ve vlastnictví toho z nich, který je pro potřebu svou, své rodiny nebo rodinné domácnosti výlučně jako vlastník užívá; ostatní hmotné věci movité a věci nemovité jsou v podílovém spoluvlastnictví obou; jejich podíly jsou stejné; ostatní majetková práva, pohledávky a dluhy náleží společně oběma; jejich podíly jsou stejné. V průběhu exekučního řízení je domněnka vypořádání společného jmění manželů nejčastějším způsobem vypořádání společného jmění manželů.

Pokud jde o závazek ze smlouvy či z jiného právního jednání (náhrada újmy, bezdůvodné obohacení), ze kterého jsou manželé zavázáni plnit společně a nerozdílně, je právem oprávněného se v nalézacím řízení domáhat rozhodnutí vůči oběma manželům a v případě, že je exekuční titul vydán na oba manžele společně a nerozdílně, má oprávněný právo podat exekuční návrh proti jen jednomu z manželů, případně proti oběma manželům nebo i proti každému z manželů zvlášť, přičemž vymáhanou pohledávku je možné uspokojit jak z majetku ve společném jmění manželů, tak i z výlučného majetku manžela, proti kterému bylo zahájeno exekuční řízení.²

Současná právní úprava umožňuje uspokojení věřitele z majetku ve společném jmění manželů i za situace, kdy vznikl dluh za doby trvání společného jmění manželů jen jednomu z manželů (§ 731 obč. zák.). Nicméně pokud vznikl dluh jen jednoho z manželů proti vůli druhého manžela, který nesouhlas projevil vůči věřiteli bez zbytečného odkladu poté, co se o dluhu dozvěděl, může být společné jmění postiženo jen do výše, již by představoval podíl dlužníka, kdyby bylo společné jmění zrušeno a vypořádáno (§ 732 obč. zák.). Tato situace často nastává až v průběhu exekučního řízení. Mám však za to, že je na manželovi, který projevuje nesouhlas vůči věřiteli, aby prokázal, že projev vůle učinil skutečně bez zbytečného odkladu poté, co se o dluhu dozvěděl. Pokud tedy nastane situace, kdy jsou manželův povinného v řízení doručovány písemnosti a manžel povinného projev nesouhlas až ve chvíli, kdy je například nařízeno dražební jednání k prodeji nemovité věci ve společném jmění manželů, nelze takové jednání považovat za projevení nesouhlasu

¹ KASÍKOVÁ, M. a kol. *Exekuční řád. Komentář*. 4. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, s. 272. ISBN 978-80-7400-630-2.

² SVOBODA, K. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 1060–1069. ISBN 978-80-7400-673-9.

bez zbytečného odkladu, neboť manžel povinného byl o existenci vymáhané pohledávky spraven nejpozději doručením prvních písemností v exekučním řízení.

Ustanovení § 733 obč. zák. pak upravuje situaci, za které zavázal-li se jeden z manželů v době, od které do změny nebo vyloučení zákonného majetkového režimu, ať smlouvou manželů nebo rozhodnutím soudu, uplynulo méně než šest měsíců. V takovém případě musí být pohledávka jeho věřitele uspokojena ze všeho, co by bylo součástí společného jmění, kdyby ke smlouvě manželů nebo k rozhodnutí soudu nedošlo.

U příležitosti vypořádání společného jmění manželů, je-li smlouvou manželů nebo rozhodnutím soudu, kterými byl zákonný majetkový režim změněn nebo vyloučen, dotčeno právo třetí osoby, zejména věřitele, může tato osoba své právo uplatnit u příležitosti vypořádání toho, co bylo dříve součástí společného jmění, stejně, jako by ke smlouvě manželů nebo k rozhodnutí soudu nedošlo; přitom se použije § 742 (§ 734 obč. zák.).

Manžel povinného jako účastník exekučního řízení

S účinností od 1. 7. 2015 došlo novelou č. 139/2015 Sb., k zásadní změně postavení manžela v průběhu exekučního řízení. Zrušením ustanovení § 267 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“), byl manžel povinného vyloučen z možnosti bránit svůj výlučný majetek postižený v exekučním řízení prostřednictvím excindační žaloby, kdy aktivní legitimací k podání takové žaloby je nyní nadána pouze již třetí osoba, která k postiženému majetku uplatňuje právo nepřipouštějící exekuce. Manžel povinného je tak při obraně svého majetku oprávněn podat pouze návrh na (částečné) zastavení exekuce.³

Jiná je však situace, kdy je majetek manžela povinného postižen z jiného důvodu než dle ustanovení § 262a o. s. ř. Za takové situace nebyl majetek manžela povinného postižen jako majetek účastníka řízení a manžel povinného by se tak mohl domáhat vyloučení majetku z exekuce prostřednictvím vylučovací žaloby dle ustanovení § 267 o. s. ř.⁴

Ustanovení § 36 odst. 2 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád, dále jen „ex. řád“), stanovuje, že účastníkem exekučního řízení je také manžel povinného, je-li exekucí postihován

jeho majetek nebo majetek ve společném jmění manželů. Z textu tohoto ustanovení se tak podává, že manžel povinného se stává účastníkem exekučního řízení ve chvíli, kdy je vydán exekuční příkaz postihující majetek ve společném jmění manželů, případně výlučný majetek manžela povinného.⁵ S tímto názorem však nesouhlasí jiná odborná literatura (srov. Svoboda 2020: 41), dle které se manžel povinného stává účastníkem exekučního řízení až dnem doručení prvního exekučního příkazu. Osobně se přikláním k názoru, že manžel povinného se stává účastníkem řízení ve chvíli postižení majetku ve společném jmění manželů nebo výlučného majetku manželka povinného, neboť toto vyplývá z dikce ustanovení § 36 odst. 1 ex. řádu.

Současně ustanovení § 304 odst. 2 o. s. ř. stanovuje, že povinnému (a tedy analogicky manželu povinného) nesmí být exekuční příkaz přikázáním pohledávky z účtu doručen dříve než peněžnímu ústavu. Pokud bychom tedy operovali s tím, že manžel povinného se stává účastníkem řízení až dnem doručení exekučního příkazu postihujícího majetek ve společném jmění manželů, případně výlučný majetek manžela povinného, nemohlo by se na peněžní ústav vztahovat arrestatorium a na manžela povinného inhibitorium dle ustanovení § 304 o. s. ř., neboť tyto zákazy nemohou být účinné vůči dlužníkovi osoby, která není účastníkem řízení, případně vůči osobě, která není účastníkem řízení. Manžel povinného by tak mohl disponovat s peněžními prostředky v neomezené výši, a to až do doručení exekučního příkazu. Takový postup zcela jistě popírá účel provedení exekuce přikázáním pohledávky z účtu manžela povinného.

Mám tedy za to, že rozhodným okamžikem pro vstup manžela povinného do exekučního řízení je samotné vydání exekučního příkazu, nikoliv jeho doručení manželu povinného, manžel povinného se tedy může bránit podáváním návrhu na zastavení i za situace, kdy mu ještě nebyly doručeny písemnosti, na základě kterých se stává účastníkem řízení. Klasickým případem je situace, kdy soudní exekutor, aby nezmařil účel exekuce, nejdříve lustruje a postihuje majetek povinného a manžela povinného a teprve poté zasílá těmto účastníkům první písemnosti v exekučním řízení ve smyslu ustanovení § 44 odst. 1 ex. řádu, přičemž manžel povinného se o probíhající exekuci může dozvědět například tím, že má postižen účet u peněžního ústavu, se kterým ztrácí právo disponovat dnem doručení exekučního příkazu bance, respektive ztrácí právo disponovat s částkou nacházející na účtu až do výše vymáhané pohledávky, krom zákonných omezení dle ustanovení § 304b odst. 4 o. s. ř. (viz níže).

³ KASÍKOVÁ, M. a kol. *Exekuční řád. Komentář*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 201–202. ISBN 978-80-7400-630-2.

⁴ SVOBODA, K. *Exekuční řízení. Civilní proces z pohledu účastníka*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 42. ISBN 978-80-7400-802-3.

⁵ KASÍKOVÁ, M. a kol. *Exekuční řád. Komentář*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 201–202. ISBN 978-80-7400-630-2.

Manžel povinného se stává účastníkem řízení i za situace, kdy jsou exekučním příkazem postiženy majetkové hodnoty, u kterých je smlouvou modifikován rozsah společného jmění manželů (§ 717–721 obč. zák.). Účastníkem exekučního řízení může i bývalý manžel povinného, pokud jsou postiženy hodnoty patřící do zaniklého, ale doposud nevypořádaného společného jmění manželů.⁶

Za situace, kdy ke dni podání exekučního návrhu manželství povinného a jeho manžela zaniklo a nebylo vypořádáno společné jmění manželů, lze tedy na majetek ve společném jmění manželů rovněž vést exekuci. Pokud však ke dni podání exekučního návrhu bylo v zaniklém manželství již vypořádáno společné jmění manželů, je zde jedinou možností oprávněného podání odpůrcí žaloby dle ustanovení § 737 odst. 1 obč. zák. a exekuci je následně možné vést proti bývalému manželovi povinného v rozsahu, ve kterém je vypořádání společného jmění manželů vůči oprávněnému neúčinné.⁷

Z odborné literatury se podává, že „*manžel povinného od okamžiku vzniku jeho účastenství má právo na doručování všech vydaných usnesení, proti nimž může uplatňovat přípustné opravné prostředky stejně jako sám povinný*“ (srov. Kasíková 2017: 201–202, obdobně Svoboda 2020: 41). S tímto názorem se však neztotožňuji. Manželovi povinného by měly být doručovány pouze písemnosti, které se přímo týkají majetku ve společném jmění manželů nebo výlučného majetku manžela povinného, neboť je důležité posuzovat účastenství manžela povinného jako vázané na osobu povinného v exekučním řízení, když manžel povinného by jako účastník řízení sám nevystupoval, ne být právě povinného. Mám tak za to, že například usnesení o zastavení exekuce, pokud nebylo vydáno na základě návrhu manžela povinného, není nutné doručovat manželovi povinného; obdobně není nutné manželovi povinného doručovat exekuční příkaz, kterým byl postižen výlučný majetek povinného. Naopak povinnému je nutné doručovat veškeré písemnosti, a to včetně těch, které se týkají výlučného majetku manžela povinného.

U návrhu manžela povinného na zastavení exekuce platí odlišný režim než u běžného návrhu na zastavení exekuce podaného povinným, neboť dle ustanovení § 55 odst. 1 ex. řádu podá-li manžel povinného návrh na zastavení exekuce podle § 262b o. s. ř., rozhodne o tomto návrhu exekutor na základě písemných dokladů i bez souhlasu oprávněného do 15 dnů ode dne doručení návrhu. Exekutor při návrhu manžela povinného na zastavení exekuce tak nevyzývá oprávněného, aby se vyjádřil k návrhu manžela povinného na zastavení exekuce, ale exekuci

buď zastaví, nebo návrh na zastavení exekuce předloží k rozhodnutí exekučnímu soudu. Mám však za to, že exekuce nemůže být bez vyjádření oprávněného k návrhu manžela povinného na zastavení exekuce zastavena zcela, ale pouze co do účasti osoby manžela povinného, případně co do majetku manžela povinného označeného v návrhu na zastavení, neboť takovým postupem by byla narušena dispozice oprávněného s exekučním řízením.

Manželské majetkové právo v exekučním řízení a provádění exekuce příkazáním pohledávky z účtu manžela povinného

Možnost postihování majetku spadajícího do společného jmění manželů a výlučného majetku manžela povinného v exekučním řízení prošla v posledních několika letech relativně dynamickým vývojem. Pro shrnutí lze tedy uvést, že do účinnosti novely č. 396/2012 Sb.⁸ bylo možné přistoupit k postižení majetku náležícího do společného jmění manželů v případě, že pohledávka vymáhaná v exekučním řízení vznikla za doby trvání manželství, přičemž soudní exekutor vycházel ze zákonného rozsahu společného jmění manželů, aniž by zkoumal jeho modifikaci smlouvou či rozhodnutím soudu.⁹

S účinností novely č. 396/2012 Sb.¹⁰ soudní exekutor nově mohl postihnout i výlučný majetek manžela povinného, ale opět pouze pro dluhy povinného, které vznikly za doby trvání manželství, respektive společného jmění manželů.

S účinností nového občanského zákoníku – zákona č. 89/2012 Sb.¹¹ měl soudní exekutor možnost postihu společného jmění manželů i pro dluhy vzniklé jen jednomu z manželů před uzavřením manželství a vzniku společného jmění manželů. Postižení výlučného majetku manžela povinného zůstalo nezměněno až na výjimku, že v rámci novelizace exekučního řádu novelou č. 303/2013 Sb. byl do exekučního řádu implementován bod 2. čl. LII. přechodných ustanovení, jenž retroaktivně umožnil v řízeních zahájených před 1. 1. 2013 postižení výlučného majetku manžela povinného pro pohledávku vzniklou před vznikem manželství jen jednomu z manželů. Ve všech řízeních, bez ohledu na datum jejich zahájení, tak došlo od 1. 1. 2014 k možnosti postihu výlučného majetku manžela povinného, například ve formě srážek ze mzdy.¹²

⁸ Do 31.12.2012.

⁹ HRABALOVÁ, R. 2017. Exekuce společného jmění manželů a obrana povinného. *Komorní listy* č. 2/2017 (Exekutorská komora ČR: Praha), dostupné na <https://www.ekcr.cz/admin/priloha//2017-02-Komorni-listy.pdf> (22. 4. 2022).

¹⁰ Od 1. 1. 2013.

¹¹ Od 1. 1. 2014.

¹² HRABALOVÁ, R. 2017. Exekuce společného jmění manželů a obrana povinného. *Komorní listy* č. 2/2017 (Exekutorská komora ČR:

⁶ KASÍKOVÁ, M. a kol.: *Exekuční řád. Komentář*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 201–202. ISBN 978-80-7400-630-2.

⁷ SVOBODA, K. *Exekuční řízení. Civilní proces z pohledu účastníka*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 41. ISBN 978-80-7400-802-3.

Zveřejněním nálezu Ústavního soudu ze dne 31. 3. 2015, sp. zn. Pl. ÚS 1/14,¹³ bylo shora uvedené přechodné ustanovení zrušeno pro rozpor se zákazem pravé retroaktivity. Bylo tedy možné postihovat výlučný majetek manžela povinného pro dluh vzniklý před uzavřením manželství, ale pouze v řízeních zahájených po účinnosti nového občanského zákoníku. Zrušení tohoto přechodného ustanovení však mělo za následek absenci ustanovení pro aplikaci novely ve vztahu k řízením již zahájeným. S účinností od 1. 7. 2015 tak došlo novelou č. 139/2015 Sb. ke sjednocení právní úpravy postihu společného jmění manželů v občanském soudním řádu a exekučním řádu.¹⁴

Nově tedy ustanovení § 42 ex. řádu (k tomu analogicky § 262a o. s. ř.) uvádí, že před vydáním exekučního příkazu na majetek ve společném jmění manželů zjistí exekutor, zda je v Seznamu listin o manželském majetkovém režimu vedeném podle notářského řádu evidována smlouva o manželském majetkovém režimu nebo rozhodnutí soudu o zrušení společného jmění manželů, jeho obnovení nebo zúžení jeho stávajícího rozsahu, anebo dohoda nebo rozhodnutí soudu o změně smluvného režimu nebo režimu založeného rozhodnutím soudu. Soudní exekutor je tedy při vydání exekučního příkazu povinen vycházet z obsahu takto evidované listiny, jde-li o vydobytí dluhu ze závazku vzniklého po jejím zápisu do Seznamu listin, či jde-li o vydobytí dluhu ze závazku vzniklého před jejím zápisem do Seznamu listin a souhlasí-li s tím oprávněný. Pokud nelze z obsahu listiny či z exekučního titulu zjistit, že závazek vznikl po zápisu listiny do Seznamu listin, je stanovena zákonná vyvratitelná domněnka, že závazek vznikl před zápisem listiny do Seznamu listin. V ostatních případech se pak postupuje stejně jako před novelou, kdy lze postihnout společné jmění manželů bez ohledu na to, zda byl zákonný režim společného jmění manželů změněn. Při splnění všech shora uvedených podmínek ničemu nebrání exekučně postihnout majetek ve společném jmění manželů, a to i v případě, že pohledávka vznikla před uzavřením manželství.

Do Seznamu listin o manželském majetkovém režimu se zapíše smlouva o manželském majetkovém režimu, je-li to v ní ujednáno, jinak na žádost obou manželů. Do seznamu se rovněž zapíše vše, co mění zákonný majetkový režim manželů (§ 721 odst. 1 obč. zák.). Ustanovení § 35j odst. 1 zákona č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád, dále jen „not. řád“), pak blíže upravuje,

že v Seznamu listin o manželském majetkovém režimu jsou evidovány notářské zápisy o smlouvách manželů nebo snoubenců o manželském majetkovém režimu odlišném od zákonného režimu, o dohodách manželů o změně smluvného režimu a o smlouvách manželů o změně manželského majetkového režimu založeného rozhodnutím soudu, rozhodnutí soudu, kterými soud zrušil nebo obnovil společné jmění manželů nebo zúžil jeho stávající rozsah, anebo změnil manželský majetkový režim založený rozhodnutím soudu nebo smluvný manželský majetkový režim. Seznam listin o manželském majetkovém režimu je tedy veřejný seznam spravovaný Notářskou komorou ČR umožňující dálkový přístup, do kterého se zapisuje jméno, příjmení, datum narození a bydliště manželů nebo snoubenců, datum uzavření a účinnosti smlouvy o manželském majetkovém režimu, označení smluvného režimu podle občanského zákoníku a jméno, příjmení a sídlo notáře, který smlouvu o manželském majetkovém režimu sepsal, nebo datum vydání a právní moci rozhodnutí soudu o manželském majetkovém režimu, jeho spisovou značku, označení soudu, který rozhodnutí vydal, a údaj o tom, zda soud zrušil nebo obnovil společné jmění manželů, nebo zúžil jeho stávající rozsah, anebo změnil manželský majetkový režim, další údaje stanovené předpisem Komory o Seznamu listin o manželském majetkovém režimu (§ 35j odst. 3 not. řádu).

Založení listin a zápis smlouvy do seznamu provede notář, je-li to ve smlouvě o manželském majetkovém režimu ujednáno, jinak na základě písemné žádosti obou manželů, a to dálkovým přístupem bez zbytečného odkladu po nabytí účinnosti smlouvy o manželském majetkovém režimu nebo po podání žádosti na základě takové účinné smlouvy (§ 35k odst. 1 not. řádu) a založení a zápis rozhodnutí soudu o manželském majetkovém režimu do sbírky listin a zápis údajů uvedených v § 35j odst. 3 písm. a), c) a d) do rejstříku provede Notářská komora ČR na základě soudem zaslaného stejnopisu rozhodnutí soudu o manželském majetkovém režimu v elektronické podobě. Soud zasílá Komoře stejnopis rozhodnutí bez odůvodnění (§ 35k odst. 3 not. řádu). Jsou-li smlouva o manželském majetkovém režimu nebo rozhodnutí soudu o manželském majetkovém režimu zapsány v Seznamu listin o manželském majetkovém režimu, manželé se jich mohou dovolat vůči třetím osobám, i když tyto nebyly s jejich obsahem seznámeny (§ 35l odst. 1 not. řádu).

Smlouva o manželském majetkovém režimu se nesmí svým obsahem nebo účelem dotknout práv třetí osoby, ledaže by se smlouvou souhlasila; taková smlouva uzavřená bez souhlasu třetí osoby nemá vůči ní právní účinky (§ 719 odst. 2 obč. zák.) a taktéž rozhodnutí soudu o změně, zrušení nebo obnovení společného jmění se nesmí svým obsahem nebo účelem dotknout práv třetí osoby, ledaže by s rozhodnutím souhlasila (§ 727 odst. 2 obč. zák.).

Praha, dostupné na <https://www.eocr.cz/admin/priloha//2017-02-Komorni-listy.pdf> (22. 4. 2022).

¹³ 14. 5. 2015.

¹⁴ HRABALOVÁ, R. 2017. Exekuce společného jmění manželů a obrana povinného. *Komorní listy* č. 2/2017 (Exekutorská komora ČR: Praha), dostupné na <https://www.eocr.cz/admin/priloha//2017-02-Komorni-listy.pdf> (22. 4. 2022).

Zároveň změny majetkového režimu společného jmění manželů nabývají právní účinky vůči třetím osobám zápisem listin do Seznamu listin o manželském majetkovém režimu, bez ohledu na to, zda třetí osoby byly s obsahem listin skutečně seznámeny a manželé se jich vůči třetím osobám mohou dovolat (§ 351 odst. 1 not. řádu), v případě, že v Seznamu listin o manželském majetkovém režimu je zapsána smlouva týkající se majetku povinného a jeho manžela, pro vydání exekučního příkazu postihujícího majetek ve společném jmění manželů je nezbytné posouzení, zda je v exekučním řízení vymáhána pohledávka vzniklá až v době po zápisu smlouvy do Seznamu listin o manželském majetkovém režimu či rozhodnutí soudu o změně majetkového režimu manželů do Seznamu, nebo před ním.¹⁵

V otázce posuzování modifikace manželského majetkového režimu a jeho následků na postižení majetku manžela povinného podle hmotného práva je nutné vycházet z právní úpravy účinné ke dni vzniku závazku. S tímto souvisí i procesní právní úprava ustanovení § 262a odst. 1 o. s. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2013, kdy exekuci na majetek patřící do společného jmění manželů bylo možno nařídit také tehdy, šlo-li o vydobytí závazku, který vznikl za trvání manželství jen jednomu z manželů, přičemž za majetek patřící do společného jmění povinného a jeho manžela se pro účely nařízení výkonu rozhodnutí považoval také majetek, který netvořil součást společného jmění manželů jen proto, že byl smlouvou zúžen zákonem stanovený rozsah společného jmění manželů nebo že byl smlouvou vyhrazen vznik společného jmění ke dni zániku manželství. Podle ustanovení § 262a odst. 2 o. s. ř., ve znění účinném do 31. 12. 2013, při exekuci se nepřihlíželo ke smlouvě, kterou byl zúžen zákonem stanovený rozsah společného jmění manželů o majetek, který patřil do společného jmění v době vzniku vymáhané pohledávky; a totéž platilo, byl-li zákonem stanovený rozsah společného jmění manželů smlouvou rozšířen o majetek povinného, který nepatřil do společného jmění v době vzniku vymáhané pohledávky. V průběhu exekučního řízení se tedy vycházelo ze zákonného rozsahu společného jmění a nepřihlíželo se ke smlouvě, kterou byl změněn zákonem stanovený rozsah společného jmění manželů. Manžel povinného se však proti takovému postupu mohl bránit vylučovací žalobou dle ustanovení § 267 odst. 1 a 2 o. s. ř.¹⁶ Naopak, jak již bylo zmíněno výše, současná právní úprava povinnosti exekutora vycházet ze Seznamu listin o manželském majetkovém režimu výslovně aprobejuje, a to v případě, že pohledávka vznikla po zápisu modifikace do Seznamu listin o manželském majetkovém režimu a současně v případě,

kdy pohledávka vznikla za účinnosti nového občanského zákoníku.

S odkazem na hmotněprávní úpravu lze tedy shrnout, že v případě závazku vzniklého za účinnosti starého občanského zákoníku není nutné vycházet z modifikace manželského majetkového režimu. U závazků vzniklých za účinnosti stávající právní úpravy není rovněž nutné vycházet z modifikace manželského majetkového režimu, ale pouze v případě, že tato modifikace byla do Seznamu listin o manželském majetkovém režimu zapsána po vzniku závazku. Pokud byla modifikace zapsána před vznikem závazku, je naopak nutné z obsahu modifikace při postihování majetku ve společném jmění vycházet.

Právní úprava dle zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, rovněž nepočítala s tím, že majetek ve společném jmění manželů měl sloužit k úhradě dluhů pouze jednoho z manželů, který netvoří součást společného jmění manželů, tedy základem byla skutečnost, zda závazek vznikl za doby trvání manželství, respektive společného jmění, či nikoliv. Současná právní úprava pak od tohoto konceptu upouští a na rozdíl od předchozí právní úpravy umožňuje postihnout majetek ve společném jmění manželů nejen za účelem uspokojení dluhů ve společném jmění manželů, ale i dluhů jen jednoho z manželů, které netvoří součást společného jmění, a dokonce jeho dluhů vzniklých i před uzavřením manželství. Pokud se tedy jedná o závazek pouze jednoho z manželů, je při postihování majetku ve společném jmění, a případně vylučného majetku manžela povinného, nutné vycházet ze skutečnosti, zda závazek vznikl za doby účinnosti starého nebo nového občanského zákoníku, kdy právní úprava starého občanského zákoníku jednoduše neumožňovala postižení společného jmění za situace, kdy pohledávka vznikla před uzavřením manželství a oprávněný nemůže mít tedy právo uspokojit se v takovém případě z majetku ve společném jmění ani po účinnosti nového občanského zákoníku (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 1. 4. 2016, sp. zn. 20 Cdo 4368/2015, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 8. 2016, sp. zn. 20 Cdo 5402/2015, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 8. 2016, sp. zn. 20 Cdo 3416/2016).¹⁷

Jak již bylo zmíněno, platná právní úprava na základě novely č. 303/2013 Sb. upustila od možnosti postižení vylučného majetku manžela povinného, jak jej umožňoval občanský soudní řád ve znění účinném do 30. 6. 2015, neboť pohledávky manžela na vyplacení mzdy nebo jiného příjmu uvedeného v ustanovení § 299 odst. 1 o. s. ř. na výplatu finančního plnění z účtu u peněžního ústavu, na vyplacení jiné peněžité pohledávky nebo jiných majetkových práv netvoří součást společného jmění manželů,

¹⁵ SVOBODA, K. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 1060–1069. ISBN 978-80-7400-673-9.

¹⁶ SVOBODA, K. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 1234–1235. ISBN 978-80-7400-828-3.

¹⁷ SVOBODA, K. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 1060–1069. ISBN 978-80-7400-673-9.

ale jedná se pouze o pohledávky manžela povinného, kdy součástí společného jmění manželů je až plnění, které manžel povinného na základě těchto pohledávek obdrží, proto před účinností novely č. 396/2012 Sb. nebylo možno žádnou z těchto pohledávek manžela povinného postihnout v rámci exekuce vedené proti povinnému (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 4. 2000, sp. zn. 21 Cdo 1774/99).¹⁸

Lze tedy zmínit situaci, kdy pohledávka vznikla již za účinnosti nového občanského zákoníku a exekuční příkaz postihující mzdu manžela povinného byl vydán před účinností novely č. 139/2015 Sb. s tím, že byl doručen plátcí mzdy manžela povinného a na jeho podkladě začala být exekuce i před datem 1. 7. 2015 prováděna. S odkazem na přechodná ustanovení zákona č. 139/2015 Sb. lze k tomuto jednoznačně konstatovat, že právní účinky spojené s vydáním exekučního příkazu postihujícího výlučný majetek manžela povinného nastaly a i po 1. 7. 2015 zůstávají zachovány. Samotné provádění srážek ze mzdy manžela povinného lze mít nikoliv za procesní úkony nastalé po 1. 7. 2015, nýbrž za pomocné úkony, které nastalé právní účinky procesních úkonů s tím spojené provázejí (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 2. 2017, sp. zn. 20 Cdo 1874/2016).

Výlučný majetek manžela povinného lze tak v současnosti postihnout pouze příkázáním pohledávky z účtu manžela povinného (§ 262a odst. 4 o. s. ř.) za podmínky, že lze vést exekuci na majetek ve společném jmění manželů (§ 42 odst. 4 ex. řádu). Tímto je posílena jak ochrana oprávněného, tak i manžela povinného, neboť s postižením pohledávky na účtu manžela povinného není spojen zákaz nakládání s majetkem do výše poloviny peněžních prostředků nacházejících se na účtu manžela povinného v okamžiku doručení exekučního příkazu bance, pokud tyto přesahují trojnásobek životního minima (§ 304b odst. 4 o. s. ř.).¹⁹

Výše trojnásobku životního minima byla do citovaného ustanovení implementována novelou č. 38/2021 Sb., s účinností od 1. 7. 2021, přičemž právní úprava exekučních příkazů vydaných před 1. 7. 2021 se řídí podle právních předpisů účinných ke dni vydání exekučního příkazu (dvojnásobek životního minima), a to v případě, pokud byly tyto exekuční příkazy ve zmiňovaném období doručeny peněžnímu ústavu.

K tomuto je nutné se zmínit o zákonu č. 191/2020 Sb., o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie

koronaviru SARS CoV-2 na osoby účastníci se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a občanského soudního řádu, dle kterého se, ve znění novel č. 460/2020 Sb., a č. 155/2021 Sb., podle ustanovení § 27 odst. 1 zákazy uvedené v § 304 odst. 1 a 3 o. s. ř. nevztahují na peněžní prostředky do výše čtyřnásobku životního minima jednotlivce podle zvláštního právního předpisu, a to v období od 24. 4. 2020 do 28. 2. 2021 a od 31. 3. 2021 do 30. 6. 2021. Ustanovení § 27 odst. 1 citovaného zákona pak uvádí, že ustanovení § 304b o. s. ř. se použije obdobně.

Ze shora uvedeného tedy plyne skutečnost, že po dobu účinnosti zákona č. 191/2020 Sb. mohl manžel povinného disponovat s majetkem do výše poloviny peněžních prostředků nacházejících se na účtu manžela povinného v okamžiku doručení exekučního příkazu bance, pokud tento přesahoval čtyřnásobek životního minima, případně se čtyřnásobkem životního minima. Účinky tohoto zákona však zanikly ke dni 30. 6. 2021.

Pokud by se na účtu manžela povinného nenacházely vůbec prostředky spadající do společného jmění manželů, je právem manžela povinného domáhat se zastavení exekuce co do tohoto způsobu provedení exekuce.²⁰ Otázkou ovšem je, že vzhledem ke skutečnosti, že důkazní břemeno by v tuto chvíli bylo na straně manžela povinného, jakým způsobem by prokázal, že se jedná skutečně pouze o výlučný majetek manžela povinného, a nikoliv o majetek náležící do společného jmění manželů. Takovým případem by mohlo být doložení skutečnosti, že se jednalo o dar nebo například o dědictví či odkaz.

Podle ustanovení § 736 a § 765 obč. zák. lze postihnout i společné jmění manželů, kdy manželství a společné jmění již zaniklo rozvodem, ale společné jmění ještě v době podání exekučního návrhu nebylo vypořádáno. K podpoře tohoto tvrzení lze analogicky odkázat na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 10. 2017, sp. zn. 20 Cdo 4636/2017, kdy zcela jistě není dán důvod, proč by závěry Nejvyššího soudu měly platit jen v případě postižení jiných majetkových hodnot zaniklého, ale dosud nevypořádaného společného jmění, a nikoliv i v případě postižení účtu manžela povinného, a to i s ohledem na skutečnost, kdy z pohledu aktuálního hmotného práva je součástí společného jmění výslovně vše, co i jen jeden z manželů nabyt za trvání manželství (§ 709 obč. zák.).²¹

¹⁸ SVOBODA, K. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 1060–1069. ISBN 978-80-7400-673-9.

¹⁹ HRABALOVÁ, R. 2017. Exekuce společného jmění manželů a obrana povinného. *Komorní listy* č. 2/2017 (Exekutorská komora ČR: Praha), dostupné na <https://www.ekcr.cz/admin/priloha//2017-02-Komorni-listy.pdf> (22. 4. 2022).

²⁰ JIRSA, J. a kol. *Občanský soudní řád. Soudcovský komentář. Kniha V (§ 251 až 376 občanského soudního řádu)*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019, s. 87. ISBN 978-80-7598-378-7.

²¹ SVOBODA, K. *Společné jmění manželů a exekuce*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021. ISBN 978-80-7400-847-4.

Procesní obrana manžela povinného

Co se týká možné procesní obrany manžela povinného, tak ta je zakotvena v ustanovení § 262b o. s. ř., kdy pokud je exekucí postižen majetek ve společném jmění manželů nebo majetek manžela povinného ve větším rozsahu, než připouští zvláštní právní předpis, nebo nelze-li ho exekucí postihnout, může se manžel povinného domáhat v této části zastavení exekuce (odst. 1); exekuce příkázáním pohledávky z účtu manžela povinného bude zastavena, nejsou-li na něm ani zčásti uloženy peněžní prostředky, které by jinak náležely do společného jmění manželů. Není-li prokázán opak, má se za to, že peněžní prostředky na účtu manžela povinného by náležely do společného jmění manželů (odst. 2).

Zvláštním právním předpisem ve smyslu ustanovení § 262b odst. 1 o. s. ř., na jehož základě se posoudí, zda je majetek ve společném jmění nebo majetek manžela povinného postižen ve větším rozsahu, je právní předpis, který byl účinný v době, kdy vznikl závazek povinného, který je předmětem exekuce (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 8. 2016, sp. zn. 20 Cdo 3416/2016), kdy tato skutečnost platí i pro posouzení, zda je pro vymození pohledávky povinného vůbec možné postihnout majetek ve společném jmění nebo majetek manžela povinného, přičemž tento právní názor je také v souladu s hmotněprávní úpravou (srov. ustanovení § 3028 odst. 2 obč. zák.).²²

Podle ustanovení § 143 odst. 1 písm. b) zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, společné jmění manželů tvořily závazky, které některému z manželů nebo oběma manželům společně vznikly za trvání manželství, s výjimkou závazků týkajících se majetku, který náleží výhradně jednomu z nich, a závazků, jejichž rozsah přesahoval míru přiměřenou majetkovým poměrům manželů, které převzal jeden z nich bez souhlasu druhého, přičemž závazky, které tvoří společné jmění manželů, plní oba manželé společně a nerozdílně a z právních úkonů týkajících se společného jmění manželů jsou oprávněni a povinni oba manželé společně a nerozdílně (§ 145 odst. 3 a 4 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník).

Pokud v exekučním řízení vedeném pro vymození pohledávky povinného, která vznikla za účinnosti starého občanského zákoníku, byl postižen majetek ve společném jmění manželů nebo majetek považovaný za součást společného jmění manželů, manžel povinného se může úspěšně domoci zastavení exekuce co do takto postiženého majetku z řady důvodů, pro které hmotněprávní úprava neumožňovala postižení takového majetku za účelem vymození pohledávky jen jednoho z manželů,

například pokud: vymáhaná pohledávka nevznikla za trvání manželství, a tedy do společného jmění nenáleží; vymáhaná pohledávka vznikla za trvání manželství, ale při používání majetku náležejícímu pouze povinnému například proto, že jej povinný nabyl před manželstvím, dědictvím nebo darem, za majetek náležející do jeho výlučného majetku, nebo že slouží podle své povahy jen jeho osobní potřebě; vymáhaná pohledávka vznikla za trvání manželství, ale její rozsah přesahuje míru přiměřenou majetkovým poměrům manželů a povinný ji převzal bez souhlasu manžela (takový závazek není neplatný, ale není součástí společného jmění, srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 7. 2008, sp. zn. 28 Cdo 2199/2008); vymáhaná pohledávka vznikla za trvání manželství, ale exekucí postižený majetek náleží manželovi povinného (nepatří do společného jmění) z důvodu uzavření smlouvy o zúžení zákonem stanoveného rozsahu společného jmění manželů nebo smlouvy o vyhrazení vzniku společného jmění ke dni zániku manželství při splnění podmínky, že smlouva byla uzavřena před vznikem pohledávky oprávněného a oprávněnému byl v době vzniku vymáhané pohledávky znám obsah smlouvy; vymáhaná pohledávka vznikla za trvání manželství, ale exekucí postižený majetek je ve výlučném vlastnictví manžela povinného (nepatří do společného jmění), ovšem pouze v případě, že exekuce ohledně tohoto majetku manžela povinného představuje neoprávněný zásah do jeho práva.²³

V případě, že pohledávka vymáhaná v exekučním řízení vznikla za účinnosti nového občanského zákoníku, se manžel povinného může rovněž domáhat zastavení exekuce z důvodu, že exekucí postižený majetek je ve výlučném vlastnictví manžela povinného (nepatří do společného jmění), nicméně jen v případě, že exekuce ohledně tohoto majetku manžela povinného představuje neoprávněný zásah do jeho práva.

Manžel povinného se návrhu na částečné zastavení exekuce může dovolávat dále skutečnosti, že manželský majetkový režim byl modifikován, a to tehdy, kdy je v exekuci vymáhaná pohledávka vzniklá až po zápisu takové modifikace v Seznamu listin o manželském majetkovém režimu, neboť v takovém případě se manželé mohou takové smlouvy nebo rozhodnutí soudu dovolat vůči třetím osobám, i když tyto nebyly s jejich obsahem seznámeny. Současná právní úprava umožňuje, aby modifikace manželského majetkového režimu zasáhla i do právních vztahů vzniklých již před modifikací manželského majetkového režimu, nicméně pouze v případě, že dotčená třetí osoba s obsahem smlouvy souhlasí. Pokud by třetí osoba nesouhlasila, je taková modifikace vůči této osobě *ex lege* neúčinná.

²² SVOBODA, K. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 1242. ISBN 978-80-7400-828-3.

²³ SVOBODA, K. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 1244. ISBN 978-80-7400-828-3.

Pokud je exekucí vymáhán dluh jen jednoho z manželů vzniklý proti vůli druhého manžela, který nesouhlas projevili vůči věřiteli bez zbytečného odkladu poté, co se o dluhu dozvěděl, nebo je-li vymáhán dluh na výživném, dále dluh z protiprávního činu jen jednoho z manželů nebo dluh jen jednoho z manželů vzniklý ještě před uzavřením manželství, pro jehož vymožení může být společné jmění postiženo jen do výše, již by představoval podíl dlužníka, kdyby bylo společné jmění zrušeno a vypořádáno, je exekucí postihován majetek, jehož postižení za účelem uspokojení pohledávky oprávněného hmotné právo sice umožňuje, ale pouze v omezeném rozsahu. V tomto případě obrana manžela povinného spočívá v tvrzení, že společné jmění bylo postiženo ve větším rozsahu, než odpovídá podílu povinného, kdyby společné jmění bylo zrušeno a vypořádáno podle ustanovení § 742 obč. zák. Před rozhodnutím o částečném zastavení exekuce soud tak musí jako předběžnou otázku řešit hodnotu podílu povinného na společném jmění, kdyby společné jmění bylo zrušeno a vypořádáno podle ustanovení § 742 obč. zák.²⁴

Ustanovení § 262b odst. 2 o. s. ř. pak stanovuje zvláštní důvod pro zastavení exekuce příkázáním pohledávky z účtu manžela povinného, kdy tento důvod lze uplatnit pouze v případě, že exekuce je vedena za účelem vydobytí dluhu, který patří do společného jmění povinného a jeho manžela nebo dluhu povinného, pro který je možno i nařídit exekuci na majetek ve společném jmění povinného a jeho manžela, neboť pokud se manžel povinného domáhá zastavení exekuce z důvodu, že pro vydobytí dluhu povinného nelze postihnout majetek ve společném jmění povinného a jeho manžela, postupuje se podle ustanovení § 262b odst. 1 o. s. ř. Exekuci příkázáním pohledávky manžela povinného z účtu u peněžního ústavu nelze zastavit jen částečně, kdy pro posouzení, zda z prostředků na účtu ani jejich minimální část není tvořena prostředky, které by jinak náležely do společného jmění manželů, je podstatné, jaké prostředky a po jakou dobu byly na účet vkládány. „Závěr, že na účtu se nachází výhradně prostředky, které jsou výlučným majetkem manžela povinného jako majitele účtu, bude možno učinit pouze tehdy, jestliže v období, které předchází okamžiku, kdy se posuzuje splnění předpokladů pro zastavení exekuce, a předchází i zahájení exekuce, na účet byly činěny vklady nebo na něj docházely výhradně platby výlučných prostředků manžela povinného, a zároveň součet těchto plateb musí být minimálně roven, ale spíše musí převyšovat zůstatek prostředků na účtu. Jedině tak je vyloučeno, že exekuce nepostihuje ani v minimálním rozsahu prostředky, které by jinak náležely do společného jmění manželů.“²⁵

Shrnutí

S odkazem na novelu č. 38/2021 Sb., s účinností od 1. 7. 2021, je rovněž nutné položit si otázku, zda se institut tzv. chráněného účtu vztahuje i na manžela povinného. Nová ustanovení § 304b§–304e o. s. ř. zakotvují možnost povinného zřídit si chráněný účet. Pro potřeby tohoto článku není nutné specifikovat, za jakých okolností a podmínek je možné chráněný účet zřídit. Budeme-li vycházet z jazykového výkladu zákona, tak tento neumožňuje zřízení chráněného účtu manžela povinného, pokud proti němu jako povinnému není vedeno exekuční řízení. Ochrana manžela povinného je tedy nadále upravena tak, že s postihem pohledávky na účtu manžela povinného není spojen zákaz nakládání s majetkem do výše poloviny peněžních prostředků nacházejících se na účtu manžela povinného v okamžiku doručení exekučního příkazu bance, pokud tyto přesahují trojnásobek životního minima (§ 304b odst. 4 o. s. ř.). Chráněný účet si však manžel povinného zřídit nemůže.

Ustanovení § 306 odst. 2 o. s. ř. pak nově stanovuje, že exekuční příkaz příkázáním pohledávky z účtu manžela povinného se vztahuje pouze na pohledávku manžela povinného z účtu ve výši, v jaké byly na účtu peněžní prostředky v okamžiku, v němž byl peněžnímu ústavu doručen exekuční příkaz. Z uvedeného se podává, že při opakujícím se plnění nebo při pohledávce, která bude úročena, se nárůst výše vymáhané pohledávky při provedení exekuce příkázáním pohledávky z účtu manžela povinného nezohlední a lze vymáhat pouze částku, která je splatná ke dni doručení exekučního příkazu peněžnímu ústavu.

Citovaná novela č. 38/2021 Sb., pak novelizuje také ex. řád, a to v ustanovení § 42 tak, že se na konci odstavce 4 doplňuje věta: „*Exekuci příkázáním pohledávky z účtu manžela povinného u peněžního ústavu lze v jednom exekučním řízení provést nejvýše jednou.*“ Předmětná novela je však dle mého názoru v této části zcela nejednoznačná. Je možné postihnout pouze jeden účet manžela povinného za celé řízení nebo jeden konkrétní účet pouze jednou? Z důvodové zprávy je patrný záměr zákonodárce, že konkrétní účet bude možné postihnout pouze jednou a soudní exekutor tak bude oprávněn postihnout vícero účtů manžela povinného, ale každý pouze jednou.

Z praktických poznatků lze shrnout, že díky častým novelizacím občanského soudního řádu a exekučního řádu a zásahu Ústavního soudu se exekutoři často dostávají do určitých interpretačních problémů. Komplexně se však současná právní úprava dá považovat v rozsahu materie tohoto tématu za dostačující.

²⁴ SVOBODA, K. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 1249. ISBN 978-80-7400-828-3.

²⁵ SVOBODA, K. a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 1249. ISBN 978-80-7400-828-3.

POZNÁMKY K ZASTAVOVÁNÍ EXEKUCÍ PRO BAGATELNÍ POHLEDÁVKY

Mgr. Michael Glogr

exekutorský koncipient
Exekutorský úřad Praha 4
Právnická fakulta UK

Novela zákona č. 120/2001, o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů (dále jen „ex. řád“), nazývaná mnohými přízvisky, z nichž je nejvíce vystihující „novela konfuzní“, byla provedena zákonem č. 286/2021 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Konfuzní novela přináší velké množství změn, přičemž většina z nich je velmi prodlužnická, ale zejména taky nesystémová, spojená s mnoha výkladovými nejasnostmi, a na druhou stranu přináší některé nové instituty zvyšující efektivitu exekucí prováděných soudními exekutory a díky tomu snad i mírnou kompenzací stále se zvyšujících nákladů soudního exekutora.

Konfuzní novelou byly zavedeny tři nové důvody k zastavení exekuce. Některé byly zavedeny formou přechodných ustanovení, jeden z těchto důvodů byl pak vtělen do textu samotného zákona. Autor se v dalším textu zabývá zastavováním soudních exekucí k vymožení tzv. bagatelních pohledávek.

Nové důvody zastavení

Jak již bylo řečeno, novelou č. 286/2021 Sb. byly zavedeny tři nové důvody pro zastavení exekuce. Jedním z nich je institut tzv. milostivého léta, dále je to zastavení nevymahatelných exekucí po šesti letech, kdy nebylo vymoženo v exekuci ani tolik, aby to stačilo ke krytí nákladů exekuce, a jako třetí bylo jako „jednorázový“ důvod k zastavení zavedeno, že u bagatelních exekucí, tj. exekucí, ve kterých byla vymáhaná pohledávka věřitele nižší než 1 500 Kč nebo rovna 1 500 Kč ke dni nabytí usnesení o nařízení exekuce, respektive ke dni vyznačení doložky provedení exekuce, a v této exekuci v době tří let před nabytím účinnosti této novely nebylo nic vymoženo.

Bagatelní věci

Účinnost

Zastavování tzv. marných bagatelních exekucí je upraveno v ust. bodů 18. až 24. článku IV části druhé zákona č. 286/2021 Sb., tedy v přechodných ustanovení k této části zákona novelizující ex. řád. Tato úprava dle části deváté článku XII nabyla účinnosti dnem 1. ledna 2022.

Okruh řízení

Dle bodu 18. článku IV části druhé zákona č. 286/2021 Sb. se užije na ta řízení, ve kterých usnesení o nařízení exekuce nabylo právní moci před více než třemi lety před nabytím účinnosti této novely, nebo na ta řízení, ve kterých nastaly skutečnosti dle ust. § 52 odst. 1 písm. a) a b) ex. řádu, ve znění účinném do dne nabytí účinnosti této novely před více než třemi lety přede dnem nabytí účinnosti této novely. Zde se zákonodárce dopustil zřejmé chyby v legislativním odkazu, neboť zcela jistě mířil na skutečnosti ve smyslu ust. § 52 odst. 3 písm. a) a b) ex. řádu, tedy, že v řízení je vyznačena doložka k provedení exekuce, v opačném případě by text nedával smysl, i vzhledem k tomu, že ust. § 52 odst. 1 ex. řádu se na žádná písmena nedělil a nedělí.

Předmět exekucí

Řízení, ve kterých nastaly skutečnosti uvedené výše se dále posuzují z pohledu předmětu exekuce. Předmětem těchto exekucí ke dni nabytí právní moci usnesení o nařízení exekuce, respektive ke dni vyznačení doložky provedení exekuce zahájených exekucí ve smyslu ust. § 35b odst. 1 písm. h) ex. řádu bylo vymožení pohledávky do výše 1 500 Kč bez příslušenství.

Může nastat případ, že v řízení, ve kterém je na jistinu k 31. 12. 2021 vymáháno 500 Kč se tento důvod k zastavení neaplikuje, protože exekuční návrh byl podán pro vymožení pohledávky 15 000 Kč na jistinu, ke dni doložky provedení exekuce bylo tedy vymáháno pro oprávněného 15 000 Kč. V průběhu řízení účastník podal návrh, jemuž soudní exekutor vyhověl, na částečné zastavení exekuce pro jistinu ve výši 14 500 Kč v průběhu roku 2021, a tedy ačkoliv ke dni účinnosti je na jistinu v rámci exekuce vymáháno 500 Kč, tedy méně než 1 500 Kč, tak se tato úprava neaplikuje, ačkoliv vzhledem k účelu zákona by to zjevně bylo žádoucí.

Vzhledem k tomu, že zákon na rozdíl od úpravy tzv. mistivého léta nerozlišuje, zda předmětem exekuce je vymožení jistiny, ale pohledávka nepřevyšující částku 1 500 Kč bez příslušenství, je namístě tuto úpravu aplikovat i na řízení, jejichž předmětem je vymožení pohledávky například úroků, která ke dni pravomocnosti exekuce nepřevyšovala částku 1 500 Kč. V tomto případě je třeba na úroky, které jsou v hmotněprávním smyslu příslušenstvím, pohlížet jako na samostatný nárok. Toto neplatí, pokud je soudním exekutorem vymáhána jisti-

na (v hmotněprávním smyslu) a zároveň příslušenství (v hmotněprávním smyslu, byť z pohledu exekučního řízení se jedná o samostatný nárok) ve dvou řízeních (ta jsou soudním exekutorem ex lege spojena do jednoho řízení, ale vzhledem k úpravě obsažené v ust. bodu 18. článku IV části druhé zákona č. 286/2021 Sb. *in fine*, se má za to, že ke spojení nedošlo). V takovém případě je nutné hledět na exekuci, jejímž předmětem je vymožení pouze například úroků, tak, že je v ní vymáhaná jistina ve výši 0 Kč.

Bezvýslednost

Zároveň tato řízení musí splňovat třetí podmínku, a to, že tři roky přede dnem účinnosti tohoto zákona nebylo v exekuci ničeho vymoženo, což je volnější podmínka než u exekucí „zastavovaných po šesti letech“, a vzhledem k důsledkům takového zastavení, kterému je věnován text níže, se tento fakt dá hodnotit jako vhodný.

Rovněž pokud povinný, případně třetí osoba se souhlasem povinného, uhradí alespoň částečně vymáhanou pohledávku přímo oprávněnému po doručení výzvy ke splnění vymáhané povinnosti, je třeba toto plnění považovat za vymožené plnění v exekuci.

Tato podmínka je naplněna i za předpokladu, že povinný něčeho v exekuci uhradí, nebo se soudnímu exekutorovi podaří vymoci jakoukoliv částku mezi dnem nabytí účinnosti tohoto zákona a dnem, kdy nabude usnesení o zastavení exekuce právní moci.

Výzva a složení zálohy

V případě, že v řízení jsou splněny všechny tři podmínky, můžeme hovořit o tom, že předmětem exekuce je bagatelní věc, jejíž vymáhání je marné, neboť v této věci nebylo v testovaném období nic vymoženo. Z toho důvodu soudní exekutor do tří měsíců ode dne účinnosti tohoto zákona (pořádková lhůta), tj. od 1. 1. 2022, vyze oprávněného ke složení zálohy na náklady exekuce ve lhůtě 30 dnů od doručení této výzvy. Výši zálohy na další vedení exekuce stanovuje vyhláška MS ČR č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem (dále jen „exekutorský tarif“) ve znění pozdějších předpisů, v částce 500 Kč, ve smyslu bodu 1 čl. IV přechodných ustanovení vyhlášky MS ČR č. 517/2021 Sb.

Pokud se oprávněný rozhodne ke složení této zálohy, musí ji složit ve lhůtě 30 dnů od doručení této výzvy soudním exekutorem, přičemž tuto lhůtu není možné prodloužit ani prominout její zmeškání, neboť se jedná o lhůtu zákonnou a zmeškání zákonné lhůty není možné dle ust. § 35 odst. 5 ex. řádu v exekučním řízení prominout. Tato lhůta, ve které byl oprávněný vyzván ke

složení zálohy je lhůtou propadnou¹, neboť zákon stanoví, že *[n]esloží-li oprávněný ve stanovené lhůtě zálohu na náklady exekuce, exekutor exekuci zastaví*, z čehož lze dovodit, že soudní exekutor řízení zastaví nehledě na případné pozdější uhrazení zálohy na náklady exekuce, vzhledem k tomu, že podmínka k zastavení je naplněna bez dalšího.

Podporu k tomuto závěru je možné hledat i v ust. § 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, a s ním pojenými rozhodnutími Ústavního soudu ČR, ačkoliv se jedná o mírně vzdálenější analogii. Toto ustanovení stanoví, že (...) *soud vyzve poplatníka k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí v délce alespoň 15 dnů; (...). Po marném uplynutí této lhůty soud řízení zastaví. K zaplacení poplatku po marném uplynutí lhůty se nepřihlíží*, a to za účelem dosažení lepší hospodárnosti řízení, neboť do novelizace tohoto ustanovení provedené zákonem č. 269/2017 Sb. bylo možné soudní poplatek uhradit až do dne právní moci usnesení o zastavení řízení, tedy po celou dobu trvání případného odvolacího řízení proti tomuto rozhodnutí. Souladem tohoto ustanovení s ústavou se opakovaně zabýval i Ústavní soud ČR, naposledy ve svém nálezu sp. zn. PL ÚS 9/20 ze dne 30. března 2021, ve kterém setrval na svých závěrech učiněných například v rozhodnutích ve věci sp. zn. IV. ÚS 1334/18 ze dne 15. května 2018, sp. zn. I. ÚS 1335/18 ze dne 20. června 2018 a v celé řadě dalších rozhodnutí. Ústavní soud kromě jiného konstatuje, že *povinnost hradit soudní poplatky a dodržovat procesní lhůty je standardní podmínkou řádného vedení soudního řízení, a je proto na poplatníkovi, aby lhůty stanovené soudem v přiměřené délce dodržel a svou povinnost zaplacení soudního poplatku za podaný návrh řádně splnil*, nicméně tato lhůta k uhrazení soudních poplatků je lhůtou soudcovskou, na rozdíl od lhůty k zaplacení zálohy na vedení exekuce v těchto marných bagatelních exekucích, nicméně je lhůta ústavní, jak ve svém nálezu podrobně analyzuje.

Mělo by tedy být nerelevantní, zda oprávněný zálohu zaplatí ještě před vydáním rozhodnutí o zastavení řízení,

¹ „(...) Hmotněprávní lhůty jsou lhůty, jejichž běh je stanoven zákonem a zpravidla jej nelze ovlivnit jednáním adresátů příslušných právních norem. Konec lhůty je absolutní a jejich zmeškání má za následek zánik práva. Tyto lhůty nelze navracet ani prominout. Jedná se o lhůty prekluzivní neboli propadné. Procesní lhůty mohou být zákonné (stanoveny přímo zákonem), soudcovské (stanoveny soudem, příp. předsedou senátu), nebo mohou být stanoveny správním orgánem. Tyto lhůty mají svůj význam především ve vztahu k efektivitě řízení a jejich zmeškání nemusí mít za následek ztrátu práva. S nedodržením těchto lhůt zákon přímo nespojuje žádné právní následky pro věc samu. (...) Ustanovení upravující lhůty propadné určují s jejich uplynutím konkrétní právní důsledek, který je zpravidla vyjádřen slovy, že po uplynutí těchto lhůt již nelze něco nadále vykonat či činit, či naopak, že pouze do uplynutí lhůty něco činit lze.“ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 25. 6. 2014 č. j. 1 As 31/2014-27.

natož před nabytím právní moci vydaného rozhodnutí, neboť je zcela evidentní, že tezí zákonodárce bylo zastavení co největšího počtu exekučních řízení, ačkoliv tento cíl není nikde explicitně vyjádřený, ale plyne ze zjevného záměru zákonodárce, a to zejména těch, ve kterých je vymáhána bagatelní pohledávka, která je navíc nedobytná. Na druhou stranu je třeba uvést, že je otázkou, zda tento závěr je možné považovat za spravedlivý vzhledem k úvahám na konci tohoto článku.

Zastavení exekuce

V případě, že oprávněný zálohu na vedení exekuce nesloží, soudní exekutor exekuci zastaví.

V případě, že oprávněný zálohu na vedení exekuce složí, soud po dobu 3 let od jejího složení nerozhodne o zastavení exekuce pro nemajetnost bez návrhu a návrh na zastavení exekuce pro nemajetnost zamítne. Tuto lhůtu není možné prodloužit.

„Nespojená spojená“ řízení

Dle ustanovení bodu 18. článku IV části druhé zákona č. 286/2021 Sb. *in fine* se na společná řízení hledí jako by ke spojení nedošlo. Domyslitelný závěr tohoto ustanovení přímo podporuje tezi, že záměrem zákonodárce je zastavení co možná největšího počtu exekučních řízení, neboť ačkoliv tato řízení jsou spojena, a v zásadě se na ně hledí jako na řízení jedno (nejen z pohledu nákladů exekuce), tak právě za účelem zastavení se na ně hledí, jako by spojena nebyla. To navíc pouze ilustruje prodlužnicost této novely, neboť řízení a zejména ta *ex lege* spojovaná jsou spojována za účelem šetření nákladů, které má hradit povinný. V tomto případě se na ně však hledí jako by spojena nebyla, oprávněného soudní exekutor musí vyzvat ke složení zálohy, přičemž není jakkoliv myšleno na náklady oprávněného, ačkoliv ten jako věřitel s pravomocným titulem, který uhradil náklady nalézacích řízení, je povinen hradit náklady další.

Překážky

Zákon jako důvod, kdy soudní exekutor nezašle výzvu ke složení zálohy, stanoví to, že proti povinnému je vedeno insolvenční řízení, v řízení je vymáháno výživné, náhradní výživné, náhrada újmy způsobená ublížením na zdraví a náhrada újmy způsobené úmyslnými trestnými činy.

Po skončení insolvenčního řízení jinak než osvobozením dlužníka od placení neuspokojených pohledávek exekutor postupuje dle ust. bodu 18. článku IV části druhé zákona č. 286/2021 Sb. Lhůta pro zaslání výzvy oprávněnému začne běžet od skončení insolvenčního řízení.

Povinný ztratil procesní způsobilost

Soudní exekutor kdykoliv během řízení zkoumá, zda nastaly překážky postupu řízení. V případě zastavování exekučních řízení pro vymožení marných bagatelních exekucí zkoumá zejména, zda nastala situace, kdy

povinný ztratil způsobilost být účastníkem řízení, tedy v případě, kdy fyzická osoba zemřela nebo jako právnická osoba zanikla. V případě, že povinný ztratí v průběhu exekučního řízení způsobilost být účastníkem řízení a existuje osoba, která vstoupila do jejích práv nebo povinností, o něž v řízení jde, eventuálně v případě povinného jako právnické osoby existuje osoba, která po zániku právnické osoby převzala její práva a povinnosti, o něž v řízení jde, soudní exekutor pokračuje v řízení s touto osobou, s ohledem na úpravu plynutí lhůt dle občanského soudního řádu, pokud to povaha řízení umožňuje s ohledem na druh vymáhané povinnosti, tedy vymáhaná povinnost není osobní povahy.

Ve výše uvedených případech je posouzení stavu řízení poměrně snadné a nekomplikované. Složitější situace nastává, pokud povinný takto vymezeného právního nástupce nemá. V případě, že tato skutečnost nastala před dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, bylo namísto řízení ve smyslu § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř. zastavit.

V případě, že povinný ztratí procesní způsobilost po dni nabytí účinnosti tohoto zákona, před výzvou oprávněnému ke složení zálohy na vedení exekuce, soudní exekutor rovněž zastaví řízení ve smyslu ust. § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř.

Pokud povinný ztratí procesní způsobilost po výzvě soudního exekutora oprávněnému ke složení zálohy na vedení exekuce podle komentovaného ustanovení a oprávněný zálohu na vedení exekuce nesložil, soudní exekutor exekuci zastaví ve smyslu komentovaného ustanovení, neboť je naplněna dispozice tohoto ustanovení. Tím spíše dojdeme ke stejnému závěru, pokud povinný zemře po vydání usnesení o zastavení řízení z důvodu, že oprávněný tuto zálohu nesložil, a zároveň zde není nikoho, kdo by vstoupil do jeho práv a povinností, soudní exekutor po skončení dědického řízení vyznačí právní moc tohoto usnesení, neboť je tímto rozhodnutím vázán.

Náhrady

Pokud je exekuce zastavena v tomto režimu, náleží oprávněnému náhrada ve výši 30 % vymáhané pohledávky bez příslušenství, která je případně ponížena o částku, která byla oprávněnému během zastaveného řízení vyplacena z vymoženého plnění. Tato náhrada po jejím přiznání soudním exekutorem se poskytuje formou slevy na dani z příjmů.

Ačkoliv 30% náhrada je lepší náplastí než nulová náhrada, tak věřitel přijde ve většině případů až o 70 % své pohledávky na jistinu, 100 % úroků, náhradu nákladů nalézacího řízení, nákladů oprávněného v exekučním řízení, popřípadě právního zástupce a další příslušenství, a tento důsledek nabourává požadavek legitimního očekávání a právní jistoty. To neplatí v případě, že věřitel takto vzniklé nároky vymáhá odděleně u více exekutorů

a povinný se nebránil tomuto postupem ve smyslu ust. § 37 odst. 6 ex. řádu, budou jednotlivé nároky považovány za samostatný nárok, ačkoliv, pokud by byly vymáhány v jednom řízení, byly by považovány za příslušenství pohledávky.

Podobná situace může nastat rovněž i v případě, že exekučním titulem je přiznáno více samostatných nároků, například jistina a smluvní pokuta. Nicméně tento výklad by již překračoval limity exekučního řízení, neboť taková úvaha soudního exekutora by již přesahovala hranice samotného exekučního řízení, vymáhacího řízení, a přesahovala by do samotného nalézacího řízení, což by stále mělo být nežádoucím jevem. Navíc by v případě přijetí takového závěru jako možného bylo třeba na vymáhání těchto jednotlivých nároků pohlížet jako na jednotlivá řízení, která byla spojena již návrhem oprávněného. V tom případě by i exekutor měl požadovat uhrazení stejného počtu záloh na náklady exekuce, nebo v případě jejich neuhrazení, by byl oprávněn požadovat stejný počet náhrad ve výši 30 % hotových nákladů, a takový výklad by byl nepochybně extenzivním a překračujícím záměr zákonodárce.

Naopak, pokud je v rámci jedné exekuce vymáháno více nároků přiznaných více exekučními tituly, typicky opět samostatná „jistina“ a smluvní pokuta, nebo několik pokut uložených jako sankce za spáchání několika přestupků, jejichž vymožení oprávněný navrhne jedním exekučním návrhem, je namísto tyto jednotlivé nároky nesčítat a nepovažovat je za samostatně stojící nároky nespojené do jednoho řízení *sui generis*, jakkoliv může být společensko-politicky žádoucí zastavit co nejvíce exekucí, neboť analogicky při vymáhání 1+n povinností uložené 1+n exekučním titulem se náklady exekuce určují (náklady exekuce a náklady oprávněného bez ohledu na počet uložených povinností a počet exekučních titulů, kterými byly tyto povinnosti uloženy) zvlášť. V tomto případě je tedy namísto oprávněného vyzvat pro každý nárok zvlášť a v případě, že oprávněný zálohu na náklady exekuce neuhradí může soudní exekutor soudnímu exekutorovi (jemu v zákonném omezení počtu pěti) a oprávněnému níže popsané náhrady.

Soudnímu exekutorovi při zastavení exekuce v případě uvedených podmínek náleží náhrada ve výši 30 % paušálních hotových výdajů dle exekučního tarifu, případně zvýšených o DPH, která tedy činí 1 050 Kč, případně zvýšených o DPH. Tato částka je alespoň o něco vyšší než paušální náhrada nákladů v případě zastavení exekuce v tzv. milostivém létě, ale stěžejí pokryje skutečné hotové náklady soudního exekutora za několikaleté neúspěšné vedení exekuce. Tato náhrada dle bodu 23. článku IV části druhé zákona č. 286/2021 Sb. náleží soudnímu exekutorovi za nejvýše 5 exekucí, přičemž je toto omezení a celkovou retroaktivitu tohoto ustanovení třeba vnímat jako porušení práva soudního exekutora na spravedlivou

odměnu, neboť soudnímu exekutorovi vznikají náklady na vedení exekuce nehledě na počet vedených řízení a vzniklých již pověřením vedením exekuce².

Důsledky

V případě, že je exekuce zastavena na základě výše splněných důvodů, nelze znovu pro stejnou pohledávku

podat exekuční návrh či ji uplatnit před soudem ani jiným orgánem. Povinnost dlužníka splnit jeho závazek ve výši, ve které byla věřiteli přiznána náhrada (viz výše) ke dni právní moci usnesení o zastavení exekuce, zaniká, tedy v tomto rozsahu pohledávka prekluduje a ve zbylém rozsahu se stává naturální obligací.

Tuto úpravu je třeba vnímat jako nespravedlivou, neboť jako nevyvážatelná může být z prostého důvodu, že stála v pořadí za exekucí, jež měla přednost a byla vymahatelná, ale nikoliv dostatečně rychle, aby se dostalo na uspokojení pohledávky, jež byla označena jako bagatelní a marná. Zejména ji je ale potřeba vnímat jako nespravedlivou, protože z větší části (v části, ve které je exekuce vedená pro vymožení této pohledávky zastavena), případně v celém rozsahu, se pohledávka stane naturální obligací a již ji není možné dále a zejména znovu vymáhat.

² „Z právě uvedeného plyne, že soudní exekutor má nárok na úhradu nákladů exekuce zásadně povinným, a to již od okamžiku nařízení exekuce (resp. okamžiku, kdy byl jejím provedením exekučním soudem pověřen), s výjimkou situací, kdy je třeba za v řízení úspěšného účastníka namísto oprávněného považovat povinného (tak by tomu bylo např. tehdy, kdy by exekuce byla zastavena z důvodu spočívajícího na straně oprávněného). Jde-li pak o příkaz k úhradě nákladů exekuce ve smyslu § 88 odst. 1 exekučního řádu, je třeba tento v souladu s výše uvedeným považovat pouze za rozhodnutí, jímž je s ohledem na průběh předmětného exekučního řízení autoritativně určena konkrétní výše nákladů exekuce, nikoli za rozhodnutí, které by teprve zakládalo povinnost povinného k jejich úhradě, neboť tato povinnost povinnému vznikla již nařízením exekuce.“ Nález Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 3250/14 ze dne 1. 7. 2016.

Z JUDIKATURY ÚSTAVNÍHO SOUDU

rubriku připravila:
JUDr. Lenka Pekařová
asistentka soudce Ústavního soudu

K zastavení exekučního řízení – nepřiměřená výše příslušenství pohledávky

usnesení sp. zn. II. ÚS 1073/22 ze dne 17. 5. 2022 (soudce zpravodaj Tomáš Lichovník)

§ 268 odst. 1 o. s. ř.

Oprávněná společnost jako stěžovatelka brojila neúspěšně proti zastavení exekučního řízení, zahájeného k uspokojení svých pohledávek přiznaných exekučními tituly (platebními rozkazy) z roku 1998.

Ústavní soud uvedl, že obecné soudy svůj závěr o nutnosti exekuci zastavit nezaložily pouze na otázce promlčení, jejíž posouzení stěžovatelka rozporovala, nýbrž zejména na tzv. anaticismu. Kvitoval odkaz obecných soudů na svůj nálezný sp. zn. II. ÚS 3194/18, podle kterého je určitá výše příslušenství (bez dalšího například 0,5 % denně, tj. 182,5 % ročně) nemravná a rozporná s ústavním pořádkem a jako taková proto nemůže požívat právní ochrany. Pakliže tedy exekuční soud na podkladě zmíněného uzavřel, že exekuční tituly trpí vadou, která je činí nezpůsobilými výkonu, pročež exekuci ve výsledku zastavil, nepostupoval ústavně nekonformním způsobem.

Vymožené náklady exekuce jako bezdůvodné obohacení (zastavená exekuce pro neplatnost exekučního titulu – rozhodčího nálezu)

usnesení sp. zn. III. ÚS 125/22 ze dne 24. 5. 2022 (soudce zpravodaj Jiří Zemánek)

§ 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř.

§ 3 odst. 1 ex. ř.

§ 2991 o. z.

Stěžovatel (soudní exekutor JUDr. Karel Urban) byl žalován o vydání bezdůvodného obohacení ve výši 40 934 Kč, spočívajícího ve vymožených nákladech exekuce v řízení zastaveném pro neplatnost exekučního titulu (rozhodčího nálezu). Žalobě bylo vyhověno, nalézací i odvolací soud se shodly, že aktivní i pasivní legitimace účastníku byla dána, nárok nebyl promlčen a důvodný byl i rozsah a výše peněžitě náhrady za bezdůvodné obohacení.

Ústavní soud stížnost soudního exekutora proti uvedeným rozhodnutím odmítl jako zjevně neopodstatněnou. Nepřisvědčil obraně stěžovatele, že žalovaný nárok lze přiznat pouze v režimu zákona č. 82/1998 Sb. a že obecné soudy rozhodly v rozporu s § 3 odst. 1 exekučního řádu. Upozornil, že nemůže jít k tíži povinného, aby nesl náklady exekuce, která neměla být vůbec prováděna (viz i sp. zn. III. ÚS 3467/19). Obranu spočívající v důsledcích změny judikatury (v oblasti platnosti rozhodčích doložek) proto může stěžovatel uplatnit v případném řízení o jeho vlastním odškodnění podle zákona o odpovědnosti státu, nikoli v řízení o bezdůvodném obohacení vedeném účastníkem exekučního řízení.

Přiměřená výše odměny soudního exekutora na základě volné úvahy soudu

usnesení sp. zn. I. ÚS 732/22 ze dne 13. 6. 2022 (soudkyně zpravodajka Milada Tomková)

§ 6, § 11 odst. 1 písm. a) ex. tarifu

Předmětem přezkumu Ústavního soudu bylo ke stížnosti soudního exekutora JUDr. Ing. Petra Kučery usnesení krajského soudu, kterým byla určena jeho odměna ve výši 50 000 Kč namísto jím stanovené částky 204 990 Kč (jako odměny podle § 6 exekutorského tarifu, snížené o 50 %). Krajský soud přisvědčil stěžovateli, že plnění povinného nebylo možné považovat za dobrovolné pro jeho vědomost o zahájení exekučního řízení (navzdory okamžiku formálního doručení exekučního příkazu), okolnosti a rozsah uskutečněné činnosti soudního exekutora ovšem podle (z pohledu Ústavního soudu řádně a logicky) odůvodněného závěru krajského soudu vedly k přiznání nižší odměny v částce určené jako přiměřené volnou úvahou soudu.

Ústavní soud nespatořoval důvod do rozhodovací činnosti obecných soudů v daném případě zasahovat. Napadené rozhodnutí se podle něj neprotiví stěžovatelem odkazovanému nálezu sp. zn. I. ÚS 2353/21 jednak pro odlišnost skutkových okolností, jednak pro skutečnost, že ani tam Ústavní soud případný korektiv odměny exekutora nevyloučil (bod 34). V usnesení sp. zn. IV. ÚS 3005/21 dokonce uvedl, že úvaha obecného soudu o snížení odměny soudního exekutora podle složitosti a namáhavosti exekuční činnosti v obecné rovině odpovídá ustálené rozhodovací praxi Ústavního soudu i Nejvyššího soudu. Jde-li o samotné posouzení složitosti, odpovědnosti a namáhavosti činnosti soudního exekutora v exekučním řízení, tak taková úvaha náleží zásadně obecným soudům (bod 15 usnesení).

K výkladu lhůty podle § 408 odst. 2 obč. zák. ve spojitosti s vyznačením doložky právní moci a vykonatelnosti exekučního titulu

nález sp. zn. IV. ÚS 3363/21 ze dne 16. 6. 2022 (soudce zpravodaj Jan Filip)

§ 38 odst. 2 ex. ř.

§ 408 odst. 2 obč. zák.

§ 595 o. z.

§ 23 odst. 1, § 24 odst. 1 a 2 vyhlášky č. 37/1992 Sb.

Zatímco v prvním stupni exekučního řízení povinná se svou námitkou promlčení neuspěla (tříměsíční lhůta pro zahájení exekučního řízení podle § 408 odst. 2 obč. zák. mohla podle exekučního soudu začít běžet teprve po vyznačení doložky právní moci a vykonatelnosti na exekučním titulu), odvolací a dovolací soud jí následně daly za pravdu s odůvodněním, že nevyznačil-li nalézací soud protiprávně na žádost stěžovatele vykonatelnost exekučního titulu, v důsledku čehož došlo k promlčení, může stěžovatel uplatňovat odpovědnost státu za vzniklou škodu. Tato okolnost však nemůže jít k tíži povinné, neboť je úkolem exekučního soudu, aby si případně sám posoudil vykonatelnost exekučního titulu, a stěžovateli muselo být při zachování náležité míry pečlivosti a opatrnosti ze soudního spisu známo, kdy nabyl exekuční titul právní moci a kdy tedy mohl a měl exekuční návrh podat.

Ústavní soud se naopak jako s ústavně konformním ztotožnil s výkladem prvostupňového soudu, napadená usnesení odvolacího a dovolacího soudu proto k ústavní stížnosti oprávněného zrušil. Dospěl k závěru, že je-li podání exekučního návrhu spojeno s požadavkem na předložení exekučního titulu s vyznačenou doložkou právní moci a doložkou vykonatelnosti, pak musí výklad lhůty stanovené v § 408 odst. 2 obč. zák. (aby byl ústavně konformní) zohlednit skutečnost, kdy mohl věřitel tuto podmínku splnit, byla-li příslušným soudem doložka vyznačena až po uplynutí této lhůty. Zákonná úprava jako náležitost exekučního návrhu výslovně stanovuje předložení kopie exekučního titulu s vyznačenou doložkou vykonatelnosti (srov. § 38 odst. 2 exekučního řádu); požaduje-li proto soud, aby účastník řízení posuzoval, zda bylo, či je odvolání podáno včas (nebo je, či není přípustné), ač takovou povinnost podle ústavního pořádku ani podústavního práva nemá, jde o tzv. kvalifikovanou vadu a o postup v rozporu s právem na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 a 4 Listiny základních práv a svobod.

Včasnost námitky nepřiměřeného způsobu provedení exekuce – dražba nemovitosti vs. výše vymáhané pohledávky

usnesení sp. zn. II. ÚS 3020/21 ze dne 28. 6. 2022 (soudce zpravodaj David Uhlíř)

§ 337h odst. 3 o. s. ř.

Stěžovatel (povinný) neuspěl u Ústavního soudu se svou námitkou nepřiměřeně vedené exekuce, v jejímž rámci byl vydražen nebytový prostor ve vlastnictví povinného k uspokojení pohledávky o jistíně ve výši 8 401 Kč s příslušenstvím. Ústavní soud popsal odlišnosti případu řešeného v nálezů sp. zn. II. ÚS 4072/18, na jehož závěry se stěžovatel odkazoval, a vyzdvihl okolnosti, které soudního exekutora i obecné soudy pochopitelně vedly ke zvolenému postupu. Navzdory diskrepanci panující mezi výší vymáhané pohledávky a hodnotou vydraženého prostoru by v momentě exekučního řízení (trvajícího v době dražby cca 13 let), v němž se již řeší udělení (či neudělení) příklepu v proběhnuvší dražbě, bylo podle Ústavního soudu v rozporu s veřejným zájmem na provedení exekuce (tj. na faktickém vynucení vykonatelné povinnosti), principem právní jistoty a zásadou vigilanti bus iura scripta sunt

meritorně přezkoumávat povahou paušální a nedostatečně konkrétně odůvodněné námitky směřující proti dražbě jako konkrétnímu způsobu provedení exekuce (k tomu viz například bod 27 usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 931/2021).

Z bodu 8 usnesení citujme výstižné shrnutí relevantních východisek: „V dané věci neexistují jen práva a oprávněné zájmy povinného, nýbrž i práva a oprávněné zájmy oprávněného a v této fázi exekučního řízení již i práva a oprávněné zájmy vydražitele. Svoji námitku nepřiměřené exekuce mohl stěžovatel procesně plnohodnotně uplatnit spolu s uvedením dostatečných skutkových tvrzení v předchozích etapách exekučního řízení za stavu, kdy jsou tato tvrzení vyhodnotitelná v reálném čase a bez vážnějších dopadů do práv a povinností třetích osob. Ostatně jeli dražba provedena v souladu se zákonem, zejm. je-li provedena transparentním způsobem a odpovídá-li nejvyšší podání obvyklé ceně předmětu dražby s přihlédnutím ke všem okolnostem věci (což v souzené věci rozporováno nebylo), je i v případě, kdy hodnota předmětu dražby výrazně převyšuje výši vymáhané pohledávky, přímý dopad do práv a hospodářské sféry povinného limitován tím, že zbytek výtěžku je mu po uspokojení všech vymáhaných pohledávek v přiměřené lhůtě vyplacen.“

JUDIKATURA V EXEKUČNÍCH VĚCECH

rubriku připravil:
Mgr. David Hozman
odborný asistent
Vysoká škola finanční a správní

1. Společné jmění manželů

usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 2044/2021 ze dne 2. 3. 2022

k ustanovení § 36 odst. 2 exekučního řádu

Podle ustanovení § 36 odst. 2 exekučního řádu je účastníkem exekučního řízení také manžel povinného, je-li exekucí postihován jeho majetek nebo majetek ve společném jmění manželů. Soudní exekutor přitom nevydává usnesení o přibrání manžela povinného do exekučního řízení, který se stává účastníkem exekučního řízení ze zákona. Již z gramatického výkladu ustanovení § 36 odst. 2 exekučního řádu je zřejmé, že manžel povinného není účastníkem exekučního řízení od začátku řízení, ale stává se jím teprve poté, co soudní exekutor exekučním příkazem postihne věci, práva nebo jiné majetkové hodnoty patřící do společného jmění manželů.

Podle ustanovení § 58 odst. 3 věty první exekučního řádu způsob provedení exekuce určí soudní exekutor, který ve smyslu ustanovení § 47 odst. 1 exekučního řádu vydá nebo zruší exekuční příkaz ohledně majetku, který má být exekucí postižen. Oprávněný tedy nemá možnost ovlivnit, jakým způsobem bude exekuce realizována či z jakého majetku bude vymáhaná pohledávka uspokojena, v jeho dispozici je toliko podání exekučního návrhu. Vzhledem k tomu je nutné posuzovat plynutí promlčecí lhůty k okamžiku podání exekučního návrhu, neboť tímto je postihován i majetek ve společném jmění manželů, i když samotné účastenství manžela povinného nastane až v průběhu provádění exekuce. Právo ze strany oprávněného jako věřitele totiž bylo řádně a včas vykonáno.

Jelikož je v projednávané věci nesporné, že oprávněný podal návrh na nařízení exekuce proti povinnému před uplynutím promlčecí lhůty, a případná námitka promlčení ze strany povinného by proto nemohla být úspěšná, nemůže být v takovém případě úspěšná ani námitka promlčení vznesená manželem povinného, neboť i vůči manželovi povinného a jeho výlučnému majetku se promlčecí doba staví již podáním exekučního návrhu vůči povinnému.

usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 448/2022 ze dne 8. 3. 2022

k ustanovení § 42 exekučního řádu

Právní vztahy vytvořené v době vzniku pohledávky nemohou být smlouvou o zúžení společného jmění manželů ovlivněny. Pokud tedy odvolací soud (rovněž i soud prvního stupně) dospěl k závěru, že ke smlouvě upravující společné jmění manželů, respektive k zápisu v Seznamu listin o manželském majetkovém režimu, nelze přihlížet, neboť vymáhaný závazek vznikl před takovým zápisem, postupoval v souladu s ustálenou rozhodovací praxí dovolacího soudu.

Tato již existující judikatura zcela koresponduje s jednoznačným zněním ustanovení § 351 odst. 1 zákona č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti, podle něhož jsou-li smlouva o manželském majetkovém režimu nebo rozhodnutí soudu o manželském majetkovém režimu zapsány v Seznamu listin o manželském majetkovém režimu, manželé se jich mohou dovolat vůči třetím osobám, i když tyto s jejich obsahem nebyly seznámeny. A contrario tedy platí, že je-li smlouva o manželském majetkovém režimu nebo rozhodnutí soudu o manželském majetkovém režimu zapsána do Seznamu listin až po vzniku závazku, manželé se jejich existence ve vztahu k oprávněnému nemohou dovolat.

2. Vedení exekuce

usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 19/2022 ze dne 1. 3. 2022

k ustanovení § 46 odst. 7 exekučního řádu

Z ustanovení § 200 písm. a) zákona o zvláštních řízeních soudních plyne, že dnem právní moci usnesení o nařízení likvidace pozůstalosti zanikají dědická práva zůstavitelových dědiců; tím není dotčeno právo na vydání likvidačního přebytku. V dané věci se tedy pozůstalý manžel povinného nemohl stát procesním nástupcem zemřelého povinného, protože jeho dědické právo zaniklo dnem právní moci usnesení o nařízení likvidace pozůstalosti. S případným výtěžkem získaným v rámci likvidace pozůstalosti se naloží specifickým způsobem upraveným zejména v ustanovení § 212 a násl. zákona o zvláštních řízeních soudních, aniž by jeho nabyvatelé mohli být pokládáni za právní nástupce zemřelého, kteří jsou odpovědní za jeho dluhy. Ze zákona pak zásadně dochází k zastavení exekuce vedené vůči povinnému (ustanovení § 198 odst. 1 zákona o zvláštních řízeních soudních).

Jestliže tedy manžel povinného má podle sdělení soudního exekutora ze dne 8. 6. 2021 v exekuci i nadále figurovat jako účastník, je tomu tak nikoliv proto, že by byl

jako dědic procesním nástupcem zemřelého povinného ve smyslu ustanovení § 107 odst. 1 a 2 občanského soudního řádu, ale proto, že v době smrti povinného se exekuce vedla i vůči bývalému manželovi povinného. Za takových okolností platí, že se exekuce i nadále vede jen ohledně majetkových hodnot, které z výlučného majetku manžela povinného nebo z majetku ve společném jmění (případně v zaniklém a dosud nevypořádaném společném jmění) do doby smrti povinného již byly exekučně postiženy.

usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 248/2022 ze dne 1. 3. 2022

k ustanovení § 46 odst. 8 exekučního řádu

V exekuci lze bez dalšího i po oznámení soudního exekutora o skončení exekuce pokračovat, zjistí-li se dodatečně, že důvody, pro které soudní exekutor oznámil ukončení exekuce, nebyly naplněny. Je tomu tak proto, že oznámení o skončení exekuce ve smyslu ustanovení § 46 odst. 8 exekučního řádu není rozhodnutím, ale pouze konstatováním, že nastaly okolnosti, pro které došlo k ukončení exekuce přímo ze zákona. Jestliže však tyto okolnosti v realitě nenastaly, je třeba uzavřít, že exekuce ze zákona neskončila, a naopak stále plyne. Na tomto faktu nic nemění případné oznámení soudního exekutora o skončení exekuce podle ustanovení § 46 odst. 8 exekučního řádu, které se zakládalo na okolnostech, které ve skutečnosti nenastaly.

V projednávané věci je podstatné, že i po smrti povinného je namístě v exekuci pokračovat pouze vůči manželovi povinného, zemře-li povinný bez procesního nástupce a v době smrti povinného se exekuce vedla i vůči manželovi povinného, a to ohledně majetkových hodnot, které z výlučného majetku manžela povinného nebo z majetku ve společném jmění manželů (případně v zaniklém a dosud nevypořádaném společném jmění) do doby smrti povinného již byly exekučně postiženy.

3. Speciální inhibitorium

rozsudek Vrchního soudu v Olomouci sp. zn. 5 Co 4/2022 ze dne 12. 5. 2022

k ustanovení § 47 odst. 6 exekučního řádu

Práva zástavního věřitele na uspokojení zajištěných pohledávek z výtěžku prodeje zástavy jsou v exekučním řízení adekvátně chráněna jeho přednostním uspokojením dle ustanovení § 337c odst. 1 písm. d) občanského soudního řádu.

Pokud jsou sporné nemovité věci ke dni zahájení vkladového řízení u příslušného katastrálního úřadu postiženy

exekučním příkazem soudního exekutora (tedy dle ustanovení § 47 odst. 2 exekučního řádu je nařízen výkon rozhodnutí jejich prodejem podle občanského soudního řádu), není možné s nimi jakkoliv nakládat (tedy i formou podání návrhu na vklad vlastnického práva ve prospěch třetí osoby) a katastrální úřad je povinen každý návrh na vklad týkající se takto postižených nemovitých věcí bez dalšího zamítnout, a to bez ohledu na způsob právního jednání jakým mělo vlastnické právo na žalobkyni přejít, respektive jakým měl katastrální vlastník vlastnické právo k dotčeným nemovitým věcem pozbyt.

Procesní stanovisko žalobkyně, dle kterého v případě převodu nemovitých věcí zástavním věřitelem v souvislosti s výkonem zástavního práva je zkoumán existence překážky dané ustanovení § 17 odst. 1 písm. d) katastrálního zákona nadbytečné a není podmínkou povolení vkladu, neodpovídá právní úpravě, respektive této výslovně odporuje, neboť tuto podmínku je katastrální úřad povinen zkoumat vždy. Další účastnice jako vlastník dotčených nemovitých věcí byla a je účastníkem vkladového řízení (ustanovení § 13 katastrálního zákona), ve vztahu k ní jakožto vlastníkovu nemovitých věcí nastaly (a stále trvají) účinky tzv. speciálního inhibitoria dle ustanovení § 47 odst. 6 exekučního řádu, a proto katastrální úřad nepochybil, pokud podaný návrh na vklad vlastnického práva k nemovitým věcem zamítl.

Pokud odvolatel (zástavní věřitel) v průběhu řízení před krajským soudem poukazyval na ustanovení § 47 odst. 6 exekučního řádu, který svou textací ukládá povinnost, respektive zákaz dispozice s exekučním příkazem postiženými nemovitými věcmi „pouze“ povinnému a nikoliv zástavnímu věřiteli, který se uzavřením kupní smlouvy ze dne 27. 11. 2020 pokusil realizovat zástavní právo, pak z její strany je přehlíženo, že zástavní věřitel nedisponoval se „svým“ nemovitým majetkem, ale s exekučně postiženým nemovitým majetkem povinného, a to na základě smluvního ujednání s povinným.

Byť z ustanovení § 1365 odst. 1 občanského zákoníku lze odvodit zákonné oprávnění zástavního věřitele jednat při prodeji předmětu zástavy vlastním jménem a na vlastní účet (v tomto směru je závěr soudu prvního stupně o podání návrhu žalobkyní „jménem vlastníka“ – jak je namítáno odvolatelem –, nepřesný), nemá tato skutečnost za následek zánik důsledků speciálního inhibitoria dle ustanovení § 47 odst. 6 exekučního řádu ve vztahu k exekučně postiženým nemovitým věcem, které mají být předmětem převodu. Jedná se o důsledek účinků derivativního nabytí vlastnického práva mající být založeno nikoliv vlastnictvím zástavního věřitele, nýbrž smluvní dispozicí s vlastnictvím povinného, které je účinně exekučně postiženo a právní nakládání s ním omezeno.

Katastrální úřad správně – s ohledem na ustanovení § 17 odst. 1 písm. d) katastrálního zákona – návrh na vklad

vlastnického práva k takto postiženým nemovitým věcem zamítnul.

Akceptace názoru odvolatele by nevedla k ničemu jinému, nežli k negaci účelu exekučního řízení, kterým je vytvoření pohledávky oprávněného (a úhrada nároků dalších zákonem předpokládaných subjektů) a uspokojení jeho nároků. Výklad zastávaný odvolatelem, tedy že v případě exekučně postižených nemovitých věcí je možno s těmito disponovat zástavním věřitelem na základě smluvního ujednání s povinným, by nevedl k ničemu jinému, nežli k „odklánění“ exekučně postiženého majetku z exekučních řízení ve prospěch zástavních věřitelů a odejmutí možnosti řádného uspokojení oprávněných osob z výtěžku exekučně postižené a zpeněžované podstaty zákonem předvídaným postupem. Takový výklad dle názoru odvolacího soudu současně odporuje ustanovení § 2 odst. 2 občanského zákoníku.

4. Zastavení exekuce

usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 486/2022 ze dne 27. 4. 2022

k ustanovení § 268 odst. 1 písm. g) občanského soudního řádu

V obecné rovině má zahájené insolvenční řízení u povinného ve vztahu k exekuci vedené proti povinnému za následek, že exekuci nelze od okamžiku, v němž nastaly účinky zahájení insolvenčního řízení, provést, tj. nelze exekučně postihnout majetek povinného nebo jiný majetek, který náleží do majetkové podstaty povinného.

Z ustanovení § 170 písm. b) insolvenčního zákona mimo jiné vyplývá, že úroky z prodlení, které se staly splatnými až po rozhodnutí o úpadku, se neuspokojují žádným ze způsobu řešení úpadku, tedy ani v případě konkursu. To však neznamená, že v případě konkursu neuspokojené úroky od rozhodnutí o úpadku do vyplacení plnění (jistiny) insolvenčním správcem zanikají; nejde-li o specifický případ zániku dlužníka ve smyslu ustanovení § 311 insolvenčního zákona.

Insolvenční zákon totiž neobsahuje obecnou úpravu uspokojení úroků z prodlení, pouze stanoví pravidla, jakým způsobem jsou uspokojovány v insolvenčním řízení. Proto tedy oprávněné osobě nadále přísluší úroky z prodlení z přiznané jistiny od rozhodnutí o úpadku, a to až do vyplacení výtěžku zpeněžení, neboli vyplacení plnění insolvenčním správcem. Rozhodnutí insolvenčního soudu o zrušení konkursu nemá na dobu trvání prodlení s plněním pohledávky vliv, neboť jej soud ve smyslu ustanovení § 308 odst. 1 písm. c) insolvenčního zákona vydá až po obdržení zprávy insolvenčního správce o splnění rozvrhového usnesení (ustanovení § 307 odst. 3 insolvenčního zákona).

Soudní exekutor proto může nadále exekučně vymáhat vymezené příslušenství a důvod k zastavení exekuce není dán.

usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 3087/2021 ze dne 16. 3. 2022

k ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu

Notářský zápis je vykonatelný, splňuje-li všechny formální náležitosti, přičemž platí, že oprávněná osoba musí mít na plnění podle hmotného práva nárok. Nemá-li nárok, je dán důvod k zastavení exekuce.

Dohoda oprávněné a povinné osoby, obsažená v notářském zápisu se svolením k vykonatelnosti, nemá hmotněprávní povahu; jde o jednu z náležitostí, kterou musí notářský zápis se svolením k vykonatelnosti obsahovat, aby byl z materiálního hlediska vykonatelný, avšak tato dohoda sama o sobě nemá za následek vznik, změnu nebo zánik práv nebo povinností účastníků právního vztahu. I když je notářský zápis se svolením k vykonatelnosti titulem pro nařízení exekuce, není rozhodnutím (nemá účinky, které zákon s rozhodnutím spojuje), a není sám o sobě samostatným zavazovacím důvodem a ani se jím nezakládá domněnka o existenci dluhu v době jeho sepsání. Skutečnost, že se osoba povinná zavázala poskytnout oprávněné osobě stanovené plnění a že dohoda o tom byla uvedena v notářském zápisu se svolením k vykonatelnosti, rovněž nepředstavuje překážku, která by bránila projednání sporu o stejné plnění před soudem.

V řízení o návrhu povinného na zastavení exekuce podle ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu musí soud posoudit, zda hmotněprávní úkon, jenž je podkladem pro notářský zápis se svolením k vykonatelnosti, který je exekučním titulem, je či není neplatný. Je-li účastníkem exekučního řízení i manžel povinného (ustanovení § 255 odst. 2 občanského soudního řádu), může návrh na zastavení exekuce podat také on.

Podkladem pro uzavření notářského zápisu byly smlouvy o zápůjčce, které uzavřel za trvání manželství pouze povinný. Odvolací soud vzhledem k výši (celkové) zápůjčné částky přitom dovodil s odkazem na ustanovení § 710 písm. b) a § 714 občanského zákoníku, že se nejedná o dluh, jenž je součástí společného jmění manželů, nýbrž o výlučný dluh povinného. Aby se mohlo jednat o dluh společný, musel by manžel povinného nejpozději při sjednávání zápůjček povinným s tímto závazkem vyjádřit souhlas. Oprávněný v dovolání sice tento závěr zpochybňuje, z obsahu dovolání je však zřejmé, že směřuje výlučný dluh jednoho z manželů s možností uspokojit i tento výlučný dluh ze společného jmění manželů (ustanovení § 731 občanského zákoníku) a dále s povinností

manžela, proti jehož vůli dluh vznikl, vyslovit nesouhlas s dluhem vůči věřiteli bez zbytečného odkladu (ustanovení § 732 občanského zákoníku), s dluhem, jež je součástí společného jmění manželů, a jenž tedy zavazuje oba manžele.

V rámci notářského zápisu povinný rovněž dluh uznal. Uznáním dluhu se zakládá vyvratitelná právní domněnka, že v době uznání dluhu dluh v rozsahu uznání trvá. Důsledkem uznání dluhu je přesun důkazního břemene z oprávněného na povinného. Neuplatní se však ve vztahu k manželovi povinného. Uznání dluhu ho nezavazuje, protože dluh ve výši 1 700 000 Kč převzal jen povinný bez souhlasu manžela povinného, který o záměru povinného uzavřít předmětné smlouvy o zápůjčce a dohodu o uznání dluhu a jeho splácení (vtělenou ve shora označeném notářském zápisu) předem nevěděl. Současně poté, co se o tomto právním jednání povinného dozvěděl, s ním vyjádřil nesouhlas, a to jak vůči povinnému, tak vůči oprávněnému.

usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 2409/2021 ze dne 17. 3. 2022

k ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu

Stěžejním principem exekučního řízení je zásada, podle níž věcná správnost vykonávaného rozhodnutí nemůže být jakkoli, tedy ani nepřímou prostřednictvím výtky vad nalézacího řízení, v řízení exekučním zpochybněna; opačný závěr by ve svém důsledku vedl k narušení právní jistoty osob vycházejících v dobré víře z věcné správnosti vykonávaného rozhodnutí.

V úkonech podání návrhu na nařízení předběžného opatření či návrhu na nařízení exekuce nelze bez dalšího spatřovat šikanózní chování oprávněného vůči povinnému, je-li judikaturou dovolacího soudu tzv. šikanózní návrh definován tak, že jeho podání není primárně motivováno snahou domoci se plnění (tj. není respektován esenciální smysl a účel exekuce), ale snahou zatížit povinného náhradou nákladů exekuce. Z této definice vyplývá, že o šikanózní návrh půjde především tam, kde byl povinný připraven plnit exekučním titulem uloženou povinnost, avšak oprávněný tomu prokazatelně bránil, ať již neposkytnutím smluvní či zákonné součinnosti, nebo nedodržením povinným žádané a z hlediska již existujícího prodlení akceptovatelné lhůty k plnění.

Taková situace v posuzované věci nenastala, byť povinný v dovolání „širší okolnosti případu“ (konfliktní vztahy mezi bývalými manžely) popisuje. Skutečnost, že exekuční titul byl vydán v únoru 2020, exekuční návrh podán v květnu 2020 a povinný až pod tlakem exekučního řízení vydal oprávněnému dne 26. 2. 2021 část klíčů,

ačkoli předtím tvrdil, že je nemá, jakékoli úvahy o šikanózním jednání oprávněného ve vztahu k exekvované povinnosti eliminuje.

usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 399/2022 ze dne 19. 4. 2022

k ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu

Pro posouzení dovolatelem překládané právní otázky je nezbytné vyřešit, jaké účinky (a případně vůči komu) má usnesení o odloučení pozůstalosti. Z ustanovení § 1709 občanského zákoníku se podává, že odloučení pozůstalosti má poskytnout ochranu věřiteli, jenž osvědčil obavu z předlužení pozůstalosti, s tím, že již existující pravomocné rozhodnutí o odloučení pozůstalosti nebrání, aby soud potvrdil nabytí dědictví.

Z ustanovení § 1710 občanského zákoníku vyplývá, že ochrana věřitele, v jehož prospěch došlo k odloučení pozůstalosti, spočívá v tom, že z odloučené pozůstalosti se může jako jediný uspokojit (s tím, že naopak ztrácí právo uspokojit se z ostatního dědicova majetku). Hmotněprávní normy výslovně neřeší, dokdy právo věřitele na uspokojení se z odloučené pozůstalosti přetrvává. Je však nepochybné, že toto právo nemá trvat do nekončena.

Z ustanovení § 188 písm. a) zákona o zvláštních řízeních soudních plyne, že tzv. závěra pozůstalosti – která je mj. spojena i s institutem odloučení pozůstalosti, viz ustanovení § 1682 odst. 1 písm. d) občanského zákoníku, jež předpokládá, že k závěře pozůstalosti dojde už v souvislosti s podáním návrhu věřitele na odloučení pozůstalosti a je později stvrzena pravomocným usnesením o závěře –, ze zákona pomíjí právní mocí rozhodnutí o dědictví.

Právě závěra přitom zajišťuje, že se z odloučené pozůstalosti neuspokojí nikdo jiný než věřitel, v jehož prospěch došlo k odloučení pozůstalosti. Pomíjí-li závěra jako jeden ze zásadních účinků spjatých s odloučením pozůstalosti, je namísto uzavřít, že nemá nadále přetrvávat ani odloučení pozůstalosti. Témuž úsudku nasvědčuje znění ustanovení § 287 odst. 1 zákona o zvláštních řízeních soudních, podle něhož (dojde-li na základě odloučení pozůstalosti k přijetí odloučené pozůstalosti do úschovy) k vydání odloučené pozůstalosti dojde „po skončení řízení o pozůstalosti“ tomu, kdo během řízení o pozůstalosti získal pravomocné rozhodnutí, že mu odloučená pozůstalost patří. Možnost výlučného uspokojení věřitele zůstavitele, na jehož návrh bylo vydáno rozhodnutí o odloučení (části) pozůstalosti ze zůstavitelova majetku, tedy s poukazem na toto usnesení přichází pojmově v úvahu jen po dobu trvání pozůstalostního řízení.

Účinky usnesení o odloučení pozůstalosti mají přetrvávat jen do doby pravomocného ukončení pozůstalostního řízení, pak mají bez dalšího pominout. Ochrana věřitele, v jehož prospěch došlo k odloučení pozůstalosti a jež plyne z existence usnesení o odloučení pozůstalosti, po ukončení pozůstalostního řízení rovněž zaniká. Smyslem ochrany skrze odloučení pozůstalosti totiž je, aby po dobu trvání pozůstalostního řízení nebyl z odloučené pozůstalosti uspokojen jiný věřitel zůstavitele než ten, v jehož prospěch došlo k odloučení pozůstalosti.

Uzavřel-li odvolací soud, že usnesení o odloučení pozůstalosti není poté, co pozůstalostní řízení bylo pravomocně skončeno, aniž by odloučená pozůstalost byla zkonsumována ve prospěch věřitele zůstavitele, pro exekuční soud závazné, je jeho závěr správný. Z právě uvedeného vyplývá i to, že povinný nemůže uspět s návrhem na částečné zastavení exekuce ohledně majetkových hodnot, jež byly odloučeny z pozůstalosti, ale po skončení řízení o pozůstalosti i nadále zůstaly majetkem dědice – povinného; jejich odloučení z pozůstalosti se totiž stalo neúčinným k okamžiku ukončení pozůstalostního řízení.

Povinný není osobou aktivně legitimovanou k podání návrhu na zastavení exekuce, jenž se opírá o tvrzení, že určitá exekučně postižená majetková hodnota nemá být realizována, neboť třetí osoba k ní má právo nepřipouštějící exekuci. A to ani v případech, že tímto právem má být předchozí pravomocné rozhodnutí o odloučení tohoto majetku z pozůstalosti. Z ustanovení § 267 občanského soudního řádu se totiž jednoznačně podává, že takové právo může uplatnit pouze třetí osoba, která o sobě tvrdí, že disponuje právem nepřipouštějícím exekuci.

usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 39 Cdo 3391/2020 ze dne 28. 4. 2022

k ustanovení § 268 odst. 1 písm. h) občanského soudního řádu

Usnesení, jímž insolvenční soud poté, co určí jedinou celkovou odměnu insolvenčních správců pro celé řízení, ukládá insolvenčnímu správci dlužníka, aby z takto určené odměny do 15 dnů od právní moci usnesení vyplatil konkrétní částku (podíl na odměně) v insolvenčním řízení dříve činnému insolvenčnímu správci dlužníka, je ve smyslu ustanovení § 40a insolvenčního zákona exekučním titulem pro pohledávku za majetkovou podstatou dle ustanovení § 168 odst. 2 písm. a) insolvenčního zákona, která má být uspokojena z majetkové podstaty dlužníka a pro kterou proto nelze vést výkon rozhodnutí (exekuci) na majetek insolvenčního správce.

Obecně (s některými výjimkami danými ustanoveními na ochranu spotřebitele) platí, že rozhodnutí soudu je

definitivní a v průběhu exekučního řízení již nemůže vzniknout spor ohledně materiálního nároku, stanoveného exekučním titulem. Proto při respektování všech zákonných podmínek a předpokladů zahájení a průběhu vykonávacího řízení je vyloučeno, aby postup exekučního soudu a konečné vynucení povinnosti dlužníka byly protiprávní, jestliže pravomocné rozhodnutí příslušného orgánu, tvořící exekuční titul, není správné. Zákon nemůže ukládat soudu, aby jeho rozhodnutí v každém konkrétním případě plně odpovídalo skutečným hmotněprávním poměrům. Může pouze podrobnými procesněprávními předpisy upravit postup soudu a stran, tedy algoritmus jejich jednotlivých, na sebe navazujících „kroků“ tak, aby vytvořil poměrně spolehlivý systém řízení, zabezpečující v drtivé většině případů věcnou správnost vydaného pravomocného soudního rozhodnutí. Obecně se uznává, že výkon rozhodnutí nelze z hlediska činnosti soudu vázat na věcnou správnost vykonávaného pravomocného rozhodnutí.

Při uplatňování svých neuspokojených nároků z titulu hotových výdajů a odměny má bývalý (odvolaný, zproštěný) insolvenční správce majetkové podstaty dlužníka postavení věřitele s pohledávkami za majetkovou podstatou. Neuhrazené výdaje majetkové podstaty se uspokojují z majetkové podstaty [nikoli z osobního majetku insolvenčního správce, který (coby správce cizího majetku) majetkovou podstatu pouze spravuje].

5. Srážky ze mzdy

stanovisko Nejvyššího soudu sp. zn. Cpjn 202/2022 ze dne 8. 6. 2022

k ustanovení § 278 občanského soudního řádu

Při stanovení nezabavitelné částky, která povinnému nesmí být sražena z měsíční mzdy (ustanovení § 278 občanského soudního řádu), se částka normativních nákladů na bydlení pro rok 2022 (vymezená nařízením vlády č. 507/2021 Sb.) zvyšuje o částku uvedenou v ustanovení § 26a odst. 2 zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů. To platí i při určení nezabavitelné částky pro účely určení výše splátky (insolvenčního) dlužníka při oddlužení plněním splátkového kalendáře se zpeněžením majetkové podstaty (ustanovení § 398 odst. 1 a 3 insolvenčního zákona).

Nezabavitelnou částku (základní částku), která ve smyslu § 278 občanského soudního řádu a (prováděcího) nařízení o nezabavitelných částkách nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy, tvoří i částka normativních nákladů na bydlení, a že zvýší-li se částky (...) normativních nákladů na bydlení podle zvláštního právního předpisu (jímž je zákon č. 117/1995 Sb.), uplatní plátce mzdy nově vypočtenou nezabavitelnou částku poprvé za výplatní

období, do něhož připadne den, od něhož se tyto částky zvyšují.

Úprava obsažená v hlavě třetí zákona č. 117/1995 Sb. (v ustanoveních § 24 až § 28) se týká příspěvku na bydlení, přičemž normativní náklady na bydlení podle ustanovení § 26 uvedeného zákona slouží k posouzení, zda žadateli vznikl (s přihlédnutím k jeho skutečným nákladům na bydlení tvořeným položkami definovanými ustanovením § 25 uvedeného zákona) nárok na příspěvek na bydlení za podmínek obsažených v ustanovení § 24 uvedeného zákona. K tomu budiž dodáno (ve shodě s důvodovou zprávou a v souladu s ustanovením § 28 zákona č. 117/1995 Sb.), že konkrétní podobu (výši) částek normativních nákladů na bydlení, jak jsou obsaženy v ustanovení § 26 odst. 1 písm. a) zákona č. 117/1995 Sb., vymezilo pro rok 2022 (pro období od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2022) ustanovení § 2 písm. a) nařízení vlády č. 507/2021 Sb.

Určuje-li ustanovení § 26a odst. 1 zákona č. 117/1995 Sb., že částky měsíčních normativních nákladů na bydlení stanovené nařízením vlády vydaným podle ustanovení § 28 pro rok 2022 se pro období od 1. 1. 2022 do 31. 12. 2022 navyšují „pro stanovení nároku na příspěvek na bydlení a jeho výši“, pak jde o úpravu (změnu), která v rámci tohoto zákona plní stejný účel jako nařízení č. 507/2021 Sb.

Z hlediska jazykového výkladu nevyvolává předmětné ustanovení (ve shodě s důvodovou zprávou k vládnímu návrhu pozdějšího zákona č. 17/2022 Sb.) žádné pochybnosti o tom, že vyjadřuje záměr zvýšit (o částky v něm uvedené) částky promítnuté pro rok 2022 v textu ustanovení § 26 odst. 1 písm. a) zákona č. 117/1995 Sb. nařízením vlády č. 507/2021 Sb. Předmětný jazykový výklad se přitom nikterak neprotiví výkladu logickému; žádný z argumentů (zvláštních argumentů právní logiky) používaných v mezích tohoto výkladu nezakládá jiný úsudek než ten, k němuž lze dospět i výkladem jazykovým. Také výklad systematický je s řečeným ve shodě; všechna dotčená zákonná ustanovení (ustanovení § 24 až § 28 zákona č. 117/1995 Sb.) se nacházejí ve stejné části (části třetí) uvedeného zákona a týkají se příspěvku na bydlení. Použitelnosti úpravy obsažené v ustanovení § 26a zákona č. 117/1995 Sb. (tam obsaženého zvýšení) při určení celkové výše normativních nákladů na bydlení pro rok 2022, vymezených dříve (podle § 28 zákona č. 117/1995 Sb.) nařízením vlády č. 507/2021 Sb., přitom nebrání ani časová působnost onoho ustanovení. Pro naplnění účelu části třetí dané právní normy (vymezení předpokladů, za nichž lze uplatnit nárok na tento příspěvek a určení jeho výše) je tedy význam úpravy obsažené v ustanovení § 26a zákona č. 117/1995 Sb. zřejmý.

Jestliže se určení nezabavitelné částky, která ve smyslu ustanovení § 278 občanského soudního řádu nesmí být sražena povinnému z měsíční mzdy, vymezuje (na základě

zákonného zmocnění obsaženého v ustanovení § 278 občanského soudního řádu) nařízením o nezabavitelných částkách, které v ustanovení § 1 odst. 1 činí součástí nezabavitelné částky rovněž „částky normativních nákladů na bydlení podle zvláštního právního předpisu“ [na jednu osobu, jde-li o povinného (v poměrech insolvenčního řízení o insolvenčního dlužníka), a (dále) třetím podílem, jde-li o další osoby zmíněné v § 1 nařízení o nezabavitelných částkách], a jestliže se v takovém případě částka normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu stanoví pro byt užívaný na základě nájemní smlouvy v obci od 50 000 do 99 999 obyvatel (ustanovení § 1 odst. 1 věta druhá nařízení o nezabavitelných částkách), pak je rovněž zřejmé, že oním „zvláštním právním předpisem“ je právě zákon č. 117/1995 Sb. (který částku normativních nákladů na bydlení pro jednu osobu upravuje).

Zbývá dodat, že již ve stanovisku sp. zn. Cpjn 23/2016 ze dne 15. 2. 2017 Nejvyšší soud vysvětlil, že je všeobecně uznáváno, že poznámky pod čarou nejsou součástí normativního textu, lze je však použít k jeho výkladu, jestliže dávají najevo intenci zákonodárce, podepřenou též dobovým právním kontextem. V rozsudku sp. zn. 31 Cdo 1704/2016 ze dne 18. 10. 2017 pak Nejvyšší soud dodal, že poznámka pod čarou nemá normativní význam, může však představovat ve spojení s některými právními argumenty interpretační pomůcku.

Poznámka pod čarou č. 2) na konci věty druhé ustanovení § 1 odst. 1 nařízení o nezabavitelných částkách sice odkazuje „jen“ na ustanovení § 26 odst. 1 písm. a) zákona č. 117/1995 Sb. (a nikoli již na ustanovení § 26a uvedeného zákona), ustanovením § 26a odst. 2 písm. a) zákona č. 117/1995 Sb. jsou však navyšovány (jak rozvedeno výše) právě částky promítnuté v textu ustanovení § 26 odst. 1 písm. a) uvedeného zákona nařízením č. 507/2021 Sb. (takže i příslušný odkaz je nutno číst v uvedeném duchu). Jinak řečeno, jakkoli poznámka pod čarou č. 2) na konci věty druhé ustanovení § 1 odst. 1 nařízení o nezabavitelných částkách není součástí normativního textu, i onen odkaz potvrzuje (interpretačně posiluje) správnost závěru, že částky navýšení měsíčních normativních nákladů na bydlení pro rok 2022 určené ustanovením § 26a odst. 2 zákona č. 117/1995 Sb. je nutné zohlednit při určení nezabavitelné částky podle § 278 občanského soudního řádu.

6. Prodej nemovitých věcí

usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 2016/2021 ze dne 17. 3. 2022

k ustanovení § 336a občanského soudního řádu

Soudní exekutor na základě znaleckého posudku o oceňení prodávané nemovité věci a jejího příslušenství,

provedeného obvyklou cenou ve smyslu ustanovení § 2 odst. 1 zákona o oceňování majetku, v usnesení – krom označení prodávané nemovité věci a jejího příslušenství – určí výslednou cenu nemovitých věcí a jejich příslušenství, kterých se dražba týká, a jednotlivá soudu oznámená nebo jinak známá věcná břemena, výměnky a nájemní, pachtovní či předkupní práva, která prodejem v dražbě nezaniknou a přecházejí na vydražitele (tj. věcná práva, která se samostatně neoceňují, poněvadž jejich hodnota se projeví ve výsledné ceně prodávané nemovité věci a jejího příslušenství).

Soudní exekutor nicméně může v usnesení rozhodnout o zániku těchto práv v případě, že jsou splněny předpoklady kumulativně uvedené v ustanovení § 336a odst. 2 občanského soudního řádu, přičemž je třeba vždy brát v úvahu konkrétní okolnosti, za kterých věcné právo vzniklo, jakož i dobu vzniku tohoto práva. Zatěžují-li předmětnou nemovitou věc výměnek nebo právo odpovídající věcnému břemeni, lze totéž vztáhnout i na dílčí úvahu soudního exekutora o tom, zda je splněna podmínka uvedená v ustanovení § 336a odst. 2 písm. a) občanského soudního řádu, tedy zda je věcné břemeno či výměnek zcela nepřiměřený výhodě oprávněného. Rovněž při této úvaze je třeba, aby soudní exekutor přihlédl k době vzniku těchto závad, ke konkrétním okolnostem a důvodům jejich vzniku, jakož i k době vzniku pohledávky, jež má být uspokojena prodejem nemovité věci, popřípadě též k dalším okolnostem a podmínkám jejich vzniku.

Teprve poté je úvaha soudního exekutora o tom, zda má dojít k zániku výměnku nebo práva odpovídajícího věcnému břemeni, podložena natolik, aby soudní exekutor mohl učinit závěr o zániku tohoto věcného práva. Z uvedených postulátů potom vychází soudním exekutorem stanovená výsledná cena dražené nemovité věci, jež bude zásadně shodná s cenou, jak ji stanovil soudní znalec ve svém posudku; soud ji však může stanovit i odlišně, jestliže se se závěry znalce neztotožní či je namístě korekce zjištění učiněnými při ohledání. Hodnocení znaleckého posudku je pak součástí odůvodnění usnesení o ceně.

V posuzované věci je nepochybné, že zásadním důkazem pro rozhodnutí soudního exekutora (jehož závěry posléze potvrdil odvolací soud) o určení ceny se stal znalecký posudek hodnotící reálný (skutkový) stav nemovitých věcí (tvořících areál) tak, že tyto věci nejsou takřka využívány ani udržovány, jejich hodnota proto v čase neustále klesá a (potenciální) vlastník bude nucen nést značné náklady na jejich celkovou rekonstrukci, jakož i náklady na provedení stavebním úřadem pravomocně uložené povinnosti odstranit terénní úpravy.

Dovodil-li na základě těchto okolností (plynoucích z důkazu znaleckým posudkem) odvolací soud (ve shodě se

závěry soudního exekutora), že při existenci dalších věcných práv (užívání areálu), jejichž hodnota stanovená soudním znalcem (poměřovaná obvyklým nájemným odpovídajícím u podobných nemovitých věcí v místě a čase) sama o sobě převyšuje hodnotu posuzovaného areálu a činí jeho cenu zápornou, z čehož zároveň plyne, že výhoda pro oprávněného ze sjednaného věcného břemene je zcela nepřiměřená (a to i se zřetelem k nerozporované personální propojenosti předešlých vlastníků a přetrvávající pochybnosti ohledně reálné úhrady úplaty za zřízení věcných práv, jak upozornil ve svém usnesení již soudní exekutor), takže jsou splněny podmínky k zániku práva odpovídajícího věcnému břemeni prodejem v dražbě, nelze takovému závěru nic podstatného vytknout.

7. Prodej zástavy

usnesení Krajského soudu v Hradci Králové sp. zn. 21 Co 87/2022 ze dne 4. 5. 2022

k ustanovení § 59 odst. 3 exekučního řádu

Řízení o soudním prodeji zástavy není klasickým nalézacím řízením, ve kterém by se beze zbytku zkoumaly veškeré hmotněprávní vztahy účastníků související se zástavou zajištěnou pohledávkou zástavního věřitele. Ustanovení § 358 odst. 1 zákona o zvláštních řízeních soudních vymezuje skutečnosti rozhodné pro nařízení prodeje zástavy, tedy jinými slovy řečeno skutečnosti, za jejichž splnění soud prodej zástavy nařídí. Další skutkové okolnosti soud při rozhodování nařízení prodeje zástavy nezkoumá.

Povaha řízení o soudním prodeji zástavy (jako první fáze soudního prodeje zástavy), určená okruhem v řízení posuzovaných okolností uvedených v ustanovení § 358 odst. 1 věta první zákona o zvláštních řízeních soudních, u nichž se vyžaduje toliko osvědčení, jednak nevyžaduje potřebu provádění dokazování ke sporným tvrzením účastníků, týkajícím se okolností uvedených v ustanovení § 358 odst. 1 věta první zákona o zvláštních řízeních soudních, jednak ani neumožňuje soudu provádět dokazování ke sporným tvrzením účastníků. Nedoloží-li zástavní věřitel některou z okolností uvedených v tomto ustanovení, nemůže být jeho návrhu na nařízení soudního prodeje zástavy vyhověno, i kdyby ji zástavní věřitel hodlal prokazovat dokazováním, a naopak, budou-li tyto okolnosti řádně osvědčeny, nemůže zástavní dlužník zabránit vyhovění návrhu zástavního věřitele, i kdyby rozhodné skutečnosti popíral, a i kdyby o nich požadoval dokazování.

Zpochybnit osvědčené skutečnosti lze až ve druhé fázi soudního prodeje zástavy, tedy v rámci řízení o výkon rozhodnutí (exekučního řízení) prodejem zástavy (bude-li návrh na nařízení tohoto výkonu rozhodnutí /exekuce/ zástavním věřitelem podán), a to zejména prostřednictvím návrhu na zastavení výkonu rozhodnutí nebo exekuce nebo vylučovací žaloby.

Dokládá-li zástavní věřitel zástavní právo k zástavě zástavní smlouvou, je nepochybné, že je vždy významné pro závěr o zástavním právu též to, zda jde o platné právní jednání. Na základě neplatné zástavní smlouvy právo nevznikne, i kdyby podle takové smlouvy došlo ke vkladu zástavního práva do katastru nemovitostí. Odvolatel má pravdu v tom, že judikatura proto dospěla k závěru, že soud v řízení o soudním prodeji zástavy při zkoumání, zda bylo doloženo zástavní právo k zástavě, přihlíží též k důvodu neplatnosti smluv, avšak – jak vyplývá z povahy řízení o soudním prodeji zástavy jakožto první fáze soudního prodeje zástavy – jen tehdy, vyšel-li z obsahu listin nebo jinak za řízení najevo. To, že důvod neplatnosti zástavní smlouvy vyšel z jejího obsahu nebo jinak za řízení najevo, znamená, že je z obsahu spisu zřejmý, evidentní, nevzbuzující pochybnosti, že jej nelze věrohodně zpochybnit tvrzeními účastníků a že nevyžaduje potřebu provádění dokazování ke sporným tvrzením účastníků týkajícím se platnosti smlouvy.

V projednávané věci lze dát v rovině práva hmotného zástavní dlužnici obecně za pravdu, že pokud za ni zástavní smlouvu uzavřel někdo jiný (dlužník) jako zmocněnec a při uzavírání zástavní smlouvy překročil zástupčí oprávnění a nadto byly jeho zájmy v rozporu se zájmy zástavní dlužnice jako zmocnitelky a zmocnitelka exces neschválila nebo nedošlo k jeho ratihabici, je dlužník jako zmocněnec z tohoto svého právního jednání (zástavní smlouvy) zavázán sám a zástavní dlužnici jako zmocnitelku zástavní smlouva nezavazuje a nevznikají jí z této smlouvy žádná práva a povinnosti. Jinými slovy řečeno není zástavní smlouvou vázána.

Nemůže ale být současně žádných pochyb o tom, že ke zjištění těchto skutečností majících význam pro posouzení, zda zástavní smlouva zástavní dlužnici zavazuje, by bylo třeba provést dokazování. Nadto jsou tyto skutečnosti mezi účastníky zásadně sporné. Nejde tedy zjevně o případ, kdy by si soud tuto otázku mohl posoudit již v první fázi řízení o soudním prodeji zástavy, tedy ve fázi jejího nařízení.

Z JEDNÁNÍ PREZIDIA EK ČR

připravil:
Mgr. Petr Prokop Ustohal
 tajemník Exekutorské komory ČR

Deváté zasedání prezidia v tomto funkčním období proběhlo těsně před prázdninami, dne 27. června, v Praze. Členové prezidia se věnovali především řešení praktických problémů zastavování bagatelních exekucí, jakož i běžícím jednáním s Ministrem spravedlnosti. Prezidium dále v souladu se zkušebními řády stanovilo termíny exekutorských a vykonavatelských zkoušek pro rok 2023 a začalo připravovat nové vzdělávací akce, plánované na podzim tohoto roku. Mgr. Tomáš Tunkl, předseda IT komise, představil záměr IT komise na stanovení jednotného formátu pro předávání elektronických spisů (mezi jednotlivými informačními systémy soudních exekutorů) a dále představil záměr projektu Centrálního úložiště dat Komory. Nemalou část jednacího času váže vyhlášení opakovaných výběrových řízení na obsazení uvolněných exekutorských úřadů. K dnešnímu dni vede Komora již 8 neukončených výběrových řízení, některá z nich již od roku 2015.

Podrobnosti z jednání prezidia (včetně plného znění přijatých usnesení) jsou všem soudním exekutorům k dispozici na www.ekcr.cz, v části „Pro exekutory“. Výběr usnesení z posledních zasedání naleznete rovněž zde (text usnesení je redakčně krácen, případně upraven):

27. 6. 2022–1/22/P09

Prezidium EK ČR **r o z h o d l o** o vyhlášení výběrového řízení na uvolněný exekutorský úřad Hodonín, po soudním exekutorovi JUDr. Lubomíru Záleškovi, kterému zanikne výkon exekutorského úřadu k datu 31. 10. 2022.

27. 6. 2022–2/22/P09

Prezidium EK ČR **r o z h o d l o** o konání exekutorských zkoušek v průběhu roku 2023:

podání přihlášky:	do 23. ledna 2023
písemná část:	11. dubna 2023 až 14. dubna 2023
ústní část:	24. dubna 2023 až 19. května 2023

27. 6. 2022–3/22/P09

Prezidium EK ČR **r o z h o d l o** o konání kvalifikačních zkoušek vykonavatele soudního exekutora v průběhu roku 2023:

podání přihlášky:	do 31. ledna 2023
písemná zkouška:	31. března 2023

ZPRÁVY Z KOMORY

Eva Rajlichová

tisková mluvčí Exekutorské komory ČR

I na samotném začátku léta Exekutorská komora pořádala několik zajímavých vzdělávacích akcí. Jednou z nich byl seminář k občanskému právu, zájemcům ho přiblížil JUDr. Miroslav Kalný. Na pracovním jednání věnovaném kryptoměnám o svých zkušenostech s virtuálními měnami promluvili také zástupci policie, FAÚ a České kryptoměnové asociace.

Náročnými exekutorskými zkouškami prošli letos ve dvou termínech tři uchazeči. Gratulujeme a zároveň děkujeme členům zkušebních komisí **Mgr. Pavlu Tintěrovi, Mgr. et Mgr. Lence Kozlové, Mgr. Radku Kopsovi a JUDr. Lukáši Jíchovi.**

Zástupci EK ČR se sešli s JUDr. Lenkou Bradáčovou a krajskými státními zástupci. Hlavním tématem byl střet zajištění majetku v trestním a exekučním řízení. Účastníci setkání se shodli na tom, že je nutné najít pro takové případy vhodný postup, aby se minimalizovala zátěž pro exekutory i státní zastupitelství.

Prezident EK ČR Jan Mlynářčík byl hostem Nominčního večera České ceny za architekturu 2022 v pražské Valdštejnské zahradě. Akce byla zároveň oslavou 30. výročí založení České komory architektů, během ní dostala za svou mimořádnou práci ocenění také slavná česká architektka a designérka Eva Jiříčná.

Před více než rokem zasáhlo jih Moravy tornádo. EK ČR tehdy pomohla peněžní sbírkou. Více než 700 tisíc korun putovalo na pomoc Moravské Nové Vsi na Břeclavsku. Na akci Den lidových řemesel, která byla poděkováním dárcům, proto nechyběl ani soudní exekutor Ctibor Brančík (na snímku se starostou Markem Košutem).

Martin Hapla, Tomáš Friedel a kol. Profesní etika právníků Brno: Nugis Finem Publishing, 2022. 355 s. ISBN 978-80-7614-007-3.

JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.

děkan Fakulty právnické ZČU
člen redakční rady Komorních listů

Právní etika je oborem, kterému se v poslední době dostává zasloužené pozornosti, a to i zařazením tohoto předmětu zatím jako povinně volitelného na právnických fakultách. Spoluautoři recenzované publikace označili v kapitole „*Má ,učení se etice‘ smysl? Několik slov úvodem recenzenta a ,doyena české advokacie‘*“, který „*v minulosti i současnosti se tématu věnuje*“, přesněji však měli takto připomenout, do jaké hloubky se tomuto oboru věnoval jeho skutečný polistopadový zakladatel či obnovitel Karel Čermák.

Spoluautoři pocházejí vesměs z akademického prostředí a knihu pojali jako učební pomůcku, na níž spolupracoval autorský kolektiv z právnických fakult v Praze, Brně a Olomouci, přičemž opomenuli, že o účast by bývali jistě stáli i autoři z Fakulty právnické ZČU, kde byla výuka povinně volitelného předmětu Právní etika zahájena zmiňovaným Karlem Čermákem již v polovině 90. let 20. století a je zde vedena kontinuálně při velkém zájmu studentů (asi 100 v každém akademickém roce) doposud. Na tento předmět tu navazují i další povinně volitelné předměty o jednotlivých právnických profesích.

Knihu uvádí předmluva z pera Kateřiny Šimáčkové, s níž lze plně souhlasit v tom, že „*nejlepší výuka morálního chování je vždy ta, která je činěna osobním příkladem; proto je pro studenty práv či mladé právní profesionály důležitý i dobrý příklad učitele, mentora či jiného sociálního vzoru*“. Již Quintilianus arcit' napsal, že „*právník by měl být především slušný člověk*“. S trochou skepticismu pak dojde na prověřené zjištění, že smysl právní etiky záměrně či toxicky neslušný nepochopí, byť by učebnice byla k prostému „*našprtání*“ sebelepší.

Právní etika je obor, který se den ze dne vyvíjí, ten, kdo mu v praxi propadne, o něm každodenně přemýšlí a srovnává si jeho normy se svým svědomím, „*kauzuje*“ o něm, případně jej aplikuje v kárném řízení s příslušníkem právnické profese. I proto nejpřiléhavější literární formou pro obor právní etiky je eseje.

Zdálo by se, že moje slova jsou kritická, ale není tomu tak. Ukazují, že kniha nutí k zamyšlení. V trojgeneračním systému nejzkušenější potěší svojí systematickou i zjištěním, jak pozitivisticky pojatou právní etiku vidí střední generace, pro elévy svoje posláním učebnice splňuje.

ABSTRACTS

JUDr. Ing. Martin Štika

Gracious summer II – commentary on selected parts of the regulation

The legislation on execution proceedings got extended as of 22 July 2022 when the Act No. 214/2022 Sb., on the specific reasons for discontinuance of execution and on amendments to related acts, came into force. In terms of content it contains particularly the legislation on the so-called Gracious summer II. Further it amends certain provisions of the Code of Execution. The transitional provisions are used to extend some of the execution law institutes regulated by the Act No. 286/2021 Coll. The main content of this expert thesis is a legal commentary on selected parts of the act which deal with the Gracious summer II. It is about the limitation of legal premises, debtor's application for the information about the debt or about the fulfilment and about the execution costs. Author's primary goal is to provide a legal analysis and to describe the application of this legislation in practice.

JUDr. Mgr. Otakar Koutenský

Execution by an order to pay from the bank account of the debtor's spouse

The article focuses on the problematics of the execution of the joint property of spouses and the exclusive property of the debtor's spouse during the execution by an order to pay from the bank with a monetary institution. The beginning of the article contains a description of the legislation on the joint property of spouses as it is in the Civil Code. After that the author deals with the issue of the execution of the joint property of spouses and the exclusive property of the debtor's spouse during the execution by an order to pay from the bank with a monetary institution. There is also an explanation of the position of the debtor's spouse in execution proceedings.

Mgr. Michael Glogr

Comments on the discontinuance of the bagatelle executions

The subject matter of this article are comments on the discontinuance of execution proceedings conducted for the purpose of recovering the co-called bagatelle claims. The author deals with the matter of discontinuance of the execution because of its futility and because the subject of execution is a bagatelle claim of the entitled person. Such as many of the amended provisions of the Code of Execution even this reason for the discontinuance of execution comes with many interpretive problems which are described in the article. These interpretive problems include the determination of the type of the time period embodied in the notice for entitled person and its' liability to pay the advance payment for continuation of the execution proceedings and also the potential obstacles and other issues.

CONTENTS

EDITORIAL	3	Mgr. Blanka Březinová
INTERVIEW	7	Interview with JUDr. MgA. Michal Šalomoun, Ph.D., Minister of Legislation and Chairman of the Government Legislative Council Government Legislative Council is a watchdog
ARTICLES	12	Gracious summer II – commentary on selected parts of the regulation JUDr. Ing. Martin Štika
CONVERSATION	22	Why do we bid on the Auction Portal? A higher level of service and time saved Mgr. Olga Černá
ARTICLES	24	Execution by an order to pay from the bank account of the debtor's spouse JUDr. Mgr. Otakar Koutenský
	33	Notes on the suspension of executions for executions trifling claims Mgr. Michael Glogr

JURISPRUDENCE	38	From the Constitutional Court decisions Section prepared by JUDr. Lenka Pekařová
	41	Court rulings on executions Section prepared by Mgr. David Hozman
NEWS FROM CHAMBER	49	From the presidium meetings of the National Chamber of Judicial Officers of the Czech Republic Mgr. Petr Prokop Ustohal
	51	News from Chamber Eva Rajlichová
REVIEW	52	Martin Hapla, Tomáš Friedel et al. Professional ethics of lawyers JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.

Komorní listy

Padesáté první číslo
www.ekcr.cz

vzor citace

PŘÍJMENÍ J. Název článku. Komorní listy. 02/2017. Praha: Exekutorská komora ČR, 2017, s. xxx. MK ČR E 19153

redakční rada

prof. dr. Armanas Abramavičius (Litevská republika)
JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.
JUDr. Stanislava Kolesárová (Slovenská republika)
prof. JUDr. Alena Macková, Ph.D.
Mgr. Jan Mlynarčík
Mgr. Petr Sprinz, Ph.D., LL.M.
Mgr. Pavel Tintěra
Mgr. Ing. Antonín Toman
Mgr. Petr Prokop Ustohal

redakce

Silvie Kratochvílová

adresa redakce

Exekutorská komora České republiky
IČ: 709 40 517
Komorní listy, Na Pankráci 1062/58, 140 00 Praha 4

kontakt

Tel.: + 420 210 311 000
e-mail: redakce@ekcr.cz

překlad

Mgr. Libor Vaculík

tisk

Serifa®

Zdarma
Náklad 800 ks
Vychází čtvrtletně
Datum vydání 31. 8. 2022

MK ČR E 19153
Registrace Ministerstva kultury ČR
ISSN 1805-1081 (print), ISSN 1805-109X (on line)

Komorní listy (print i on-line) jsou zapsány na Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v České republice.

Publikování, pořizování kopií tohoto časopisu a jejich šíření třetí osobou je bez písemného souhlasu redakční rady Komorních listů či vydavatele zakázáno. Zakázáno je též publikování, pořizování kopií jednotlivých článků a jejich šíření třetí osobou bez písemného souhlasu redakční rady Komorních listů a autora příslušného textu. Uvedené se vztahuje na tištěnou i elektronickou verzi časopisu.

**Komorní listy
produkuje, vydává a distribuuje
Exekutorská komora České republiky**

Tyto činnosti zajišťuje společnost Wolters Kluwer ČR, a. s., U nákladového nádraží 10, 130 00 Praha 3.

 Wolters Kluwer

www.wolterskluwer.cz
Odpovědná redaktorka: PhDr. Marie Novotná
(marie.novotna@wolterskluwer.com)
Časopis je dostupný také v ASPI.

